Strategia
Rozwoju Lokalnego Kierowanego przez Społeczność

Stowarzyszenie
Lokalna Grupa Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich w ramach Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

LOKALNA GRUPA DZIAŁANIA
KRAINA WZGÓRZ TRZEBNICKICH

Plan Strategiczny dla Wspólnej Polityki Rolnej na lata 2023-2027

DOLNY ŚLĄSK

Dofinansowane przez Unię Europejską

Prusice, Oborniki Śląskie, Wisznia Mała czerwiec 2023r.

1. Aktualizacja 06.12.2024r.
2. Aktualizacja 06.10.2025r.
3. Aktualizacja 29.09.2026r.

Spis treści

Rozdział I 5
Charakterystyka partnerstwa lokalnego 5
1. Nazwa i forma prawna Stowarzyszenia 5
2. Opis procesu tworzenia partnerstwa 5
3. Ogólny opis struktury Stowarzyszenia LGD KWT 8
4. Wskazanie dokumentów regulujących funkcjonowanie LGD 12
Rozdział II 13
Charakterystyka obszaru i ludności objętej wdrażaniem LSR 13
1. Opis obszaru i spójność przestrzenna. 13
2. Wyjaśnienie, dlaczego obszar LGD KWT jest odpowiedni dla strategii. 14
Rozdział III 15
Partycypacyjny charakter LSR 15
1. Opis partycypacyjnych metod tworzenia LSR 15
2. Dane z konsultacji społecznych 16
3. Partycypacyjne metody konsultacji 17
4. Informacje dotyczące przeprowadzonych konsultacji LSR ze społecznością lokalną. 20
5. Wykorzystanie danych z konsultacji do opracowania LSR 22
Rozdział IV 23
Analiza potrzeb i potencjału 23
1. Analiza potrzeb rozwojowych i potencjałów obszaru wdrażania LSR 23
2. Określenie grup docelowych 38
3. Analiza, w jaki sposób LGD może wspierać lokalne i ponadlokalne inicjatywy. 39
Rozdział V 39
Spójność, komplementarność i synergia 39
1. Opis zgodności i komplementarności LSR z innymi dokumentami planistycznymi 39
1.1. Powiązanie celów LSR Stowarzyszenia z celami Planu Strategicznego WPR 39
1.2. Powiązanie z Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 r. 40
1.3. Powiązanie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego do 2030 r. 41
1.4. Powiązanie z ZIT Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT WrOF) 43
1.5. Powiązanie z Programem Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021 – 27 43
2. Synergia i komplementarność 44
Rozdział VI 45
Cele i wskaźniki 45
1. Specyfikacja i opis celów 45
2. Przedstawienie przedsięwzięć realizowanych w ramach RLKS 51
Rozdział VII 57
Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru. 57
1. Ogólna charakterystyka wewnętrznej organizacji pracy LGD 57
2. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru 57
3. Wskazanie w jaki sposób w kryteriach wyboru operacji została uwzględniona innowacyjność 59
4. Informacja o realizacji projektów grantowych 60
Rozdział VIII 61
Plan Działania 61
1. Charakterystyka przyjętego harmonogramu i poszczególnych celów i wskaźników 61
2. Kamienie milowe LSR 61
Rozdział IX 63
Plan finansowy LSR 63
Rozdział X 63
Monitoring i ewaluacja 63

Wykaz wykorzystanej literatury 65
Załączniki 65
Załącznik nr 1 do LSR: Cele i przedsięwzięcia 66
Załącznik nr 2 do LSR: Plan Działania 67
Załącznik nr 3 do LSR: Budżet 70
Załącznik nr 4 do LSR: Plan wykorzystania budżetu LSR. 71

Rozdział I
Charakterystyka partnerstwa lokalnego

1. Nazwa i forma prawna Stowarzyszenia

Stowarzyszenie Lokalne Grupa Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich (zwane w dalszej części dokumentu Stowarzyszeniem) posiada osobowość prawną i funkcjonuje na podstawie Ustawy z dnia 7 kwietnia 1989 r. Prawo o stowarzyszeniach (Dz. U. 1989 Nr 20 poz. 104 z późn. zm.); Ustawy z dnia 20 lutego 2015 roku o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności (Dz. U. z 2015 r. poz. 378 z późn. zm.); Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o wspieraniu rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014-2020 (Dz. U. z 2015 r. poz. 349 z późn. zm.), rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/1060 z dnia 24 czerwca 2021 r. ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego Plus, Funduszu Spójności, Funduszu na Rzecz Sprawiedliwej Transformacji i Europejskiego Funduszu Morskiego, Rybackiego i Akwakultury, a także przepisy finansowe na potrzeby tych funduszy oraz na potrzeby Funduszu Azylu, Migracji i Integracji, Funduszu Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Instrumentu Wsparcia Finansowego na rzecz Zarządzania Granicami i Polityki Wizowej (dz. U. L 231 z 30.6.2021) oraz Statutu własnego Stowarzyszenia.

2. Opis procesu tworzenia partnerstwa

Historia budowania partnerstwa ma swój początek w 2008 roku i oparta jest na szeregu spotkań roboczych zainicjowanych przez ówczesną wiceburmistrz gminy Trzebnica - Jadwigę Janiszewską. Po udziale w konferencji pod patronatem Wicemarszałka Województwa Dolnośląskiego Tadeusza Draba pn. „Tworzenie i funkcjonowanie Lokalnych Grup Działania w ramach osi IV Leader PROW na lata 2007-2013" w dniu 18 lutego 2008 roku zorganizowane zostało spotkanie założycielskie w dniu 11 sierpnia 2008 r., w którym wzięło udział 69 członków założycieli - przedstawicieli wszystkich jednostek samorządu terytorialnego z terenu LGD, osób prawnych, przedsiębiorców i osób fizycznych. Powołano wtedy do życia Stowarzyszenie, które przyjęło nazwę Lokalna Grupa Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich i wybrano jego władze. Proces rejestracji zakończył się w dniu 5 stycznia 2009 r. w momencie uzyskania wpisu do Krajowego Rejestru Sądowego. Stowarzyszenie Lokalna Grupa Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich powstało w celu realizacji osi 4 LEADER Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2007 – 2013. Efektem procesu budowania partnerstwa było stworzenie Lokalnej Strategii Rozwoju, która była realizowana przez naszą LGD w okresie programowania 2007 – 2013 z budżetem 7 230 860,00 zł. i dodatkowe 1 382 188,16 zł na funkcjonowanie. Jednym z efektów Efektem tamtych działań było powstanie Wsi Tematycznych, wzrost zainteresowania mieszkańców Dolnego Śląska ofertą wsi, znaczący wzrost lokalnej infrastruktury społecznej, sportowej i rekreacyjnej. Nastąpiła widoczna integracja gmin i mieszkańców obszaru wokół wspólnych celów. Realizowane były projekty z Odnowy Wsi, Małe Projekty, Różnicowania w kierunku działalności nierolniczej oraz z Tworzenia i rozwoju mikroprzedsiębiorstw. Zrealizowano także jeden duży projekt współpracy pn.: „Konno obszarami natury - przez wzgórza i doliny" o akronimie KOŃ.

W okresie programowania na lata 2014 – 2020 Stowarzyszenie LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich kontynuowało swoją działalność z budżetem w wysokości 9 509 500,00 zł. Za naszym pośrednictwem nastąpił widoczny rozkwit lokalny regionu Krainy Wzgórz Trzebnickich. Należy stwierdzić, że LGD w mijającym okresie programowania w sposób właściwy wydatkowała i wydatkuje środki finansowe, realizując zamierzone wskaźniki głównie celów nr I i II. Wskaźniki osiągane są zgodnie z Planem działania oraz Planem komunikacji. Dokumenty wewnętrzne LGD na bieżąco były dostosowywane do najnowszych przepisów obowiązującego prawa. Zarówno beneficjenci jak i wnioskodawcy ocenili działalność biura pozytywnie, co wskazuje na skuteczną i dobra pracę osób zatrudnionych w LGD. Działalność LGD „Krainy Wzgórz Trzebnickich" powinna być kontynuowana w następnych latach w takim samym stopniu jak dotychczas. Podkreślić należy dobrą współpracę oraz komunikację pomiędzy biurem, Zarządem oraz Radą.

LGD stworzyło dobre warunki również do wspierania osób z grup defaworyzowanych. Szczególnie premiowanie ich w naborach nie tylko związanych z podejmowaniem działalności gospodarczej, ale także

w projektach związanych z aktywizacją. Na 15 nowo powstałych firm 10 było stworzone przez osoby z grupy defaworyzowanej. Również dużym zainteresowaniem cieszyły się nabory na rozwijanie działalności gospodarczej, w których premiowane były projekty tworzące miejsca pracy dla osób z grup defaworyzowanych. Niektórzy Beneficjenci w rozwoju działalności gospodarczej tworzyli po 3 miejsca pracy dla grup defaworyzowanych. Realizowane projekty były spójne ze zidentyfikowanym potencjałem rozwojowym obszaru LSR. Wybierane projekty odpowiadały częściowo na potrzeby społeczności lokalnej, choć niestety małe było zainteresowanie w ramach rozwijania działalności w zakresie turystyki. Spowodowane to na pewno było sytuacją pandemiczną COVID-19.

W czasie trwania minionej LSR Stowarzyszenie LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich realizowała dwa projekty współpracy.

1. Projekt EKO LGD. objął obszar funkcjonowania 5 polskich LGD (województwo dolnośląskie i opolskie) oraz 1 partnera zagranicznego (Czechy). Projekt współpracy miał innowacyjny charakter, gdyż po raz pierwszy na terenie partnerów projektu zostały podjęte działania z zakresu edukacji ekologicznej w takiej formie. W ramach projektu w każdym LGD zostały przeprowadzone warsztaty (szkolenia) dla dzieci w zakresie edukacji ekologicznej, w obszarze tematycznym segregacja odpadów oraz ich wykorzystania poprzez metodę upcyklingu. Na warsztatach uczestnicy poznali nowoczesne techniki przetwarzania odpadów, konsekwencje spalania i składowania odpadów w miejscach niedozwolonych oraz prawidłowy sposób segregowania odpadów oraz upcykling. Kolejnym działaniem z zakresu edukacji ekologicznej była organizacja wizyty studyjnej do Czech – teren działania czeskiego partnera projektu współpracy – MAS Královédvorsko. Wizyta miała na celu pokazanie dobrych praktyk w zakresie segregacji odpadów. W ramach projektu został wydany folder promujący projekt (w formie książeczki edukacyjnej z elementami komiksu) dot. edukacji ekologicznej dla mieszkańców i turystów (w tym dzieci i młodzież szkolna), segregowania odpadów, korzyści ze stosowania OZE. W folderze znalazły się także informacje o projekcie współpracy i Lokalnych Grupach Działania, które uczestniczą w projekcie. Ponadto zostały wydane publikacje o zasobach przyrodniczych obszaru LGD (wydana przez LGD Qwsi oraz przez LGD Szlakiem Granitu). Wszystkie publikacje wydane w ramach projektu współpracy były bezpłatne. Powstała także ogólnodostępna niekomercyjna infrastruktura ścieżek rowerowych (wiaty, stojaki na rowery, kosze na śmieci itp.) w 5 miejscowościach na terenie LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich. Na zakończenie projektu obyło się spotkanie podsumowujące cały projekt.
2. Kolejnym projektem współpracy był projekt pn.: **„Edukacja regionalna na szlaku przedsiębiorczych Wsi Tematycznych”** Lokalna Grupa Działania Stowarzyszenie „Euro-Country” wraz z LGD Doliną Stobrawy, LGD Wrzosową Krainą oraz LGD Krainą Wzgórz Trzebnickich zrealizowała wspólny projekt związany z wioskami tematycznymi. Wartość zrealizowanego Projektu to kwota **549 985,00 zł.** współfinansowana ze środków Unii Europejskiej. Wioski tematyczne – czyli wsie z motywem przewodnim – to oryginalny sposób na ożywienie gospodarki wiejskiej i zapewnienie jej mieszkańcom alternatywnych dochodów. Oferta wsi tematycznych - budowana na bazie zasobów przyrodniczych, kulturowych i historycznych danej miejscowości – pozwala przyciągnąć na tereny wiejskie turystów oraz zintegrować mieszkańców wsi. Dotychczas działające oddzielnie gospodarstwa agroturystyczne czy lokalni wytwórcy łączą siły i wspólnie tworzą markę miejscowości i lokalnych unikalnych produktów. Projekt ten skierowany był do mieszkańców partnerskich Lokalnych Grup Działania, a zwłaszcza do aktywnych miejscowości na terenie naszych LGD. Istotą wspólnego projektu współpracy było wdrażanie idei Wsi Tematycznych na obszarach LGD oraz podnoszenie atrakcyjności turystycznych na terenach wiejskich. Wszystkie zaplanowane działania w rezultacie przyczyniały się do zwiększenia na naszych terenach oferty turystyki aktywnej, promocji oferty turystycznej związanej z zasobami naturalnymi i kulturowymi wśród mieszkańców i turystów na terenach wiejskich. W ramach promocji Wzgórz Trzebnickich i rozwijania przedsiębiorczości na terenach wiejskich Lokalna Grupa Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich w 2013 roku zapoczątkowała tworzenie wspólnej oferty turystycznej regionu, opartej na walorach przyrodniczych i gościnności mieszkańców. W gminach: Oborniki Śląskie, Prusice, Trzebnica, Wisznia Mała i Zawonia powstały Wioski Tematyczne Wzgórz Trzebnickich, tworząc podwaliny sieci małych aktywnych turystycznie miejscowości. Odwiedzać je mogą zorganizowane grupy szkolne, rodziny z dziećmi oraz indywidualni turyści. Czeka tam wiele atrakcji, które pozwalają gościom spędzić wolny czas w atrakcyjny i niekonwencjonalny sposób. Stworzonych zostało 10 ofert pobytowych podkreślających wyjątkowy charakter

Bajkowej Krainy Wzgórz Trzebnickich. W ramach projektu EduRegPWT LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich przeprowadziła warsztaty, szkolenia dla lokalnych liderów w celu stworzenia i kontynuacji istniejących już wsi tematycznych oraz doposażyła istniejące już wsie w wyposażenie multimedialne i infrastrukturę (ławki, stoły, postawiono witacze), a także powstały dwie publikacje dotyczące przedsiębiorczych wiosek.

LGD tworząc LSR ściśle współpracuje z lokalną społecznością. Proces tworzenia tej oraz poprzednich strategii poprzedzony był szeregiem spotkań i konsultacji z lokalnymi liderami i aktywnymi mieszkańcami. Cele i kierunki nowej strategii są wypracowywane na podstawie diagnozy obszaru opartej na współpracy wszystkich osób zaangażowanych w tworzenie i działalność naszego LGD. Wspólnie wypracowywane są kierunki rozwoju naszej małej lokalnej ojczyzny. Społeczeństwo lokalne tworzące LSR jest doskonale zorientowane na lokalne potrzeby związane czy to z edukacją czy z brakami w infrastrukturze lokalnej. Również kryzys energetyczny bardzo mocno ukierunkował społeczeństwo na tematy związane m.in. z ochroną środowiska i klimatu. Prowadzimy również ankiety i konsultacje on-line, a w każdej naszej Gminie działa punt informacyjny o nowej Lokalnej Strategii.

Oprócz doświadczenia w formie realizacji dwóch poprzednich strategii możemy pochwalić się bogatym doświadczeniem swoim i tworzących LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich członków. Były to operacje o charakterze inwestycyjnym, aktywizującym, edukacyjnym, kulturowym i promocyjnym. Są to przykłady z okresu LSR 2007-13 i 2014-20:

Lp.	Imię i nazwisko/Nazwa członka	Źródło finansowania	Działanie	Nazwa zrealizowanego projektu
1	Powiat Trzebnicki	PROW 2014-2020	konkurs	Festiwal Kultur i tradycji
2	Gmina Oborniki Śląskie	PROW 2007-2013	Odnowa i Rozwój Wsi	- Aktywne wsie w Gminie Oborniki Śląskie - Zagospodarowanie przestrzenie publicznej w Gminie Oborniki Śląskie, - Budowa świetlicy wiejskiej w miejscowości Bagno.
3	Gmina Prusice	PROW 2007-2013	Odnowa i Rozwój Wsi	- Budowa placu zabaw i siłowni zewnętrznej w miejscowości Krościna Wielka, - Budowa dwóch Lokalnych Centrów Kultury w Gminie Prusice: w Krościnie Wielkiej i w Borowie, - Budowa targowiska w miejscowości Skokowa
4	Gmina Wisznia Mała	PROW 2014-2020	Konkursy Odnowa i Rozwój Wsi	Budowa siłowni zewnętrznej i placu zabaw dla dzieci w Machnicach, gmina Wisznia Mała; - Zagospodarowanie terenu parku przypałacowego w Wiszni Małej w ramach LGD; - Budowa infrastruktury turystyczno-rekreacyjnej w Piotrkowiczkach Gm. Wisznia Mała; - Doposażenie placów zabaw w Gminie Wisznia Mała - Budowa świetlic wiejskich w Gminie Wisznia Mała;

5	Ośrodek Kultury Sportu i Rekreacji w Wiszni Małej	PROW 2014-2020	konkurs	- Stworzenie miejsca spotkań i prób zespołów i grup artystycznych działających przy Ośrodku Kultury Sportu i Rekreacji w Wiszni Małej
6	„Stowarzyszenie Rozwoju Pęgowa”	PROW 2014-2020	konkursy	- Zagospodarowanie terenu przed sceną widowiskową w Pęgowie, - Truskawkowa wieś dzieciom
7	„Stowarzyszenie Boduszki z Siemianic	PROW 2014-2020	konkursy	- „Kapela Jana Boduszka” z Siemianic”

W latach 2007-2013 i 2014 – 2020 partnerstwo tworzyło 5 gmin Powiatu Trzebnickiego: Trzebnica, Zawonia, Oborniki Śląskie, Prusice, Wisznia Mała. W nowym okresie programowania partnerstwo będą tworzyć 3 gminy: Prusice, Oborniki Śląskie i Wisznia Mała.

3. Ogólny opis struktury Stowarzyszenia LGD KWT

- ogólna informacja o składzie organu decyzyjnego, charakterystyka rozwiązań stosowanych w procesie decyzyjnym.

Stowarzyszenie LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich działa na podstawie Statutu. Procedura naboru i rezygnacji członków określona jest w Statucie, który stanowi załącznik do wniosku o wybór LSR. Struktura Członków LGD według sektorów zawiera się w poniższej tabeli i wykresie.
Struktura Członków LGD według sektorów:

Lp.	Sektor	Liczba członków
1	**Publiczny**	**7**
2	**Społeczny**	**76**
3	**Gospodarczy**	**10**
	RAZEM	**93**

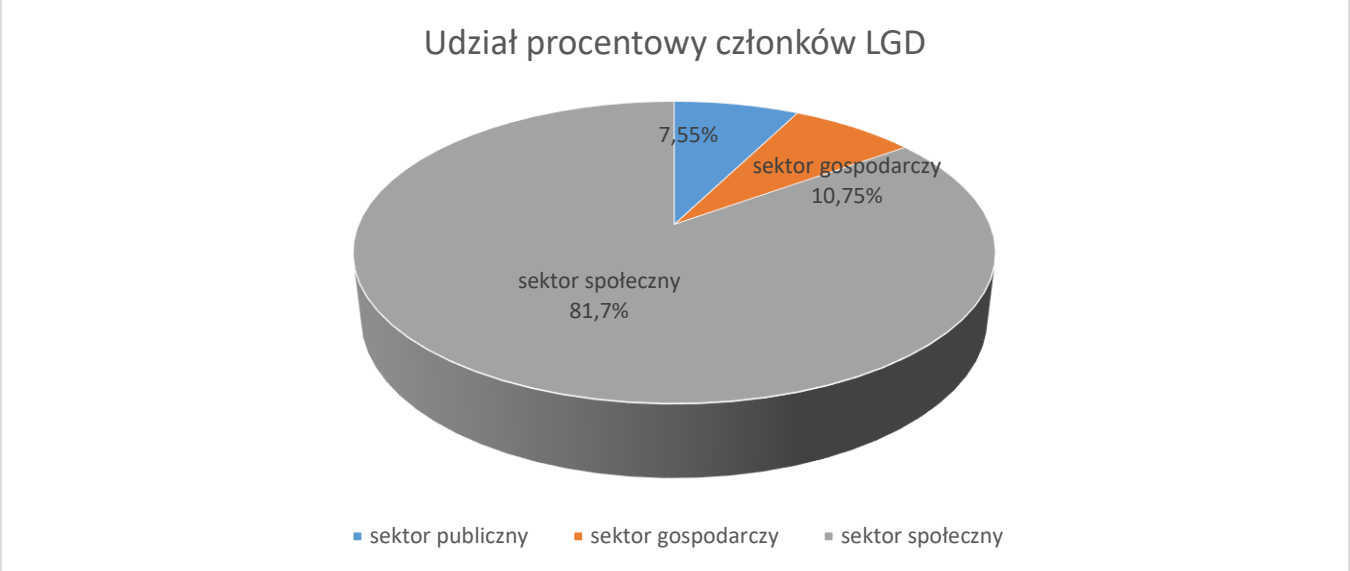

Tabela i wykres pokazują, że sektor społeczny wraz z mieszkańcami obszaru przeważa nad pozostałymi sektorami w Stowarzyszeniu LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich. Członkami LGD są przedstawiciele instytucji publicznych, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych oraz mieszkańców. Spośród członków Stowarzyszenia przedstawiciele każdego sektora działają na rzecz wsparcia rozwoju obszaru LGD w tym rozwoju turystyki. Zasady i sposób rozszerzania składu Stowarzyszenia LGD KWT są zawarte w Statucie Stowarzyszenia w rozdziale III, zgodnie, z którym nabywanie i utrata członkostwa następuje w drodze uchwały podjętej zwykłą większością głosów Członków Zarządu Stowarzyszenia.

Członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia może być osoba fizyczna, która spełnia warunki określone w ustawie Prawo o stowarzyszeniach, jest pełnoletnia, posiada pełną zdolność do czynności prawnych, posiada obywatelstwo Rzeczypospolitej Polskiej lub innego państwa UE bez względu na miejsce zamieszkania, złoży deklarację członkowską. Członkiem Stowarzyszenia może być także osoba prawna działająca na obszarze, którego dotyczy Lokalna Strategia Rozwoju, w tym jednostka samorządu terytorialnego, która wykonuje działalność związaną z realizacją celów Stowarzyszenia, a także partner gospodarczy lub społeczny, w tym inne stowarzyszenie i organizacja pozarządowa, działająca na rzecz rozwoju terenów wiejskich i obszaru objętego zakresem działania LGD, w tym zajmująca się zagadnieniami z zakresu turystyki, promocji, kultury, sportu i rekreacji, ochrony dziedzictwa narodowego i środowiska naturalnego lub promowaniem równości mężczyzn i kobiet, przedstawi deklarację przystąpienia do LGD oraz wskazanie osoby reprezentującej osobę prawną LGD lub przedstawi uchwałę właściwego organu zawierającą deklarację przystąpienia do LGD oraz wskazanie osoby reprezentującej osobę prawną w LGD. Jednostka samorządu terytorialnego będąca członkiem zwyczajnym Stowarzyszenia jest reprezentowana przez swój organ wykonawczy lub upoważnioną przez niego osobę.

Członkami Stowarzyszenia są podmioty sektora społecznego, gospodarczego i publicznego. Skład LGD jest reprezentatywny dla lokalnej społeczności, bez dominacji jakiejkolwiek grup interesu. W skład Stowarzyszenia na dzień 31.12.2022 r. wchodzi 119 członków. Najwięcej osób reprezentuje sektor społeczny/mieszkaniec, bo aż 105 osób co stanowi ponad 88%wszystkich członków LGD. Sektor gospodarczy reprezentuje 7 osób, co stanowi 5,88% wszystkich członków, a sektor publiczny reprezentowany jest przez 7 osób co stanowi 5,88% wszystkich członków Stowarzyszenia.

Władze stowarzyszenia stanowią następujące organy:

a) Walne Zebranie Członków,
b) Zarząd,
c) Rada,

Jedna osoba może być członkiem wyłącznie jednego organu: Zarządu lub Rady.

Najwyższą władzą Stowarzyszenia jest Walne Zebranie Członków, które zwołuje Zarząd co najmniej jeden raz na rok lub na pisemny wniosek Komisji Rewizyjnej lub Rady powiadamiając o jego terminie, trybie, miejscu obrad i propozycjach porządku obrad wszystkich członków w sposób zwyczajowo przyjęty co najmniej na 7 dni przed wyznaczonym terminem. W razie organizacji Walnego Zebrania z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej zawiadomienie zawiera dodatkowo dokładny opis sposobu uczestnictwa i wykonywania prawa głosu. Jeżeli Walne Zebranie Członków w pierwszym terminie nie może podjąć uchwał w sprawie zmiany Statutu, LSR, powołania i odwołania członków Zarządu, Rady i Komisji Rewizyjnej oraz rozwiązania Stowarzyszenia, ze względu na brak wymaganej liczby członków na Walnym Zebraniu Członków, zwołuje się Walne Zebranie Członków w drugim terminie, nie wcześniej niż przed upływem 30 minut. Walne Zebranie Członków zwołane w tym trybie może podejmować ważne uchwały bez względu na ilość obecnych członków, ale tylko w sprawach zapisanych w propozycji porządku obrad dostarczonym członkom Stowarzyszenia. W walnym Zebraniu Członków mogą uczestniczyć zaproszeni przez Zarząd goście. Do kompetencji Walnego Zebrania należy między innymi uchwalanie kierunków i programu działania Stowarzyszenia, uchwalanie zmian Statutu oraz podejmowanie uchwał w zakresie rozszerzenia bądź zwężenia obszaru objętego LSR.

Zarząd składa się z 8 osób: Prezesa, dwóch Wiceprezesów, skarbnika i pozostałych członków Zarządu wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie LGD spośród zgłoszonych kandydatur. Zarząd składa się z członków Stowarzyszenia wskazanych przez poszczególne podmioty będące partnerami społecznymi, publicznymi i gospodarczymi działającymi na obszarze, którego dotyczy LSR, przy czym w Zarządzie musi znaleźć się po jednym członku Stowarzyszenia z każdej z gmin z obszaru LSR-u. Uchwały Zarządu zapadają zwykłą większością głosów

przy obecności co najmniej połowy członków Zarządu. W przypadku równiej liczby głosów „za" i „przeciw" decyduje głos Prezesa Zarządu. Do kompetencji Zarządu należy między innymi przyjmowanie nowych członków Stowarzyszenia, kierowanie bieżącą pracą Stowarzyszenia oraz realizacja LSR zgodnie z zasadami wynikającymi z przepisów Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich w tym ogłaszanie konkursów na projekty, ich przyjmowanie i przedkładanie Radzie, celem dokonania wyboru projektów do realizacji w ramach strategii.

Rada Stowarzyszenia składa się z przewodniczącego, wiceprzewodniczącego, sekretarza i pozostałych członków. W skład Rady wchodzą przedstawiciele władz publicznych, lokalnych partnerów społecznych i gospodarczych, przy czym na poziomie podejmowania decyzji ani władze publiczne ani żadna z grup interesu nie posiada więcej niż 49% praw głosu. Zgonie z warunkami dostępu grupy interesu zostały zdefiniowane jako: grupa interesu sektora publicznego, grupa interesu sektora społecznego oraz grupa interesu sektora gospodarczego. Podczas prac nad strategią, w tym w procesie partycypacyjnym, nie zidentyfikowano żadnych dodatkowych, specyficznych dla obszaru grup interesu. W skład Rady wchodzi do 15 osób wybieranych i odwoływanych przez Walne Zebranie Członków w głosowaniu tajnym spośród członków stowarzyszenia, zapewniającym reprezentantów przedstawicieli wszystkich gmin wchodzących w skład Stowarzyszenia LGD KWT.

Do wyłącznej kompetencji Rady należy wybór operacji oraz ustalenie kwoty wsparcia, które mają być realizowane w ramach opracowanej przez Stowarzyszenie LSR oraz wspieranie rozwoju obszarów wiejskich z udziałem środków Europejskiego Funduszu Rolnego. Wybór operacji dokonywany jest w formie uchwał Rady, przy czym wymagane jest, aby żadna z grup interesu nie posiadała więcej niż 49% praw głosu.

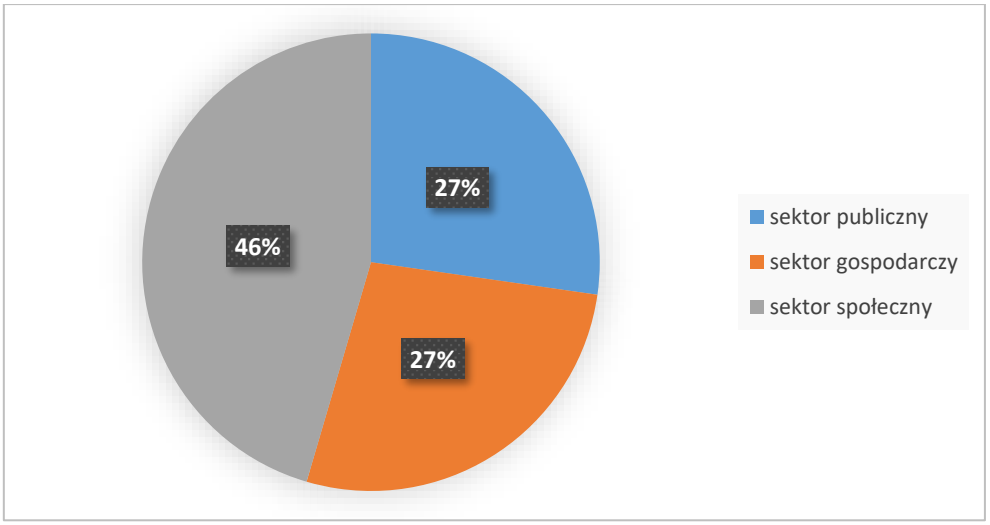
Członkowie Rady są obowiązani zachować bezstronność w wyborze operacji. Członek Rady, który jest wnioskodawcą wybieranej przez Radę operacji, reprezentuje wnioskodawcę, zachodzi pomiędzy nim a wnioskodawcą stosunek bezpośredniej podległości służbowej, jest z nim spokrewniony, jest osobą fizyczną reprezentującą przedsiębiorstwo powiązane z przedsiębiorstwem reprezentowanym przez wnioskodawcę lub zgłosi inne powiązanie z daną operacją lub co do którego zachodzi podejrzenie stronniczości przy wyborze danej operacji, zostaje wykluczony z tego naboru.

Tabela – Skład Rady Stowarzyszenia LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich

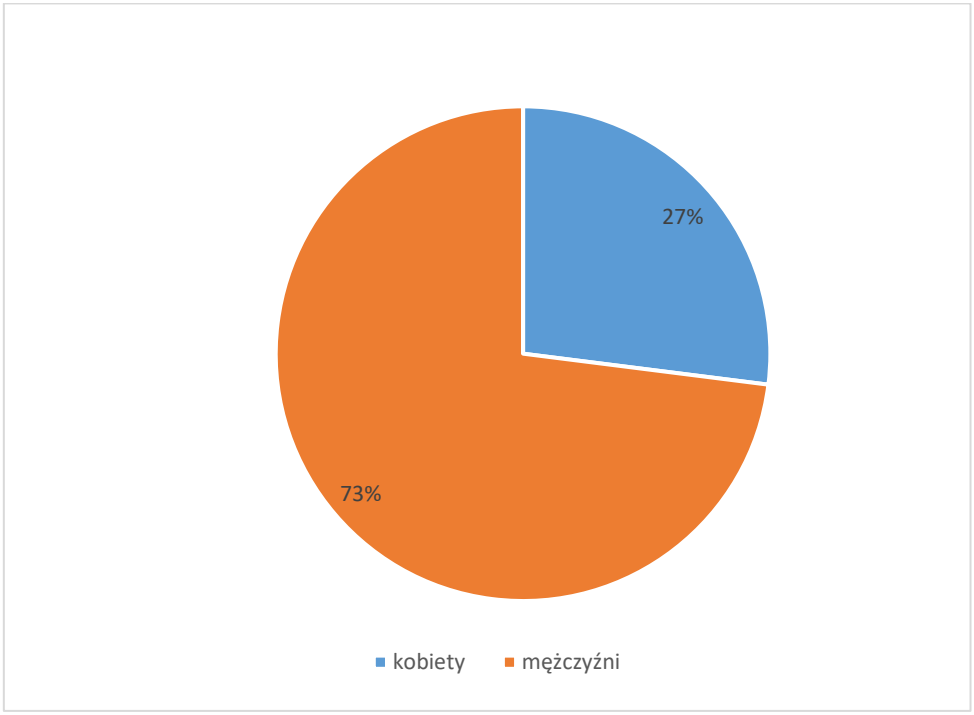
Lp.	Sektor/grupa interesu	Gmina	Imię nazwisko	Dodatkowe uwagi
1.	Publiczny/grupa interesu publiczna	Oborniki Śląskie	~~Arkadiusz Poprawa~~ Katarzyna Strzałkowka	~~Burmistrz Gminy Oborniki Śl., mężczyzna~~ Kierownik Wydziału promocji w Urzędzie Miejskim w Gminie Oborniki Śląskie, kobieta
2.	Publiczny/grupa interesu publiczna	Wisznia Mała	Jakub Bronowicki	Wójt Gminy Wisznia Mała, mężczyzna
3.	Publiczny/grupa interesu publiczna	Prusice	Dorota Leń	Pracownik Gminy Prusice
4.	Gospodarczy/grupa interesu gospodarczego	Oborniki Śląskie	~~Piotr Łukasik~~ Dorota Długosz	Przedsiębiorca, ~~mężczyzna,~~ kobieta
5.	Gospodarczy/grupa interesu gospodarczego	Wisznia Mała	Paweł Kubacki	Przedsiębiorca/Udziałowiec spółki, członek Zarządu spółki, mężczyzna
6.	Gospodarczy/grupa interesu gospodarczego	Wisznia Mała	Bartosz Ryszkowski	Przedsiębiorca, mężczyzna
7.	Społeczny/grupa interesu społecznego	Oborniki Śląskie	Lech Nowacki	Senior w Radzie +60, mężczyzna
8.	Społeczny/grupa interesu społecznego	Oborniki Śląskie	Katarzyna Kusztelak	Przedstawicielka Koła Gospodyń Wiejskich „Muffinki" w Wielkiej Lipie, kobieta
9.	Społeczny/grupa interesu	Prusice	Klaudia Cieślik	Przedstawicielka Ochotniczej

	społecznego			Straży Pożarnej, osoba młoda do 25 lat, kobieta
10.	Społeczny/grupa interesu społecznego	Prusice	Łukasz Dziarkowski	Członek Stowarzyszenia „Borówek”, mężczyzna
11.	Społeczny/grupa interesu społecznego	Wisznia Mała	~~Teresa~~ Renata Adamus	Członkini Stowarzyszenia, , kobieta

Wykres – Udział procentowy poszczególnych sektorów w Radzie (procent zaokrąglony)

Wykres – proporcje kobiet i mężczyzn w składzie Rady

Rada posiada w swoim składzie reprezentantów wszystkich 3 sektorów/grup interesów – sektor publiczny stanowi 27%, sektor gospodarczy 27%, sektor społeczny z czego 45% z czego stosunek % kobiet i mężczyzn w Radzie jest 36,36% kobiety do 63,63% mężczyźni. W składzie organu decyzyjnego znajdują się przedsiębiorcy, kobiety, osoby powyżej 60 roku życia, przedstawicielka Koła Gospodyń Wiejskich w Wielkiej Lipie „Muffinki” oraz osoba do 25 roku życia i przedstawicielka Ochotniczej Straży Pożarnej. Stowarzyszenie LGD Kraina wzgórz Trzebnickich prowadzi rejestr interesów członków Rady, aby zapewnić wybór operacji bez dominacji jakiejkolwiek

grupy interesu i unikania konfliktu interesów. W rejestrze zawarte są informacje o powiązaniach branżowych członków Rady. Rejestr aktualizowany będzie przed każdym posiedzeniem Rady, aby umożliwić identyfikację charakteru powiązań członków organu decyzyjnego z wnioskodawcami, poszczególnymi projektami.

Komisja rewizyjna składa się z przewodniczącego, wiceprzewodniczącego i liczy trzy osoby wybierane i odwoływane przez Walne Zebranie Członków w głosowaniu tajnym. Członkiem Komisji Rewizyjnej nie może być osoba skazana prawomocnym wyrokiem za przestępstwo popełnione umyślnie. Członkowie Komisji nie mogą pozostawać z członkami Zarządu w związku małżeńskim, ani też w stosunku pokrewieństwa, powinowactwa lub podległości z tytułu zatrudnienia.

Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy kontrola bieżącej pracy Stowarzyszenia, ocena prac i składanie wniosków w przedmiocie udzielenia absolutorium dla Zarządu na Walnym Zebraniu Członków.

Tak przygotowany proces decyzyjny jest gwarantem transparentności i bezstronności w każdym organie decyzyjnym Lokalnej Grupy Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich. To właśnie ta jawność działania wpływają na podniesienie efektywności proponowanych przez Stowarzyszenie działań. Funkcjonowanie Stowarzyszenia LGD KWT opisane jest w podstawowych dokumentach organizacyjnych dostępnych dla wszystkich zainteresowanych na stronie internetowej Stowarzyszenia oraz w Biurze poniższa tabela przedstawia najważniejsze informacje na ten temat.

4. Wskazanie dokumentów regulujących funkcjonowanie LGD

Dokumenty wewnętrzne regulujące funkcjonowanie Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania Kraina Wzgórz Trzebnickich		
Tytuł dokumentu	Sposób uchwalenia aktualizacji	Główne zapisy
Statut Stowarzyszenia	Uchwalenie Statutu lub jego zmiana dokonywana jest przez Walne Zebranie Członków	- Zasady działania Stowarzyszenia, - Uregulowanie kwestii członkostwa w LGD, - Opis praw i obowiązków członków LGD, - Określenie sposobu wyboru władz Stowarzyszenia oraz określenie ich kompetencji, - Opis majątku i gospodarki finansowej.
Regulamin Rady	Dokument uchwalany przez Walne Zebranie Członków	- Opis liczebności Rady, - Opis funkcji Przewodniczącego Rady, - Opis przygotowania i zwoływania posiedzeń Rady, - Opis sposobu przeprowadzania głosowania, - Dokumentacja organu, - Opis procedury wyłączenia od oceny i wyboru operacji, - Obowiązek zachowania Poufności.
Regulamin Walnego Zebrania Członków (WZC)	Dokument uchwalany I zmieniany przez WZC	-Reguluje zasady zwoływania i prowadzenia obrad, - sprawy wyboru i odwołania władz, - zasady podejmowania uchwał przez Walne Zebranie Członków
Regulamin Zarządu	Dokument uchwalany przez Walne Zebranie Członków	- Opis składu Zarządu, - Zadania Zarządu, - Kompetencje Zarządu, - Opis procesu podejmowania decyzji,
Regulamin Komisji Rewizyjnej	Dokument uchwalany przez Walne Zebranie Członków	- Zadania Komisji Rewizyjnej, - Procedura zwoływania posiedzeń, - Dokumentacja Komisji Rewizyjnej.
Regulamin Biura	Uchwala Zarząd LGD	- Opis struktury Biura,

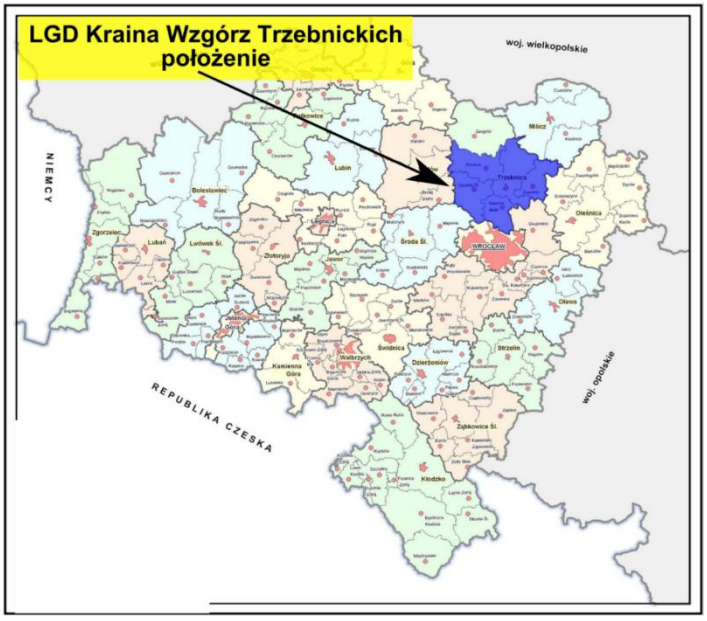
		- Obowiązki pracowników Biura, - Zasady zatrudniania i wynagradzania pracowników, - Opis podstawowych obowiązków i uprawnień pracodawcy i pracownika, - Czas pracy Biura, - Zasady udostępniania informacji będących w dyspozycji LGD, - Zasady świadczenia doradztwa, - Zadania w zakresie animacji i współpracy oraz metody ich pomiaru.

Sposób funkcjonowania LGD w ramach wdrażania LSR regulują jeszcze następujące dokumenty:
- Procedura przeprowadzania naborów – konkursy ogólne,
- procedura operacji Projektów Grantowych,
- procedura wyboru operacji własnych,
- polityka rachunkowości,
- polityka bezpieczeństwa informacji wraz z instrukcją dot. ochrony danych osobowych.

Rozdział II
Charakterystyka obszaru i ludności objętej wdrażaniem LSR

1. Opis obszaru i spójność przestrzenna.

Obszar objęty LSR w ramach LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich (zwana dalej LGD) obejmuje obecnie 3 gminy województwa dolnośląskiego wchodzących jednocześnie w skład powiatu trzebnickiego Prusice, Oborniki Śląskie, Wisznia Mała. Teren partnerstwa położony jest w północnej części województwa dolnośląskiego. Wszystkie gminy albo w całości, albo w dużej części leżą na Wzgórzach Trzebnickich, co wyróżnia ten obszar z otoczenia. Są to 2 gminy miejsko-wiejskie (bez miast powyżej 20 tysięcy mieszkańców), pozostała 1 gmina wiejska. Wszystkie gminy należące do LGD sąsiadują ze sobą i należą do powiatu trzebnickiego, dlatego podstawowym elementem spójności terenu objętego LSR jest spójność administracyjna.

Powierzchnia obszaru wynosi 461 km^2. Obecnie teren ten zamieszkuje 40 263 mieszkańców (dane GUS 31 XII 2020).

Tabela: wykaz gmin wchodzących w skład LGD (Dane wg GUS 31.12.2020 r.)

Nazwa	Typ Gminy	Liczba ludności	Powierzchnia [w km^2]
Oborniki Śląskie	Miejsko-wiejska	20 728	200
Prusice	Miejsko-wiejska	9 380	158
Wisznia Mała	Wiejska	11 593	103
SUMA		**41 755**	**461**

Stowarzyszenie LGD KWT charakteryzuje się nie tylko spójnością przestrzenną, ale także spójnością społeczną, gospodarczą i środowiskową. Razem taka spójność tworzy bardzo dobre warunki do wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju Kierowanej przez Społeczność. Niniejsza LSR jest przygotowana w odpowiedzi na oddolne potrzeby mieszkańców, którzy wyrazili swoje zdanie w czasie licznych spotkań konsultacyjnych w okresie ewaluacyjnym poprzedniej Strategii. Szczegóły dotyczące procesu konsultacyjnego opisane są w rozdziale III.

2. Wyjaśnienie, dlaczego obszar LGD KWT jest odpowiedni dla strategii.

Specyfika obszaru i jego wewnętrzna spójność wynika z: położenia geograficznego – obszar obejmuje duże, jednorodne jednostki geograficzne, jakim są w tym przypadku Wzgórza Trzebnickie stanowiące oś całego obszaru i mały fragment doliny Odry, specyfiką obszaru jest też bliskie położenie od Wrocławia i przynależność do jednego powiatu, uwarunkowań przyrodniczych, obszar ma podobny klimat sprzyjający rozwojowi wypoczynku opartego na tradycjach uzdrowiskowych, uwarunkowania historyczne, związane ściśle z kultem św. Jadwigi i cystersami oraz tradycjami sadowniczymi, uwarunkowania społeczne to młoda społeczność, dobrze wykształcona.

Głównym wyznacznikiem spójności jest przynależności gmin do powiatu trzebnickiego, co wpływa na spójność uwarunkowań rozwojowych. Warto jednak zwrócić uwagę, że ma to przełożenie również na wspólną wizję i kierunki rozwoju strategicznego wynikające z strategii rozwoju Województwa Dolnośląskiego.

W przypadku obszaru LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich można mówić również o wysokiej spójności historycznej oraz geograficznej. Gminy wchodzące w skład powiatu nie tylko obecnie, ale również na przestrzeni wieków należały do tych samych dzielnic, księstw czy państw. W ostatnich latach wpływ na spójność obszaru mają również działania związane z tworzeniem oferty wsi tematycznych, tworzeniem nowych miejsc pracy, rozwojem wspólnej oferty turystycznej, obejmującej również szlaki turystyczne oraz podjęciem działań na rzecz promocji produktów lokalnych i rozwoju aktywności społecznej na obszarze LGD.

Mamy dogodne walory przyrodnicze, bo jedną z dominujących form użytkowania terenu na obszarze LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich są lasy. Wpływają pozytywnie na rozwój lokalnych ekosystemów, tworzą dobre warunki środowiskowe, są też znaczącym składnikiem krajobrazu. Pełnią tu funkcje: ochronne, tj. glebochronne, wodochronne, uzdrowiskowo – klimatyczne, masowego wypoczynku, strefy zieleni wysokiej, krajobrazowe, strefy uszkodzeń przemysłowych oraz gospodarcze. Do najczęściej występujących gatunków drzewostanu można zaliczyć dąb szypułkowy, buk zwyczajny, grab zwyczajny, brzozę brodawkowatą, sosnę zwyczajną, czarna olcha, klon, lipa drobnolistna, wierzba purpurowa. Bogate zasoby roślinności reprezentowane są przez takie gatunki, jak leszczyna pospolita, jarzębina pospolita, kruszyn pospolity. Rzadko występują storczyk, widłak i śnieżynka. Na terenie obszaru występuje wiele pomników przyrody. Obszar zamieszkuje wiele gatunków zwierząt. Najczęściej spotykane są sarny i dziki. Do gatunków chronionych należą: gronostaj, jeż zachodni, łasica łaska, ryjówka aksamitna i malutka, rzęsorek rzeczka i nietoperze. Występują również takie gatunki ptactwa, jak bocian czarny i biały, remiz, brzegówka, kruk i łabędź niemy. Z gatunków drapieżnych występują myszołów zwyczajny, jastrząb gołębiarz, błotnik stawowy. W obszarze tym brakuje parków krajobrazowych oraz obszarów chronionego krajobrazu. Wiele cennych terenów czeka na utworzenie rezerwatów przyrody i użytków ekologicznych.

Posiadamy też walory kulturowe, ponieważ na terenie obszaru znajduje się wiele ciekawych zabytków architektonicznych, jak choćby Sanatorium Leśne w Obornikach Śl., Kościół Najświętszego Serca Pana Jezusa w Obornikach Śl., Seminarium Duchowe w Bagnie z pięknym parkiem. Kult św. Jadwigi i tradycje wraz z obiektami pocysterskimi stanowią o wyróżniku tego obszaru z otoczenia. Teren LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich obfituje w wiele zabytków i atrakcyjnych miejsc. Jednak w dalszym ciągu mamy małą bazę turystyczna (noclegi, gastronomia) i nieliczne usługi turystyczne świadczą o niewystarczającym wykorzystaniu potencjału przyrodniczo – kulturowego obszaru oraz położenia przy głównych krajowych trasach komunikacyjnych. Rozwijana w ostatnich latach oferta szlaków turystycznych i wiosek tematycznych pokazuje, że region może stanowić zaplecze dla aktywnej turystyki edukacyjnej skierowanej nie tylko dla turysty indywidualnego, ale również dla instytucji edukacyjnych, szkół i przedszkoli z aglomeracji wrocławskiej. Wydaje się, że w przyszłości kierunek rekreacyjny, nastawiony na turystykę weekendową, stanie się obiecującym kierunkiem rozwoju obszaru pod warunkiem utworzenia odpowiedniej infrastruktury oraz przygotowania mieszkańców do realizacji takich usług

Rozdział III
Partycypacyjny charakter LSR

1. Opis partycypacyjnych metod tworzenia LSR

Dokument Strategii Rozwoju Lokalnego wypracowany został z wykorzystaniem partycypacyjnych metod:

- ✓ Badania ankietowe;
- ✓ Spotkania z włodarzami Gmin;
- ✓ Spotkania konsultacyjne w Gminach z członkami Stowarzyszenia i mieszkańcami obszaru;
- ✓ Punkty informacyjno – konsultacyjne w gminach;
- ✓ Spotkania z młodzieżą;
- ✓ Spotkania z seniorami;
- ✓ Konsultacje online w z wyznaczonymi przedstawicielami Biura LGD oraz członkami Zarządu LGD.

Podczas realizacji działań partycypacyjnych szczególną uwagę zwrócono na udział w budowaniu strategii grup istotnych z punktu widzenia realizacji LSR. W pracę zaangażowano takie grupy jak:

- ✓ Lokalni przedsiębiorcy;
- ✓ Usługodawcy z branży turystycznej;
- ✓ Przedstawicieli instytucji współpracujących, na co dzień z osobami z grup w niekorzystnej sytuacji – Powiatowy Urząd Pracy oraz Ośrodki Pomocy Społecznej z gmin wchodzących w skład LGD;
- ✓ Liderzy lokalni z poszczególnych gmin (sołtysi, radni, członkowie organizacji pozarządowych, etc.);
- ✓ Koła Gospodyń Wiejskich;
- ✓ Ochotnicze Straże Pożarne;
- ✓ Ludzie młodzi, w tym Młodzieżową Radę Powiatu Trzebnickiego;
- ✓ Seniorzy w tym Uniwersytety Trzeciego wieku oraz Radę Seniorów Powiatu Trzebnickiego;

- ✓ Ogół społeczności lokalnej;
- ✓ Lokalni producenci produktów rolnych;
- ✓ Członkowie Rady i Zarządu oraz pracownicy biura LGD.

Strategia w całości została wykonana nakładem pracy członków Zarządu oraz pracowników Biura LGD KWT z uwzględnieniem wyników badań własnych i ewaluacji, przy wykorzystaniu ekspertyz i analiz służących przygotowaniu strategii, opracowanych przez podmiot zewnętrzny.

2. Dane z konsultacji społecznych przeprowadzonych na obszarze objętych LSR.

W okresie przygotowania LSR przeprowadzono szereg działań z zakresu konsultacji społecznych, przy wykorzystaniu partycypacyjnych metod konsultacyjnych oraz dokonano analizy przyjęcia, bądź odrzucenia wniosków z konsultacji. Dzięki tym metodom pozyskano następujące dane, wykorzystane do opracowania LSR:

- ✓ Analiza mocnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń (analiza SWOT);
- ✓ Kluczowe potrzeby w rozwoju obszaru;
- ✓ Elementy potencjału obszaru;
- ✓ Priorytetowe cele rozwoju;
- ✓ Kluczowe działania przyczyniające się do osiągnięcia celów (wraz ze wskaźnikami);
- ✓ Preferowane kryteria wyboru projektów;
- ✓ Grupy w niekorzystnej sytuacji na lokalnym rynku pracy oraz w życiu społecznym.

3. Partycypacyjne metody konsultacji

- wykorzystane na każdym kluczowym etapie prac nad opracowaniem LSR oraz wyniki przeprowadzonej analizy wniosków z konsultacji

Metoda partycypacji	Wnioski z partycypacji	Kluczowy etap planowania LSR na poziomie, którego wykorzystano wnioski	Wyniki analizy wniosków
Ankieta (Ankieta dla mieszkańców obszaru Stowarzyszenia LGD KWT Termin realizacji: październik 2022- luty 2023 Liczba uczestników: 23	Ankieta dotyczyła takich zagadnień jak: 1. Oceny jakości życia w danej Gminie 2. Oceny jakości życia na obszarze; 3. Ocena jakości poprawy infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej; 4. Ocena jakości wsparcia życia kulturalnego 5. Ocena jakości rozpoznawalności LGD	1. Analiza potrzeb i potencjału obszaru 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru 4. Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji	Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły: - uwzględnienie wskazanych barier i atutów w analizie SWOT i analizie potrzeb i potencjału - uwzględnienie wskazanych priorytetów rozwoju w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji – przełożyło się to również na założenia systemu monitoringu i ewaluacji
Ankieta (Analiza dotycząca tworzenia Lokalnej Strategii Rozwoju na lata 2023-2027 Termin realizacji: wrzesień 2022– luty 2023 Liczba uczestników: 25	Ankieta dotyczyła takich zagadnień jak: 1. Oceny jakości rozwoju obszaru; 1. Oceny jakości życia na obszarze; 3. Ocena jakości oferty edukacyjnej w tym kompetencji cyfrowych; 4. Ocena jakości wsparcia życia kulturowego 5. Ocena jakości i pomysły na dalszy rozwój regionu	1. Analiza potrzeb i potencjału obszaru 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru 4. Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji 5. Przygotowanie budżetu i planu działania LSR.	Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły: - uwzględnienie wskazanych barier i atutów w analizie SWOT i analizie potrzeb i potencjału - uwzględnienie wskazanych priorytetów rozwoju w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji – przełożyło się to również na założenia systemu monitoringu i ewaluacji - wybór grup w niekorzystnej sytuacji i sposobu komunikacji z nimi wykorzystano w planowaniu działań

			komunikacyjnych przez wskazanie odbiorców i metod komunikacji
Konsultacje ze społecznością lokalną (Po 2 spotkania w każdej z gmin wchodzących w skład LGD – 6 spotkań) Termin realizacji: maj – lipiec 2022 Liczba uczestników: 216	Spotkania poświęcone były takim zagadnieniom, jak: 1. Analiza SWOT; 2. Analiza problemów; 3. Wybór celów i kluczowych kierunków rozwoju 4. Określenie grup w niekorzystnej sytuacji i docelowych działań planowanych w LSR	1. Analiza potrzeb i potencjału obszaru 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru 4. Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji	Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły: - uwzględnienie wskazanych barier i atutów w analizie SWOT i analizie potrzeb i potencjału - uwzględnienie wskazanych priorytetów rozwoju w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji – przełożyło się to również na założenia systemu monitoringu i ewaluacji - wybór grup w niekorzystnej sytuacji i sposobu komunikacji z nimi wykorzystano w planowaniu działań komunikacyjnych przez wskazanie odbiorców i metod komunikacji
Konsultacje społeczne (spotkanie z lokalnymi producentami z terenu LGD KWT) Termin spotkania: listopad 2022 Liczba uczestników: 10	Spotkania poświęcone były takim zagadnieniom, jak: 1. Analiza SWOT; 2. Analiza problemów; 3. Wybór celów i kluczowych kierunków rozwoju	1. Analiza potrzeb i potencjału obszaru 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3. Rozmowa o przyszłości KLŻ	Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły: - uwzględnienie wskazanych barier i atutów w analizie SWOT i analizie potrzeb i potencjału - uwzględnienie wskazanych priorytetów rozwoju w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji.
Punkty informacyjno – konsultacyjne (Punkt informacyjno – konsultacyjny w każdej	Dyżury poświęcone były takim zagadnieniom, jak: 1. Możliwość zapoznania się i wniesienia uwag do konsultowanego zakresu LSR 2. Możliwość wypełnienia ankiety badania	1. Analiza potrzeb i potencjału obszaru 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3. Opracowanie zasad wyboru operacji i	Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły: - uwzględnienie wskazanych barier i atutów w analizie SWOT i analizie potrzeb i potencjału

Gminie z obszaru LSR-u) Termin realizacji: wrzesień 2022 – do chwili obecnej Liczba uczestników: 100	opinii mieszkańców 3. Możliwość zgłoszenia propozycji projektów do LSR przez osoby zainteresowane uzyskaniem wsparcia w ramach LSR 2021 - 2027	ustalenie kryteriów wyboru 4. Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji 5. Przygotowanie planu działania.	- uwzględnienie wskazanych priorytetów rozwoju w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji – przełożyło się to również na założenia systemu monitoringu i ewaluacji
Konsultacje z członkami Stowarzyszenia (4 spotkania konsultacyjne z włodarzami, seniorami, młodzieżą oraz 1 Walne Zebranie Członków LGD KWT) Termin realizacji: - Walne Zebranie – wrzesień 2022, liczba uczestników 48, - z włodarzami marzec 2023 - z seniorami marzec 2023 - z młodzieżą marzec2023	Spotkania poświęcone były takim zagadnieniom, jak: 1. Analiza SWOT; 2. Analiza problemów; 3. Wybór celów i kluczowych kierunków rozwoju; 4. Wypracowanie wskaźników dla celów i przedsięwzięć wraz z budżetem 5. Określenie lokalnych kryteriów wyboru operacji 6. Określenie grup w niekorzystnej sytuacji i docelowych działań planowanych w LSR	1. Analiza potrzeb i potencjału obszaru 2. Określenie celów i wskaźników w odniesieniu do opracowania LSR oraz opracowanie planu działania 3. Opracowanie zasad wyboru operacji i ustalenie kryteriów wyboru 4. Opracowanie zasad monitoringu i ewaluacji 5. Przygotowanie planu działania.	Najważniejsze wnioski wykorzystane w planowaniu LSR dotyczyły: - uwzględnienie wskazanych barier i atutów w analizie SWOT i analizie potrzeb i potencjału - uwzględnienie wskazanych priorytetów rozwoju w celach, wskaźnikach, kryteriach wyboru operacji – przełożyło się to również na założenia systemu monitoringu i ewaluacji

Na etapie konsultacji omawialiśmy przyszłe kryteria wyboru operacji. Definicja innowacji ustalona na spotkaniach roboczych i zgodnie z podręcznikiem Oslo Manual (międzynarodowego podręcznika metodologicznego badań statystycznych innowacji zalecanego w krajach OECD i UE)to: **innowacja** jest to wdrożenie nowego lub istotnie ulepszonego produktu (wyrobu lub usługi), nowego lub istotnie ulepszonego procesu, nowej metody marketingu lub nowej metody organizacji w zakresie praktyk biznesowych, organizacji miejsca pracy bądź relacji ze środowiskiem zewnętrznym (Oslo Manual 2005, OECD/Eurostat).

W LSR przyjęliśmy definicję opartą o to podejście, która dla realizacji celów określonych w naszym LSR brzmi: Innowacja to wdrożenie nowego lub istotnie ulepszonego produktu (wyrobu lub usługi), nowego lub istotnie ulepszonego procesu, zastosowanie nowej technologii lub nowego sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych na obszarze LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich. Innowacyjność ma być rozumiana w kontekście lokalnym, a wdrażane nowości lub zmiany powinny być innowacyjne na skalę gminy w której dana operacja będzie realizowana. LGD będzie również animować do stosowania rozwiązań innowacyjnych za pośrednictwem spotkań animacyjnych, szkoleń oraz indywidualnego doradztwa

z przyszłymi beneficjentami. Będziemy różnymi kanałami komunikacji zachęcać do wdrażania innowacji we wszystkich planowanych operacjach.

W ramach lokalnych kryteriów wyboru operacji planuje się wszędzie stosować to kryterium. Będziemy wdrażać innowacyjność poprzez wspieranie przedsiębiorczości mieszkańców i ich ciekawych i kreatywnych pomysłów Chcemy, aby obszar LGD wzbogacił się o ulepszone lub niewystępujące do tej pory produkty i usługi w oparciu o jakieś nowe metody, procesy, linie produkcyjne.

W stosunku do organizacji pozarządowych i przy realizacji projektów nastawionych włączenie społeczne będziemy punktować tzw. „Innowacje społeczne" – nowe działania społeczne, mające na celu polepszenie jakości życia osób, narodów, społeczności. Owa nowość może wynikać z wprowadzania unikalnych rozwiązań, ale także z faktu wdrożenia już znanego rozwiązania, występującego w nowym kontekście społecznym. Za innowację społeczną uznaje się także popularyzowanie i upowszechnianie zmian innowacyjnych. Innowacje społeczne obejmują te innowacje, które posiadają zarówno społeczne cele, jak i środki oraz obejmują nowe idee (produkty, usługi i modele), które zaspokajają potrzeby społeczne (skuteczniej niż ich alternatywy) oraz tworzą nowe relacje społeczne i związki oparte na współpracy w oparciu o nasze lokalne zasoby obszaru.

Innowacyjność czy innowacje społeczne będą oceniane na podstawie lokalnych kryteriów wyboru operacji. LGD ma opracowaną kartę innowacyjności projektu dla wszystkich operacji (dokument własny LGD). Brak załącznika do projektu będzie skutkować przyznaniem „0" punktów za innowacyjność. Wyżej punktowane będą projekty kreatywne, na bazie autorskich pomysłów dot. usług, produktów, procesów, nowych linii technologicznych (to samo przy innowacjach społecznych). Niżej będą punktowane projekty z innowacyjnością naśladującą, czyli taką która wzoruje się na wcześniejszych już powstałych produktach, procesach, usługach dotyczącą nowego sposobu ich wykorzystywania lub udoskonalenia istniejących lokalnych zasobów występujących na terenie LGD. Projekty pozorujące innowacyjność nie otrzymają punktów (to samo przy innowacjach społecznych).

4. Informacje dotyczące przeprowadzonych konsultacji LSR ze społecznością lokalną.

Poniższa tabela zawiera zestawienie wszystkich spotkań, wywiadów, warsztatów oraz innych wydarzeń, które w całości lub części poświęcone były tworzeniu LSR i konsultacji jej założeń:

Lp.	Działanie konsultacyjne	Data	Liczba uczestnik.
1.	Spotkanie z włodarzami	12.04.2022	10
2	Konsultacje społeczne - gmina Wisznia Mała	23.05.2022	37
3	Konsultacje społeczne - gmina Oborniki Śląskie	24.05.2022	20
4	Konsultacje społeczne - gmina Prusice	26.05.2022	32
5	Konsultacje społeczne - gmina Prusice	13.06.2022	20
6	Konsultacje społeczne - gmina Oborniki Śląskie	14.06.2022	12
7	Konsultacje społeczne - gmina Wisznia Mała	23.06.2022	50
8	Punkt informacyjny/konsultacje/ankiety w Biurze LGD KWT	05.2022 do teraz	30
9	Punkt informacyjny/konsultacje/ankiety w Gminie Oborniki Śląskie	05.2022 do teraz	15

10	Punkt informacyjny/konsultacje/ankiety w Gminie Prusice	05 2022 do teraz	23
11	Punkt informacyjny/konsultacje/ankiety w Gminie Wisznia Mała	05.2022 do teraz	18
12	Walne Zebranie Członków LGD KWT - sektor publiczny, gospodarczy, społeczny i mieszkańcy	27.09.2022	48
13	Konsultacje społeczne - lokalni producenci z terenu LGDKWT	16.11.2022	11
14	Konsultacje - włodarze	11.03.2023	7
15	Konsultacje – ludzie młodzi do 25 lat	27.03.2023	13
16	Konsultacje – seniorzy	14.05.2023	15

5. Wykorzystanie danych z konsultacji do opracowania LSR

W czasie prac nad przygotowaniem LSR przeprowadzono szereg działań z zakresu konsultacji społecznych przy wykorzystaniu partycypacyjnych metod konsultacyjnych. W związku z tym pozyskano następujące materiały do przygotowania LSR:

- Analizę SWOT,
- najważniejsze kierunki rozwoju obszaru,
- problemy, potrzeby i potencjał obszaru,
- przeanalizowano dane o osobach w niekorzystnej sytuacji,
- naszkicowano wstępnie cele i wskaźniki,
- przygotowano budżet oraz plan działania,
- podjęto prace nad nowymi kryteriami wyboru operacji.

Cały czas kontrolowano proces aktualizacji danych i wszystkie analizy wniosków uwzględniono w tworzeniu LSR.

Lokalna społeczność cały czas jest angażowana i informowana o działaniach LGD. Członkowie Stowarzyszenia biorą czynny udział we wdrażaniu LSR. LGD stale informuje o swojej działalności, prowadzi spotkania informacyjne, informuje o naborach i innych inicjatywach przez siebie podjętych. Organizowane są liczne warsztaty, prelekcje, szkolenia. Stosowane są różne metody komunikacji zaczynając od strony www, po przez konto społecznościowe FB. Mamy również stale aktualizowaną bazę mailingową. Wykorzystywane są również strony internetowe partnerów LGD w tym jednostek samorządu terytorialnego, tablice ogłoszeń. Wszelkie zmiany proponowane są podawane do konsultacji społecznych. Organizacje, które robią projekty w partnerstwie stale animujemy i sieciujemy. Już w zeszłym okresie budowaliśmy liczne partnerstwa beneficjentów przy realizacji projektów. W czasie konsultacji zebraliśmy informacje o tym, że społeczność lokalna nadal oczekuje premiowania projektów partnerskim co na pewno zostanie ujęte przy tworzeniu kryteriów wyboru operacji.

LGD cały czas mobilizuje mieszkańców obszaru do czynnego brania udziału w rozwijaniu obszaru i współdecydowaniu o nim. Są prowadzone różnego rodzaju kampanie promocyjno – informacyjne, zamieszczanie plakatów w social mediach, rozwieszane w urzędach i placówkach kultury. Treści są przygotowywane w prosty i zrozumiały sposób (język), często pisane większą czcionką, żeby ułatwić ich czytanie seniorom i zwizualizowane dla młodzieży. Na stałe jest powołany zespół roboczy do wdrażania LSR z którym mieszkańcy obszaru są w stałym kontakcie. Prowadzone są różnego rodzaju ankiety czy formularze kontaktowe. LGD w swojej pracy bardzo promuje i opiera się na współpracy partnerskiej swoich członków we wdrażaniu LSR. Wykorzystujemy do tego różnego rodzaju szkolenia, warsztaty, spotkania animujące, tworzymy lokalną bazę artystów, zespołów ludowych, lokalnych producentów. Wspieramy i bierzemy czynny udział w spotkaniach Powiatowej Rady Senioralnej i Powiatowej Rady Młodzieżowej. Kryteria wyboru operacji wiążą nam się z premiowaniem projektów w partnerstwie, Same relacje wewnątrz struktury LGD są również bardzo partnerskie. Decyzje podejmowane są kolegialnie, często biuro, Rada i Zarząd mają spotkania on – line. Powołane są zespoły do pracy przy LSR. Również jako LGD z innymi organizacjami tworzymy partnerstwa zewnętrzne i wewnętrzne i w tych partnerstwach realizujemy różnego rodzaju projekty m.in. z innych środków niż PROW. Do partnerstw zewnętrznych należy m.in. porozumienie z Uniwersytetem Ekonomicznym we Wrocławiu (Filia Jelenia Góra), Dolnośląska Sieć Partnerstw LGD, Polska Sieć LGD, Fundacja Merkury, Fundacja Dobrych Działań, Dolnośląska Sieć Inkubatorów NGO, Fundacja Jagniątków. Natomiast do wewnętrznych partnerstw możemy zaliczyć: współpracę w ramach partnerstwa PAFW (LGD, Gminna Biblioteka w Obornikach Śląskich i Pęgowie), porozumienie z Fundacją Brawo Ty, Stowarzyszeniem APN „Talent", UTW „Tęcza". W celu zwiększenia zainteresowania i zwiększenia nawiązywania partnerstw na naszym obszarze zamierzamy w tym kierunku aktywizować lokalną społeczność poprzez szkolenia, warsztaty, spotkania informacyjne. Poprawi to i wpłynie na bieżącą wymianę doświadczeń, dobrych praktyk. Podsunie nowe pomysły do realizacji nowych działań, projektów.

Rozdział IV
Analiza potrzeb i potencjału

1. Analiza potrzeb rozwojowych i potencjałów obszaru wdrażania LSR

Najważniejsze uwarunkowania rozwoju obszaru:

a) Zagospodarowanie przestrzenne:

Położenie obszaru (głównie Obornik Śląskich oraz Wiszni Małej) w bezpośrednim sąsiedztwie Wrocławia skutkuje zarówno pozytywnymi jak i negatywnymi zmianami i zjawiskami spowodowanymi silnym oddziaływaniem aglomeracji. Bliskość ośrodka funkcjonalnego wpływa korzystnie na mobilność mieszkańców oraz przedsiębiorców, którzy przenosząc się do stref podmiejskich, wybierają obszar LGD jako miejsce do pracy i życia. Następujący w wyniku tych zmian rozwój sieci informatycznych, transportowych, a także widoczne podnoszenie dostępności usług, wpływają pozytywnie na rozwój gospodarczy.

Jak wskazano w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego większość obszaru należy do strefy nr I Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego, czyli do centralnej strefy intensywnego rozwoju WrOF, który dzięki posiadanemu potencjałowi społeczno-gospodarczemu oraz wyjątkowo korzystnemu położeniu, ma ogromne możliwości rozwojowe, zarówno na tle Polski, jak i krajów sąsiednich. Obszar posiada bardzo dobrą dostępność komunikacyjną. Przez teren LGD przebiegają ważne szlaki komunikacyjne, a obecność linii kolejowej oraz rozwiniętej sieci dróg rowerowych podnoszą atrakcyjność przestrzenną. Dlatego tak bardzo ważne jest podejmowanie działań służących zapewnieniu sprawnych powiazań z otoczeniem, w tym w szczególności z Miastem Wrocław. Jak wskazano w Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Dolnośląskiego należy odpowiednio scalać powiązania transportowe, środowiskowe oraz przyrodnicze i funkcjonalne dochodzące do Wrocławia z terenów otaczających miasto, co wymaga ścisłej współpracy w dziedzinie planowania i zagospodarowania przestrzennego Wrocławia z gminami ościennymi.

b) Stan infrastruktury w kontekście potrzeb rewitalizacji:

Niewielka odległość od stolicy województwa, powoduje, że gmina leży w strefie oddziaływania społeczno – gospodarczego Wrocławia. Wśród najważniejszych szlaków drogowych, które przebiegają przez LGD, wymienić należy drogę ekspresową S5 (będącą drogą krajową o statusie drogi ekspresowej), dzięki której możliwe są szybkie połączenia z największymi aglomeracjami miejskimi w Polsce, przede wszystkim z Wrocławiem, ale także z Poznaniem, Trójmiastem oraz aglomeracją wałbrzyską. Przez obszar przebiega linia kolejowa nr 271 relacji Wrocław Główny – Poznań Główny, umożliwiająca podróż do takich miejscowości jak: Rawicz, Poznań, Kłodzko, Leszno, Lichkov (Czechy), Strzelin czy Międzylesie. Ponadto, na obszarze zatrzymują się pociągi Kolei Dolnośląskich, kursujące na linii Trzebnica-Wrocław.

Na terenie LGD na obszarach miejskich dominuje zabytkowa tkanka mieszkalna. Często są to obiekty wymagające dużych inwestycji w remonty czy modernizację.

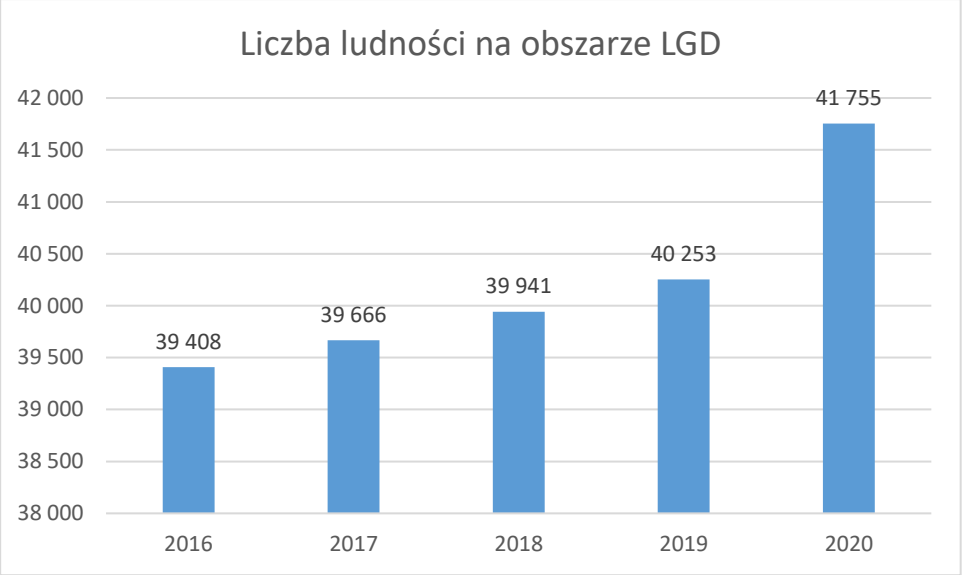
Możliwość eksploatacji i rozwój przyjaznych dla środowiska źródeł energii jest szansą na zwiększenie bezpieczeństwa energetycznego, a także stwarza możliwość poprawy zaopatrzenia energetycznego terenów o słabo rozwiniętej infrastrukturze energetycznej. Powstawanie nowych inwestycji w zakresie odnawialnych źródeł energii (OZE) przyczynia się do redukcji emisji CO2 oraz wpływa na oszczędność energii i zwiększenie efektywności energetycznej.

Obecność sieci wodociągowej i kanalizacyjnej na terenie jednostki samorządu terytorialnego istotnie podnosi jakość życia mieszkańców poprzez zapewnienie ciągłości dostaw wody spełniającej wszelkie normy sanitarne oraz odbioru i oczyszczania ścieków. Wyposażenie obszaru w podstawową infrastrukturę techniczną zwiększa również atrakcyjność osiedleńczą dla potencjalnych mieszkańców oraz inwestorów. Na obszarze LGD dobrze rozwinięta jest sieć wodociągowa, natomiast do sieci kanalizacyjnej dostęp mają głównie mieszkańcy miast.

W ramach aktywności i możliwości finansowych LGD warto rozważyć wspieranie indywidualnych gospodarstw domowych czy niewielkich zakładów produkcyjnych w przechodzeniu na odnawialne źródła energii, głównie solarne.

c) Charakterystyka gospodarki/przedsiębiorczości:

Obszar zamieszkuje 41 755 osób (stan na dzień 31XII 2020, źródło: GUS), co stanowi 2,13% ogółu mieszkańców Dolnego Śląska. Natomiast uwzględniając strukturę płci, region zamieszkuje 20 628 mężczyzn co daje 49,50% oraz 21 127 kobiet, co daje 50,50% ogólnej liczby ludności regionu. Uwzględniając zmiany, jakie zaszły w czasie na obszarze LGD, przygotowano zestawienie liczby ludności. Dane pochodzą z Banku Danych Lokalnych (BDL GUS) i obejmują okres od roku 2016 do roku 2020.

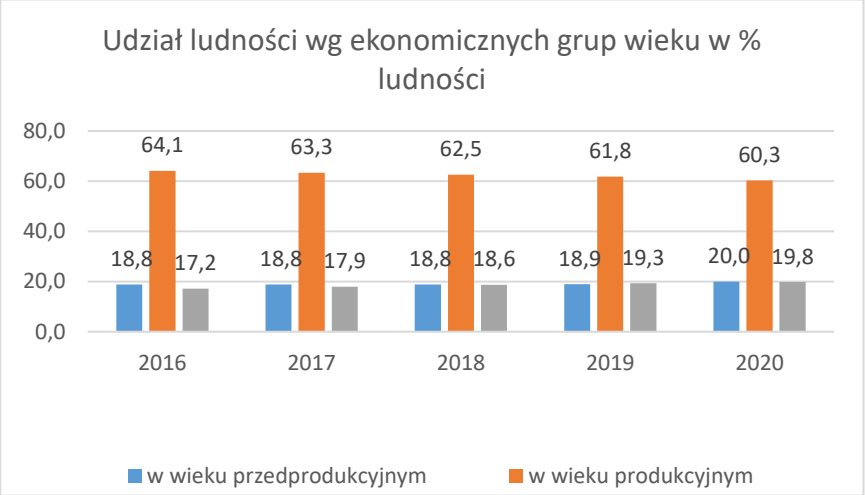

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31XII danego roku)

Widać, że w latach 2016 – 2020 liczba ludności wykazywała tendencję wzrostową. Wzrost liczby ludności dotyczył wszystkich gmin, należących do obszaru LGD. W odniesieniu do ogólnej spadkowej tendencji całego kraju oraz Dolnego Śląska systematyczny wzrost liczby mieszkańców obszaru LGD jest pozytywnym sygnałem. Wzrost ten wynika głównie z położenie w pobliżu Wrocławia i procesem przenoszenia się części jego mieszkańców do ościennych gmin. Z jednej strony powoduje to napływ mieszkańców o lepszej sytuacji materialnej, a z drugiej nowi mieszkańcy oczekują podobnej jakości życia jak w mieście.

Warto przyjrzeć się równocześnie strukturze wiekowej ludności. Dokonując analizy na przestrzeni lat 2016 – 2020 okazuje się, że obserwujemy stałą tendencję – wzrostu liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym (poniżej 18 roku życia) przy jednoczesnym wzroście liczby ludności w wieku poprodukcyjnym (mężczyźni pow. 65 lat, kobiety pow. 60 lat). Możemy więc mówić o tendencjach widocznych na poziomie krajowym i europejskim, czyli o procesie starzenia się społeczeństwa. Zaobserwowana tendencja może mieć wpływ na funkcjonowanie LGD. Wzrost liczby seniorów wiąże się między innymi ze zwiększeniem obciążenia systemu ochrony zdrowia kosztami opieki nad tą grupą ludności oraz opracowaniem programów profilaktycznych i aktywizacyjnych, mających na celu zachowanie sprawności fizycznej i psychicznej do późnego wieku oraz uczestnictwa w życiu społecznym.

Jednocześnie wzrost liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym może uzasadniać inwestycje i działania związane z rozbudową bazy opiekuńczo – wychowawczej czy edukacyjnej oraz rozwój oferty spędzania czasu wolnego, oferty kulturalnej, edukacyjnej, etc. dla dzieci i młodzieży.

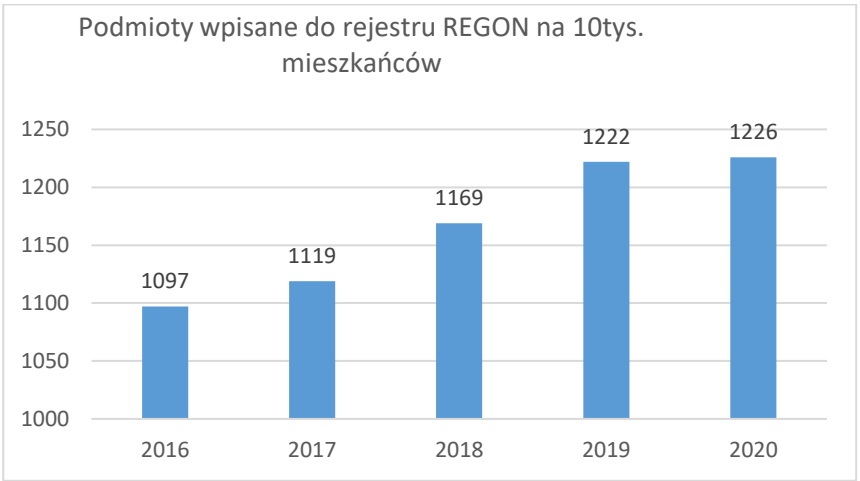
Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31XII danego roku)

Na terenie LGD widać wzrost liczby podmiotów gospodarczych według podstawowej formy prawnej (uwzględniając sektor publiczny i prywatny, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą).

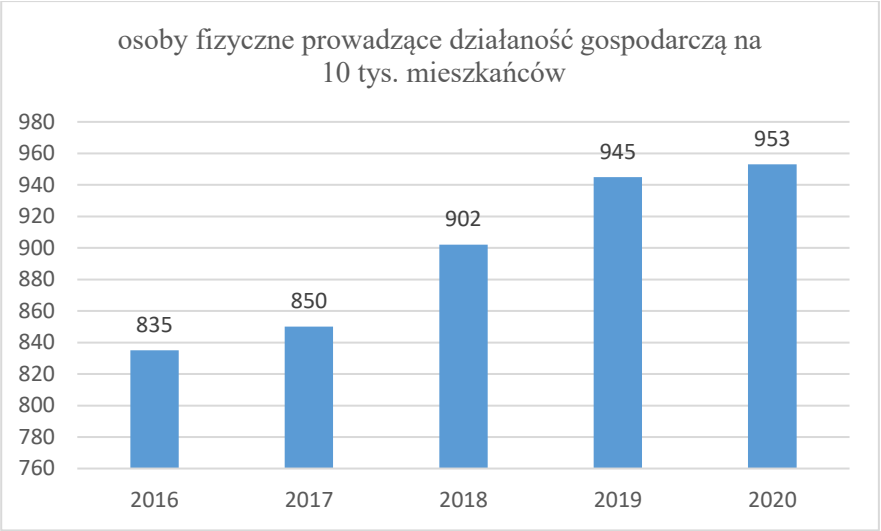
Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31XII danego roku)

Zestawienie prowadzonej działalności gospodarczej według podstawowej formy prawnej (uwzględniając sektor publiczny i prywatny, w tym osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą) na 10 tys. mieszkańców, pokazuje wzrost na przestrzeni lat 2016 – 2020 zarejestrowanych podmiotów gospodarczych.

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31XII danego roku)

Warto przyjrzeć się również danym dotyczącym tego, ile z tych podmiotów to osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą:

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31XII danego roku)

Widać, że w każdym z analizowanych lat osoby prowadzące jednoosobową działalność gospodarczą stanowią ponad 75% wszystkich podmiotów gospodarczych działających na obszarze LGD.

Najważniejsze znaczenie dla regionu mają następujące działalności roboty budowlane wykończeniowe(A), handel hurtowy i detaliczny(B), pozostałe specjalistyczne roboty budowlane(C), transport drogowy towarów(D), posadzkarstwo(E), zakłady stolarki budowlanej(F), sprzedaż detaliczna prowadzona przez domy sprzedaży wysyłkowej przez Internet(G).

Warto zauważyć, że na terenie LGD, szczególnie gminy Wisznia Mała, zlokalizowane są zakłady czy magazyny obsługujące głównie mieszkańców Wrocławia. Natomiast Gmina Oborniki Śląskie, stanowi jedno z najbliższych Wrocławowi miejsc weekendowego wypoczynku, do którego można dojechać na rowerze. Natomiast na terenie gminy Prusice rozwinięta jest produkcja artykułów spożywczych, produkcja mebli, produkcja drewna i wyrobów z drewna, produkcja metalowych wyrobów gotowych, budownictwo, handel i usługi.

d) Rynek pracy:

Na obszarze Powiatu Trzebnickiego, w skład, którego wchodzą gminy należące do LGD, stopa bezrobocia rejestrowanego jest niezmiennie niższa od średniej stopu dla kraju.

Stopa bezrobocia (wartość %)					
jednostka terytorialna	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Polska	8,2	6,6	5,8	5,2	6,3
Dolny Śląsk	7,2	5,7	5,2	4,6	5,6
Powiat Trzebnicki	7,9	6,7	5,8	5,1	5,5

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31XII danego roku)

Dobrą informacją jest również fakt, że liczba bezrobotnych wykazuje tendencję spadkową. Warto w tym miejscu przyjrzeć się również, jaki udział bezrobotnych jest wśród osób w wieku produkcyjnym (18 – 65 lat wśród mężczyzn, 18 – 60 lat wśród kobiet). Dzięki temu stopień bezrobocia diagnozujemy poprzez jeden z najważniejszych wskaźników, mówiących o kondycji społeczności lokalnej. W roku 2020 dla obszaru LGD wynosił on 2,6%, co na tle całego Dolnego Śląska, gdzie współczynnik ten wyniósł 4%, pokazuje dobrą sytuację na lokalnym pracy. Względnie najgorzej wskaźnik ten wygląda na terenie gminy Prusice, a najlepiej na terenie gminy Wisznia Mała. Warto natomiast mieć na uwadze, że duża liczba mieszkańców obszaru dojeżdża na co dzień do pracy do Wrocławia, którego bliskość ma pozytywny wpływ na sytuację na lokalnym rynku pracy.

Udział bezrobotnych wśród osób w wieku produkcyjnym (wartość %)					
jednostka terytorialna	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Polska	5,6	4,6	4,2	3,8	4,6
Dolny Śląsk	4,8	3,9	3,6	3,2	4,0
Powiat Trzebnicki	4,3	3,6	3,3	2,9	3,2
Oborniki Śląskie	3,7	3,2	2,5	2,3	2,6
Prusice	4,8	3,7	3,4	2,9	3,1
Wisznia Mała	3,1	2,3	2,1	1,9	2,1

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31XII danego roku)

Analizując głębiej dane dotyczące bezrobocia widać, że jest ono wyższe pośród kobiet (371 w 2020 roku) jak u mężczyzn (267 w 2020 roku). Patrząc na grupy wiekowe to 50% z bezrobotnych zarejestrowanych stanowią osoby w wieku od 30 do 50 lat. Najmniej pośród zarejestrowanych bezrobotnych jest osób do 30 lat – 23% oraz powyżej 50 lat – 27%. Warto natomiast zwrócić uwagę, że spośród zarejestrowanych bezrobotnych aż 45% to długotrwale bezrobotni.

Patrząc na powyższe dane za grupę osób bezrobotnych potrzebujących największego wsparcia uznać można osoby:

- w wieku od 30 do 50 lat,
- głównie kobiety,
- są zarejestrowane w urzędzie pracy w okresie powyżej 12 miesięcy.

e) Działalność sektora społecznego - w tym integracja/rozwój społeczeństwa obywatelskiego:

Na terenie diagnozowanych gmin działa zróżnicowana ilość organizacji pozarządowych. Przyjrzyjmy się danym dotyczącym liczby fundacje, stowarzyszenia i organizacje społecznych na 10 tys. mieszkańców:

Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społecznych na 10 tys. mieszkańców					
jednostka terytorialna	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Polska	37	38	37	38	40
Dolny Śląsk	40	42	40	42	43
Powiat Trzebnicki	44	46	45	47	47
Gminy:					
Oborniki Śląskie	60	62	58	61	60
Prusice	55	57	56	58	57
Wisznia Mała	45	47	52	56	52

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31XII danego roku)

Dane dla obszaru LGD pokazują, że w każdym z badanych lat, wskaźnik był wyższy dla każdej z gmin LGD od wskaźnika dla kraju, województwa oraz powiatu. Pokazuje to wysoki poziom nasycenia organizacjami pozarządowymi gmin wchodzących w skład LGD. Jak pokazują doświadczenia wdrażania „projektów grantowych" na obszarze LGD jest coraz wyższy odsetek organizacji zdolnych do samodzielnego pozyskania, realizacji i rozliczenia dotacji ze źródeł zewnętrznych. Większość organizacji próbuje również pozyskać środki w ramach gminnych programów współpracy z organizacjami pozarządowymi.

Przeprowadzona diagnoza wskazuje następujące problemy i potrzeby organizacji pozarządowych:

Problemy:

- wciąż niska wiedza na temat podstaw prawnych i księgowych dotyczących funkcjonowania NGO;
- niskie umiejętności w pozyskiwaniu funduszy zewnętrznych spoza gmin i powiatu;
- niska świadomość możliwości prowadzenia działalności odpłatnej i gospodarczej;
- niska znajomość języków obcych co uniemożliwia realizację projektów z partnerami zagranicznymi;

- większość organizacji ma swoją siedzibę w mieszkaniach prywatnych, brakuje miejsc, gdzie można nieodpłatnie lub za niewielką opłatą korzystać z pomieszczeń w celu prowadzenia działań statutowych;
- zmęczone i wypalające się kadry;
- brak znajomości innych osób działających w NGO;
- niska integracja środowiska;
- brak kadr posiadających wiedzę i doświadczenie w zarządzaniu organizacją i zarządzaniu projektami;
- brak środków na wkłady własne w projektach;
- brak środków na realizację projektów refundowanych;
- brak wolnych środków które zabezpieczą różnice w przypadku inflacji i zmieniających się cen;
  Problemy organizacji nasiliły się po okresie COVID – 19, w wielu przypadkach organizacje nie funkcjonują już tak jak przed rokiem 2020.

Potrzeby:

- realizacja nieodpłatnych rozwojowych szkoleń dla organizacji pozarządowych w zakresie: pozyskiwanie funduszy, fundraising, pisanie projektów, zarządzanie projektami, delegowanie zadań i zarządzanie organizacją, możliwości prowadzenia działań odpłatnych przez KGW, działalność nieodpłatna, odpłatna i gospodarcza, nowe technologie w NGO, kursy językowe;
- pokazywanie dobrych praktyk, wizyty studyjne, sieciowanie organizacji;
- tworzenie miejsc przyjaznych organizacjom, gdzie mogłyby realizować swoja aktywność społeczną;
- zwiększenie dostępności środków dla NGO, przez wypłaty zaliczek lub zniesienie refundacji.

f) Problemy społeczne - ze szczególnym uwzględnieniem problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego oraz skali tych zjawisk (np. dostęp do miejscowej infrastruktury i kultury, liczba osób objętych opieką społeczną, dostęp do usług społecznych, zdrowotnych i szeroko rozumianych usług publicznych np. edukacji):

Obszar objęty aktywnością LGD raczej nie boryka się z głębokimi problemami społecznymi. Wynika to z głównie z faktu położenia w pobliżu Wrocławia, a co z a tym idzie dobrego dostępu do dużego rynku pracy.

Przyjrzyjmy się jak wygląda statystyka osób korzystających z pomocy społecznej:

Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. ludności					
jednostka terytorialna	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
POLSKA	645	568	513	463	416
WOJ. DOLNOŚLĄSKIE	468	414	365	334	301
Powiat Trzebnicki	483	433	391	370	330
Gminy:					
Oborniki Śląskie	408	359	317	302	253
Prusice	1 138	1 081	1 024	937	849
Wisznia Mała	341	266	208	208	170

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31XII danego roku)

Wskaźnik liczby beneficjentów środowiskowej pomocy społecznej jest dla gmin Oborniki Śląskie oraz Wisznia Mała dużo niższy od średniej krajowej, wojewódzkiej oraz powiatowej. Natomiast w gminie Prusice jest to średni zdecydowanie wyższa od średniej krajowej, wojewódzkiej oraz powiatowej. Pokazuje to skalę problemów w tej gminie i zmusza do zastanowienia się nad skierowaniem wsparcia związanego z aktywizowaniem grup społecznych i rozwiązywaniem problemów społecznych głównie dla jej mieszkańców.
Warto również przeanalizować liczbę gospodarstw domowych korzystających z środowiskowej pomocy społecznej.

Gospodarstwa domowe korzystające ze środowiskowej pomocy społecznej					
jednostka terytorialna	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**
Oborniki Śląskie	413	390	364	376	345
Prusice	386	376	371	334	303
Wisznia Mała	118	100	87	86	84

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31XII danego roku)

W tych danych widać systematyczny spadek liczby gospodarstw korzystających ze środowiskowej pomocy społecznej. Natomiast na terenie gmin Oborniki Śląskie oraz Prusice jest to to wciąż ponad 300 gospodarstw domowych.

Przyjrzyjmy się również tzw. Wskaźnikowi „G", który oblicza się dzieląc sumę dochodów podatkowych wszystkich gmin w Polsce przez liczbę mieszkańców kraju. Zatem dla obszaru LGD wskaźnik ten będzie liczbą, która wyniknie z podzielenia dochodów podatkowych wszystkich gmin wchodzących w skład LGD (podatków lokalnych oraz udziału w podatkach dochodowych od osób fizycznych i prawnych) przez liczbę ich mieszkańców. Dane te mogą odzwierciedlić tendencję zmian dochodów mieszkańców.

Widać, że wskaźnik ten wzrósł zdecydowanie na przestrzeni lat 2016 – 2020 w gminach Oborniki Śląskie oraz Wisznia Mała. Najmniej wskaźnik wzrósł dla gminy Prusice. Zestawiając te dane ze spadającą liczbą bezrobotnych i rosnącą liczbą prywatnych podmiotów gospodarczych, można stwierdzić, że na obszarze widoczne są tendencje wzrostu dochodów mieszkańców i rozwoju przedsiębiorczości.

Wskaźnik "G"			
Gmina	**2016r.**	**2020r.**	**Zmiana**
Oborniki Śląskie	1283,91	1799,23	515,32
Prusice	935,65	1311,65	376
Wisznia Mała	1771,88	2400,59	628,71
Średnia:	**1330,48**	**1837,16**	**506,68**

Opracowanie własne na podstawie danych z Ministerstwa Finansów

Inne problemy/potrzeby wskazane podczas działań partycypacyjnych:

- wykluczenie komunikacyjne – to podstawowa bariera rozwoju obszaru (ogranicza możliwość aktywizacji mieszkańców, ogranicza rozwój potencjału turystycznego). Problem jest szczególnie dotkliwy dla mieszkańców terenów wiejskich, jest również barierą dla przedsiębiorców i organizacji pozarządowych;
- nadal jest spora potrzeba rozbudowywania lokalnej infrastruktury;
- potrzebna infrastruktura rowerowa umożliwiająca bezpieczne poruszanie się czy nocowanie rowerzystą z aglomeracji wrocławskiej;
- potrzeba dalszej rozbudowy ścieżek rowerowych lub ciągów pieszo-rowerowych (ważne także dla mieszkańców) oraz połączenie istniejących ścieżek w sieć. Uczestnicy wskazywali na ich dwie funkcje – rekreacyjną i komunikacyjną;
- codzienna infrastruktura na terenach miejskich: potrzebne są ławki, kosze na śmieci, toalety publiczne;
- potrzebne są działania, które zaoferują mieszkańcom aktywne spędzanie czasu wolnego, aktywność fizyczną, rozwój pasji itd. Oferta ta może mieć również charakter komercyjny;
- promocja produktów lokalnych, producentów wśród mieszkańców (nie tylko wśród turystów);
- problemem, szczególnie na wsiach, jest dostępność sal/świetlic;
- szczególnie rekomendowane są działania skierowane do dwóch grup. Pierwszą z nich są seniorzy, którzy potrzebują różnych form spędzania wspólnie czasu wolnego. Drugą grupą są ludzie młodzi do 25 lat – tej grupie należy zaoferować naprawdę atrakcyjne formy spędzania wolnego czasu.

g) Podejścia LGD do kwestii przestrzegania zasady równości szans i niedyskryminacji - w tym dostępności dla osób z niepełnosprawnościami lub ludzi młodych oraz zasady równości kobiet i mężczyzn, a także sposobu, w jaki zagadnienie to zostanie w praktyce uwzględnione:

LGD będzie kierować się zapisami „Wytycznych dotyczących realizacji zasad równościowych w ramach funduszy unijnych na lata 2021-2027". W praktyce LGD w ramach dokumentów i procedur związanych z wdrażaniem LSR i funkcjonowaniem LGD zadba o rozwiązania, które będą dbać o przestrzeganie zasad równości szans i niedyskryminacji.

h) Dziedzictwo kulturowe / zabytki:

Obszar LGD, głównie gminy Prusice i Oborniki Śląskie, posiada bardzo liczne walory zabytkowe. Są tu obiekty architektury, budownictwa, stanowiska archeologiczne, zespoły architektoniczno– krajobrazowe a także układy urbanistyczne.

Najwyższą wartość posiada układ urbanistyczny Prusic, któremu przypisuje się znaczenie ponadregionalne. Na terenie Gminy Prusice, znajduje się 5 zabytkowych kościołów, 574 stanowiska archeologiczne oraz 733 nieruchome zabytki ewidencyjne. Za najcenniejszy obiekt zabytkowy w Gminie Prusice należy uznać: Kościół parafialny św. Jakuba Apostoła, zwanego również Starszym, w dokumentach po raz pierwszy wzmiankowany był w 1335 r., natomiast tradycja głosi, że kaplica pw. Nawiedzenia NMP wybudowana została ok. 1140 r., a pierwszy kościół św. Jakuba ok. 1250 r. Dokumenty datowane na rok 1317 świadczą o istnieniu na terenie Prusic kościoła parafialnego. Obecny gotycki kościół zbudowany w latach 1491-92, orientowany, murowany z cegły, nietynkowany, oskarpowany. Jest on jednonawowy, z wyższym i niższym, prostokątnym prezbiterium. Po obydwu stronach prezbiterium kaplice, po północnej zakrystia, do której prowadzi wejście przez okrągłą basztę. Kaplica południowa –grobowa należy do właściciela tych ziem - feldmarszałka Melchiora von Hatzfelda zmarłego w 1658 roku w Żmigrodzie w czasie epidemii tyfusu. Natomiast w roku 1667 przeniesiono prochy zmarłego do grobowca. Barokową kaplicę z drugiej połowy XVII wieku z alabastrową tumbą grobową wykonał Achillies Kern z Forchtebergu.

Warto również wspomnieć o Ratuszu z wieżą widokową, a także kościele pw. św. Józefa Oblubieńca oraz kościele pw. św. Jakuba Apostoła, tworzącymi trzy wieże charakterystyczne dla miejscowości, zrewitalizowanej częściowo starówce Miasta Prusice oraz płycie Rynku, Kościele filialnym p.w. św. Apostołów Piotra i Pawła w Pawłowie Trzebnickim o unikatowej konstrukcji szachulcowej z drewnianą dzwonnicą a także odrestaurowanym pałacu w Brzeźnie.

W obrębie Gminy Prusice znajdują się następujące 24 obiekty, zespoły obiektów lub obszary, wpisane do rejestru zabytków nieruchomych tj.:

1) Kościół fil. Św. Piotra i Pawła w Pawłowie Trzebnickim
2) Dzwonnica w Pawłowie Trzebnickim
3) Zespół dworsko-folwarczny w Borowie
4) Dom mieszkalny nr 15 w Borowie
5) Oficyna w Borowie
6) Spichlerz w Borowie
7) Park dworski z fragmentem muru w Borowie
8) Pałac w Brzeźnie
9) Park dworski w Brzeźnie
10) Park dworski w Budziczu
11) Park dworski we wsi Górowo
12) Pałac w Ligocie Strupińskiej
13) Park dworski w Ligocie Strupińskiej
14) Pałac w Piotrkowicach
15) Spichlerz w Piotrkowicach
16) Park pałacowy w Piotrkowicach
17) Zespół pałacowy w Raszowicach

18) Miasto Prusice
19) Kościół parafialny św. Jakuba Apostoła w Prusicach
20) Kościół ewangelicki w Prusicach
21) Cmentarz parafialny z ogrodzeniem i bramą w Prusicach
22) Ratusz na rynku w Prusicach
23) Kościół parafialny Niepokalanego Serca NMP w Strupinie
24) Kościół parafialny św. Michała Archanioła we Wszemirowie.

Początki Obornik datuje się na ok. 1300, kiedy to najprawdopodobniej powstała wieś na prawie magdeburskim. Pierwsza pisemna wzmianka o Obornikach Śląskich pochodzi z roku 1305, dotyczy ona nałożenia na wieś Obora dziesięciny dla biskupa wrocławskiego. Na początku XIV w. wieś spod władzy biskupiej przeszła w skład włości księcia oleśnickiego Konrada I.

Przez 200 lat Oborniki należały do rodziny Schaubertów. Gdy odkryto źródła słabej szczawy żelazistej Karol Wolfgang Schaubert w 1835 roku rozpoczął budowę nowoczesnego uzdrowiska w północno-zachodniej części wsi. Wykorzystywało ono położenie (las Sittenwald), malowniczy krajobraz, wody, łagodny klimat. Odtąd Oborniki zaczęły przekształcać się w miejsce wypoczynku i uzdrowisko. Oborniki często jeszcze nazywane są „zielonymi płucami Wrocławia".

Najbardziej znaną postacią, która mieszkała i była związana z Obornikami był urodzony w 1798 roku we Wrocławiu Karl von Holtei, poeta romantyczny, pisarz i aktor. Pisał o nich w swych wierszach i pismach. Jego imieniem nazwano Liceum Ogólnokształcące w Obornikach Śląskich. Na niewielkim wzgórzu znajduje się kamień-pomnik jemu poświęcony. Wzgórze to jest częścią „Góry Holtei'a" zwanej też „Belwederem" (217 m n.p.m.) (punkt widokowy, stalowy krzyż, pozostałości kurhanu z epoki brązu) i położone jest nieopodal kolejnego najwyższego wzniesienia w mieście noszącego nazwę „Grzybek" (202 m n.p.m.) nadaną mu z powodu lokalizacji w ponad 100-ha parku krajobrazowo-wypoczynkowym „Grzybek". W parku znajduje się *Polana siedmiu dębów*, największy dąb ma obwód 4,9m.

Do wojewódzkiego rejestru zabytków wpisane są:

1) kościół par. pw. Najświętszego Serca Pana Jezusa, neogotycki, z l. 1898–1901, według projektu architekta Alexisa Langera
2) kościół ewangelicki, ob. rzym-kat. par. pw. św. Tadeusza Judy i św. Antoniego Padewskiego z 1906 r.; według projektu architektów Richarda Gaze i Alfreda Böttchera, ul. Trzebnicka 35
3) zespół sanatoryjny, zabudowa dawnego uzdrowiska, z XIX wieku, ul. Parkowa:
4) sanatorium, ob. zakład opiekuńczy, ul. Parkowa 4, z l. 1905–1910
5) sanatorium, ob. zakład opiekuńczy, ul. Parkowa 6, z 1870 r.
6) dom opieki, ob. szkoła, ul. Parkowa 8, z 1870 r.
7) dom zdrojowy, ob. dom mieszkalny, ul. Parkowa 14, z 1835 r.
8) sanatorium, ob. dom mieszkalny, ul. Parkowa 16, z 1835 r., 1870 r.
9) park zdrojowy, z l. 1835–1910
10) willa z ogrodem, ul. Dworcowa 21, z XIX/XX w.
11) inne zabytki:
12) dworzec kolejowy z XIX wieku, przebudowany, kategoria C
13) dom Panien Śląskich – ul. Trzebnicka, neobarokowa willa z dachem mansardowym, gdzie do roku 1950 przebywały siostry boromeuszki z Trzebnicy, opiekujące się chorymi w obornickich sanatoriach
14) poczta (Kaiserliches Postamt)
15) „zamek" z XIX wieku, dawniej pałac rodu Schaubertów neogotycki w stylu angielskim, architekt: Wilhelm Grapow (projektant wrocławskiego dworca kolejowego). Po wojnie pałacyk przejęty przez PGR i zmodernizowany, z części historycznej zachowała się właściwie tylko oktagonalna wieża. Usytuowany jest przy ulicy Podzamcze.
16) zabytkowy cmentarz niemiecki
17) grobowce starej części cmentarza parafialnego.

W okolicy Wiszni Małej znajduje się kilka nadzwyczajnej urody budowli – oryginalnych pałaców, kameralnych kościołów i jedna malownicza drewniana dzwonnica.

Historia kościoła p.w. św. Jadwigi w Strzeszowie sięga drugiej połowy XIV w. Wtedy w tym miejscu stanęła pierwsza świątynia. Przez stulecia kameralny kościół był kilkakrotnie odbudowywany, przebudowywany i restaurowany. Jego największymi ozdobami są: renesansowy strop datowany na wiek XVII, stojąca obok dwustuletnia drewniana dzwonnica oraz otaczająca go zieleń.

Najpierw w Strzeszowie stanął drewniany dwór. W 1559 r. kupił go starosta wrocławski Nikolaus von Rehdiger i kilka lat później zbudował w jego miejsce murowany pałac otoczony fosą.

Przez ponad trzysta następnych lat majątek należał do von Rehdigerów. Pałac był kilkakrotnie przebudowywany, rozbudowywany, w XVIII w. otoczono go parkiem. Największą metamorfozę przeszedł w latach 1900-1902. Albrecht Rehdiger nadał mu cech budowli neobarokowej – w takiej formie przetrwał do dzisiaj.

W 1945 r. pałac zajęli żołnierze radzieccy, którzy trzymali tam niemieckich jeńców oraz urządzili szpital wojenny. Potem przez dekady obiekt służył za przedszkole i świetlice. Aktualnie rezydencja jest własnością prywatną. Znajdują się tu apartamenty do wynajęcia oraz rozlewnia wody źródlanej Pałacowa.

Malowniczy park i pałac są ozdobą miejscowości Machnice. To XIX-wieczna budowla, którą uzupełniają zabudowania folwarczne.

Pałac w Wiszni Małej początkowo był barokową rezydencją wybudowaną w XVIII w. Na jej miejscu w 1836 r. został wzniesiony murowany pałac, którego fundatorem był Eduard Friedrich von Löbbecke. Do pałacu przylega rozległy park. Obecnie budynek jest siedzibą Zespołu Szkolno-Przedszkolnego.

Warto zainteresować się kameralnymi świątyniami w Krynicznie i w Wysokim Kościele. Stoją tuż przy trasie do Trzebnicy. Kościół w Krynicznie pochodzi prawdopodobnie z XVI w. Według legendy został założony z inicjatywy św. Jadwigi, ale najprawdopodobniej ufundowało go biskupstwo wrocławskie. Kościół wybudowano z surowej cegły i ma cechy budowli neogotyckiej.

Wyjątkowo ciekawa jest świątynia w Wysokim Kościele. Zbudowana została w połowie XIX w. przez miejscowych protestantów w miejscu kościoła z końca wieku XIII. Znajdują się tu dziewiętnastowieczne kaplice grobowe rodzin von Schultze i von Loebecke oraz grota Matki Bożej z Lourdes. Przy zakrystii można obejrzeć pomnik nagrobny Wilhelma Engela, jedyny ocalały z ewangelickiego cmentarza. Po II wojnie światowej kościół został przekazany katolikom.

i) Obszary atrakcyjne turystycznie oraz wskazanie potencjału dla rozwoju turystyki:

Teren LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich obfituje w wiele zabytków i atrakcyjnych miejsc. Jednak skromna baza turystyczna (noclegi, gastronomia) i nieliczne usługi turystyczne świadczą o niewystarczającym wykorzystaniu potencjału przyrodniczo – kulturowego obszaru oraz położenia przy głównych krajowych trasach komunikacyjnych. Jednak przeciwwagą dla tych tendencji mogą być tradycje turystyki uzdrowiskowej (Oborniki Śląskie). Rozwijana w ostatnich latach oferta szlaków turystycznych i wiosek tematycznych pokazuje, że region może stanowić zaplecze dla aktywnej turystyki edukacyjnej skierowanej nie tylko dla turysty indywidualnego, ale również dla instytucji edukacyjnych, szkół i przedszkoli z aglomeracji wrocławskiej.

Dostępne dane w Banku Danych Lokalnych w GUS wskazują, iż w roku 2020 na terenie gminy Oborniki Śląskie znajdowało się 5 turystycznych obiektów noclegowych a na terenie gminy Prusice 1. Ze względu na bliskość Wrocławia, który oferuje wiele różnego rodzaju noclegów, na obszarze LGD wskazane jest rozwijanie raczej oferty gastronomicznej, turystyki aktywnej, czy turystyki rowerowej a nie rozwijanie bazy noclegowej, chyba, że specyficznej dla obszarów wiejskich, tj. gospodarstw agroturystycznych.

j) Obszary wiejskie - ze szczególnym uwzględnieniem rolników, domowników oraz mieszkańców obszarów wiejskich z obszarów po PGR:

Zgodnie z danymi GUS większość mieszkańców obszaru to mieszkańcy wsi. W 2020 roku na 41 755 mieszkańców obszaru 30 457 osoby to mieszkańcy wsi a 11 298 to mieszkańcy miast. Czyli 73% mieszkańców obszaru mieszka na obszarach wiejskich. Na obszarze funkcjonowały również PGRy. W związku z tym rolnicy i domownicy obszaru borykają się z problemami, w tym społecznymi typowymi dla obszarów wiejskich w Polsce:

- bardzo słaba sieć połączeń komunikacji publicznej;
- słabszy dostęp do usług publicznych;
- niższy poziom aktywności społecznej;
- niski poziom dochodów z gospodarstwa rolnego;
- niski poziom wykształcenia;
- większe zagrożenie bezrobociem niż mieszkańców miasta;
- niższy poziom dochodów;
- większe zagrożenie takimi problemami społecznymi jak: alkoholizm, przemoc domowa;
- słabszy dostęp do infrastruktury i usług społecznych;
- migracja młodych i lepiej wykształconych do miast i poza region;
- niższy poziom kapitału na inwestycje w gospodarstwo rolne czy rozwój działalności pozarolniczej.

Wskazane powyżej problemy stanowią poważne bariery rozwojowe obszarów wiejskich LGD. Dodatkowo patrząc na globalne trendy związane z migracjami mieszkańców obszarów wiejskich do miast, spadkiem liczby gospodarstw rolnych, rosnącą kapitałochłonnością gospodarki rolnej, wymaganiami prawno – sanitarnymi prowadzenia działalności rolniczej widać, że na obszarach wiejskich poważnym wyzwaniem wciąż jest rozwijanie alternatywy do tradycji rolniczych. Jedną z takich możliwości, a jednocześnie źródłem innych problemów, jest wyprowadzanie się mieszkańców miast na obszary wiejskie, najczęściej w najbliższym otoczeniu miasta. Proces ten powoduje alienację „nowych" mieszkańców, którzy jednocześnie na obszary wiejskie przenoszą oczekiwania podobnego poziomu infrastruktury oraz dostępu do usług jak w mieście. Uwarunkowania te szczególnie widoczne są na terenie gmin Oborniki Śląskie oraz Wisznia Mała.

Patrząc na inne uwarunkowania wskazane w diagnozie obszaru LGD, warto rozważyć na obszarach wiejskich wsparcie rozwoju usług turystycznych, w tym agroturystyki, rozwój produktu lokalnego, usług opiekuńczych, usług edukacyjnych i aktywizacyjnych zarówno dla mieszkańców obszaru oraz turystów.

k) Rolnictwo i rynek rolny - liczba gospodarstw, kierunki produkcji (ze wskazaniem głównych), osób zatrudnionych w rolnictwie, średnia powierzchnia gospodarstw:

Obszar LGD z uwagi na przeważającą powierzchnię użytków rolnych, jak i gleby uznać należy za powiat rolniczy. Na tle innych powiatów województwa dolnośląskiego powiat trzebnicki charakteryzuje się jedną z większych powierzchni użytków rolnych. Warunki do prowadzenia produkcji rolniczej określa się jako średnio korzystne. Na terenie LGD występuje gospodarka rybacka, użytkowane są stawy hodowlane, w większości są własnością prywatną i nadleśnictw.

Przyjrzyjmy się danym z Narodowego Spisu Rolnego z 2020 roku:

Gmina	Liczba osób pracujących w gospodarstwach rolnych
	2020r.
Oborniki Śląskie	883
Prusice	1 131
Wisznia Mała	835
Suma:	2849

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31XII danego roku)

Gmina	gospodarstwa rolne ogółem (2020r.)					
	ogółem	do 1 ha włącznie	1 - 5 ha	5 - 10 ha	10 - 15 ha	15 ha i więcej
Oborniki Śląskie	471	26	293	77	21	54
Prusice	538	10	251	120	52	105
Wisznia Mała	413	8	243	88	21	53

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31XII danego roku)

Widać, że w strukturze dominują gospodarstwa małe, 55% stanowią gospodarstwa od 1 do 5 hektarów. Jedynie 15% stanowią gospodarstwa o powierzchni ponad 15 hektarów. Według danych ze spisu większość gospodarstw to gospodarstwa specjalizujące się w uprawach polowych.

Nazwa	Średnia wielkość gospodarstwa rolnego [ha]
POLSKA	12,65
WOJ. DOLNOŚLĄSKIE	18,47
Powiat trzebnicki	14,06
Oborniki Śląskie	9,28
Prusice	15,90
Wisznia Mała	12,56

Opracowanie własne na podstawie danych z GUS (stan na dzień 31XII danego roku)

Średnia wielkość gospodarstwa, poza gminą Prusice, jest niższa zarówno od średniej dla kraju, województwa oraz powiatu.

l) Produkty lokalne, tradycyjne i regionalne - podkreślające specyfikę danego obszaru (krótki opis produktów charakterystycznych występujących na obszarze), w tym promocji i sprzedaży takich produktów:

Miejscowości położone na terenie obszaru działalności LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich, od samego początku swojego istnienia pozostawały pod wpływem dużego sąsiada – Wrocławia. Miejscowa ludność siłą tej lokalizacji przejmowała wzorce nie tylko społeczne i bytowe, ale również kulinarne swoich sąsiadów.
Wytwarzane są tu lokalne produkty tradycyjne, takie jak:

- Chleb jarski na zakwasie
- Gołąbki z kaszą gryczaną
- Mazurek historyczny z Obornik Śląskich
- pasztet z królika ze szpinakiem
- wina z winnicy „Rolena”
- Chleby wypiekane według tradycyjnych recept z rodzinnych gospodarstw ekologicznych, gminnych spółdzielni i stowarzyszeń
- Mazurek Osoliński z gospodarstwa agroturystycznego w Obornikach Śląskich.

m) obszar edukacji formalnej - w tym: opieka przedszkolna, szkoły podstawowe i ponadpodstawowe, w tym szkolnictwo branżowe, szkoły dla dorosłych oraz pozaszkolne formy kształcenia) oraz poza formalnej związanej z umiejętnościami i kompetencja dorosłych (nie tylko zawodowymi):

Młodzież mieszkająca na obszarach wiejskich uczęszcza do szkół podstawowych w gminach, ponadpodstawowych w miastach i miasteczkach, szkoły wyższe znajdują się w miastach powiatowych i dużych aglomeracjach miejskich. W szkołach podstawowych podejmowane są działania edukacyjne, dotyczące przedsiębiorczości, przeznaczone dla młodych osób, które mają możliwość poznania tajników tworzenia i rozwoju przedsiębiorstw, pracy na własny rachunek. Młodzież ma możliwość zaplanowania swojego własnego biznesu, uczy się wykorzystywać swoje naturalne umiejętności, podejmować decyzje i brać odpowiedzialność. Młodzi ludzie nabywają umiejętność pracy w zespole, myślenia kreatywnego, zdobywa wiedzę o tym jak dostrzec w naszym regionie potencjał do samorozwoju i go wykorzystać. Budowanie świadomości młodych ludzi jest bardzo ważne w kontekście rozwoju zawodowego, unikania rozczarowań i rozwijania pasji, rozwoju lokalnych biznesów na bazie potencjału regionu, który zamieszkujemy.

Szkoły ponadpodstawowe oferują możliwość zdobycia wykształcenia w klasach o różnego typu profilach, w tym: artystycznym, biologiczno-chemicznym, geograficzno-językowym, humanistycznym, matematyczno-fizycznym, sportowym.

Młodzież ma możliwość zdobycia również kwalifikacji zawodowych w placówkach kształcenia zawodowego, które oferują takie kierunki jak: Technik informatyk, Technik żywienia i usług gastronomicznych, Technik programista, Technik ekonomista, Technik logistyk, Technik grafiki i poligrafii cyfrowej, Technik handlowiec, Technik hotelarstwa, Technik reklamy.

n) zasady zrównoważenia środowiskowego - do przestrzegania których LGD będzie zobowiązana wraz ze wskazaniem, jak będą one realizowane i monitorowane, w tym ekologiczne inicjatywy, które poprawiają jakość powietrza i wody, promują zrównoważone rolnictwo lub chronią systemy środowiskowe i różnorodność biologiczną:

W ramach Europejskiego Zielonego Ładu UE przekształci się w nowoczesną, zasobną, oszczędną i konkurencyjną gospodarkę, która poprawi jakość życia obywateli Unii, a jednocześnie będzie odgrywać wiodącą rolę w światowej walce ze zmianą klimatu. Wspólna polityka rolna (WPR) łączy w sobie podejścia społeczne, gospodarcze i środowiskowe, aby budować zrównoważony system rolnictwa w UE.

Wspólna polityka rolna (WPR) zapewnia rolnikom możliwość świadczenia tych usług w perspektywie długoterminowej poprzez dążenie do osiągnięcia zrównoważenia gospodarczego rolnictwa. Środki gospodarcze WPR to również przepisy sprzyjające włączeniu społecznemu, takie jak wsparcie dla małych gospodarstw rolnych i płatności redystrybucyjne. Działania w zakresie ochrony środowiska w ramach WPR mają również sprzyjać zrównoważonemu rozwojowi społecznemu.

Powyższe zasady prowadzenia polityki przez UE czy wdrażane w ramach WPR powinny zostać przełożone na praktyczne narzędzie na poziomie LGD. Zasady te na poziomie LGD będą realizowane po przez przyjęty system kryteriów wyboru projektów. W ramach niego preferowane powinny być operacje wpływające na przeciwdziałanie zmianą klimatu na obszarze LGD oraz zachowaniu walorów środowiskowych i przyrodniczych a także, wspieraniu projektów, które nie będą miały negatywnego oddziaływania na środowisko oraz klimat. LGD powinno prowadzić stały monitoring, ile złożonych projektów uzyskuje pozytywną ocenę w ramach „środowiskowego" i klimatycznego kryterium wyboru projektów oraz czy ich realizacja faktycznie przyczynia się do celów środowiskowych oraz klimatycznych.

Analiza SWOT

Analiza SWOT jest wynikiem przeprowadzonych konsultacji społecznych, a w szczególności spotkań informacyjnych realizowanych w ramach „wsparcia przygotowawczego" na terenie każdej z gmin wchodzących w skład LGD. W spotkaniach udział brali przedstawiciele każdego z trzech sektorów wchodzących w skład LGD oraz mieszkańcy obszaru i inni sympatycy LGD. Propozycje zapisów analizy SWOT stworzonej po wnioskach płynących ze spotkań gminnych skonsultowane zostały również w ramach tematycznych spotkań roboczych oraz za pośrednictwem strony internetowej. Przekazane wnioski zostały uwzględnione w ostatecznym kształcie analizy SWOT. Zapisy te zostały również porównane z analizą potrzeb i potencjału obszaru, analizą stworzoną na potrzeby poprzedniej LSR oraz z dokumentami strategicznymi na poziomie lokalnym i regionalnym. Analiza ta wykazała wysoką zgodność założeń LSR z wziętymi pod uwagę dokumentami.

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
➢ Korzystne położenie –Wzgórza Trzebnickie, bliskość Wrocławia ➢ Bardzo duże zasoby leśne, krajobrazowe, klimatyczne (mikroklimat) ➢ Istniejąca infrastruktura turystyczna ➢ Dużo historycznych atrakcji turystycznych	➢ Niewystarczające połączenie części gmin z Wrocławiem i słabo rozwinięta komunikacja publiczna wewnątrz obszaru ➢ Mała ilość dobrej infrastruktury pieszo-rowerowej (np. niepołączone i niezintegrowane ścieżki rowerowe, mała ilość chodników) ➢ Zbyt mało punktów informacji turystycznej

➢ Liczni rzemieślnicy, przedsiębiorcy, artyści lokalni ➢ Wiele imprez cyklicznych prezentujących lokalne dziedzictwo ➢ Produkt lokalny (sery kozie, jabłka, ryby) ➢ Wioski tematyczne ➢ Bogata historia obszaru ➢ Gęsta sieć dróg linie kolejowe przechodzące przez obszar, ➢ Rozwinięta przedsiębiorczość ➢ Dobrze rozwinięty sektor drobnych usług rolnych ➢ Dobrze rozwinięta infrastruktura sportowa ➢ Bogata baza infrastruktury społecznej, np. sieć świetlic wiejskich, place zabaw, ośrodki kultury ➢ Bogaty i rozwijający się kapitał ludzki ➢ Duża liczba stowarzyszeń ➢ Działające Uniwersytety Trzeciego Wieku ➢ Aktywnie działające organizacje i grupy nieformalne ➢ Inicjowanie przez społeczność oddolnych działań lokalnych ➢ Duża ilość cyklicznych imprez promujących obszar ➢ Dobre warunki do osiedlania się (rozwój budownictwa jednorodzinnego, rozwinięte mieszkalnictwo wielorodzinne) ➢ Rozwinięte szkolnictwo na każdym poziomie edukacji, dobra sieć szkół	➢ Słabo rozwinięta baza hotelowo-gastronomiczna i agroturystyczna ➢ Brak zbiorczego punktu z produktami regionalnymi i lokalnymi, który gromadziłby je wszystkie ➢ Niski poziom świadomości ekologicznej mieszkańców ➢ słabo rozwinięta infrastruktura IT, słaby dostęp szybkiego Internetu) ➢ Słabej jakości infrastruktura drogowa (np. zły stan nawierzchni) ➢ Niewystarczająca promocji lokalnych produktów i możliwości zbytu ➢ Małe zainteresowanie mieszkańców sprawami społeczności lokalnej, szczególnie młodzieży ➢ Niedostateczne wykorzystanie infrastruktury społecznej (świetlic, placów zabaw, boisk) ➢ Mała ilość ukierunkowanej oferty dla mieszkańców w danym środowisku, niewystarczająca ilość zorganizowanych w nich zajęć i spotkań, w tym dla młodzieży i seniorów ➢ Niedoposażone i niewyremontowane istniejące świetlice w wielu miejscowościach ➢ Infrastruktura społeczna słabo dostosowana do seniorów i osób niepełnosprawnych ➢ Brak działań na rzecz aktywności seniorów na obszarze wiejskim, małe zainteresowanie seniorami ➢ Brak domów dziennego pobytu dla osób starszych bądź dziennej opieki dla seniorów ➢ Słaba sieć przedszkoli i żłobków na terenach wiejskich ➢ Brak komunikacji (transportu) wewnętrzno - gminnej (brak busów), utrudniona komunikacja między miejscowościami oraz siedzibą gminy ➢ Niewystarczająca infrastruktura dostępu do Internetu
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
➢ Bliskość Wrocławia i innych dużych miast, potencjalne miejsce do wypoczynku dla mieszkańców Wrocławia, ➢ dobrze rozwinięta komunikacja ➢ Rozpropagowanie imprez cyklicznych, które promują produkt lokalny oraz wsie tematyczne ➢ Rozwój turystyki, w tym aktywnej i weekendowej ➢ Wykorzystanie i rozwój odnawialnych źródeł energii ➢ Rozwój gastronomii, punktów gastronomicznych ➢ Rozwój przedsiębiorczości rolniczej ➢ Trasa S5, jako ułatwienie komunikacji	➢ Niedostateczna edukacja w zakresie ochrony środowiska ➢ Brak opieki nad rozpoczętymi lub zrealizowanymi projektami (np. szlakami turystycznymi) ➢ Kryzysy gospodarcze ➢ Anomalie pogody, klęski żywiołowe ➢ Starzejące się społeczeństwo i odpływ osób młodych z obszaru, emigracja zarobkowa ➢ Spadek aktywności gospodarczej mieszkańców ➢ Wzrost wykluczenia społecznego grup mieszkańców ➢ Dominacja Wrocławia w przestrzeni kulturalnej (przejmowanie odbiorców kultury), spędzanie czasu wolnego przez młodzież we Wrocławiu (zamiast w na obszarze Gminy)

➢ Stworzenie e-usług ➢ Rozwój przedsiębiorstw z branży OZE ➢ Wykreowanie produktu turystycznego ➢ Zwiększenie współpracy samorządu z aktywnymi grupami mieszkańców ➢ Zwiększenie współpracy między stowarzyszeniami ➢ Promocja zdrowia zaczynając od dzieci i seniorów ➢ Rozwój aktywności sportowej w społeczeństwie i wykorzystanie tego przez w celach turystycznych (organizacja projektów sportowych, np. biegów) ➢ Stworzenie usług rehabilitacyjnych zarówno dla dorosłych jak i dla dzieci ➢ Stworzenie ośrodków dziennego pobytu dla seniorów na terenie wiejskim	➢ Rywalizacja organizacji i instytucji, konkurencja z powodu dużej ilości istniejących organizacji pozarządowych ➢ postępujące wykluczenie społeczne, ubożenie i rozwarstwienie społeczeństwa ➢ Mała ilość specjalistów i prewencji zdrowia, co może sprawiać, że pacjenci szukają pomocy poza obszarem

Podsumowując analizę potrzeb i potencjału można wyróżnić następujące **problemy** obszaru:

- starzejące się społeczeństwo,
- słaby dostęp do komunikacji publicznej wewnątrz obszaru,
- niewystarczająca oferta miejsc pracy na obszarze,
- niska aktywność społeczna na obszarze szczególnie młodzieży,
- niski potencjał i zaplecze finansowe NGO,
- słabo rozwinięty usługi medyczne oraz opiekuńcze w kontekście prze wszystkim seniorów,
- niewystarczająca infrastruktura związana z opieką nad dziećmi.

Z kolei do **potrzeb** możemy zaliczyć:

- wsparcie rozwoju przedsiębiorczości na obszarze, w tym usług dla ludności, szczególnie grup w niekorzystnej sytuacji, seniorów oraz ludzi młodych,
- dalszy rozwój i inwestycje w turystykę, w tym w infrastrukturę,
- rozwijanie transportu zbiorowego,
- rozwój infrastruktury sportowej, rekreacyjnej i turystycznej,
- usługi medyczne i opiekę dla seniorów,
- rozwój sieci produktów lokalnych, ich dystrybucji i promocji,
- wsparcie działań na rzecz aktywizacji i włączenia grup w niekorzystnej sytuacji oraz seniorów i ludzi młodych,
- podniesienie świadomości ekologicznej mieszkańców obszaru.

Najważniejszy potencjał to:

- położenie geograficzne, w pobliżu Wrocławia,
- bliskość trasy S5,
- aktywni liderzy NGO i sołtysi,
- możliwość rozwoju oferty turystycznej w tym ścieżek rowerowych,
- zasoby przyrodniczo – kulturowe obszaru.

To wszystko daje możliwość do dalszego rozwoju turystycznego i przedsiębiorczego obszaru. Przy dobrym wykorzystaniu walorów krajobrazowo-turystycznych i bliskości Wrocławia można stworzyć dobrą ofertę turystyczną dla turystów oraz poprawić jakość życia mieszkańców na obszarach wiejskich. Zainwestować i zaopiekować się starzejącym społeczeństwem oraz stworzyć doskonałą ofertę edukacyjno – kulturową dla

młodzieży chcąc pobudzić ich do działania, dbania i inwestowania w tzw. „lokalną ojczyznę”.

2. Określenie grup docelowych

– istotnych z punktu widzenia realizacji LSR, w tym grup w niekorzystnej sytuacji, seniorów, ludzi młodych (do 25 roku życia).

Po przeprowadzeniu konsultacji społecznych we wszystkich gminach z obszaru LGD KWT i następnie po wnikliwej analizie dostępnych danych statystycznych, analizie potrzeb i potencjału wyodrębniono następujące grupy:

1) przedsiębiorcy – grupa osób szczególnie pokrzywdzona przez pandemię a następnie przez globalny kryzys na świecie gospodarczy i energetyczny, przez galopującą inflację, brak pomocy ze strony Państwa i samorządu lokalnego, duża konkurencyjność na rynku. W LSR zaplanowano dla nich obszar interwencji dotyczący wsparcia tworzenia i rozwijania przedsiębiorstw oraz generowania nowych miejsc pracy (PDG i RDG);
2) organizacje pozarządowe – dla nich problem również jest borykanie się po pandemii szczególnie z wypaleniem społecznym liderów, brak umiejętności w pozyskiwaniu funduszy, nieznajomość przepisów o prowadzeniu działalności pożytku odpłatnej czy statutowej, zaplanowano dla nich wsparcie w postaci szkoleń, wsparcie w ramach konkursów, grantów i projektów partnerskich.
3) mieszkańcy – borykają się z problemami społecznymi, mają słaby dostęp do komunikacji międzygminnej, słabo rozwinięty usługi opiekuńcze dla seniorów, usługi rehabilitacyjne, problemy z opieką nad dziećmi, brak oferty na obszarze dla spędzania czasu wolnego dla młodzieży, brak poszanowania wartości kulturowych i tradycji – zaplanowano działania z tytułu włączenia społecznego i ułatwienie życia mieszkańców Krainy Wzgórz Trzebnickich.
4) turyści – szczególnie turyści weekendowi, często szukający i wybierający miejsca ze względu na szlaki rowerowe, dla nich głównym problem jest zbyt mało rozwinięte zaplecze noclegowe (nie chodzi o hotele, ale gospodarstwa agroturystyczne), brak tzw. pic stopów dla rowerów. Obszar interwencji dotyczy konkursów i projektów grantowych.

Z analiz, które zostały przeprowadzone na podstawie ankiet, badania opinii publicznej członków LGD i mieszkańców obszaru możemy wyodrębnić grupy w niekorzystnej sytuacji:

1) **niepełnosprawni oraz ich opiekunowie** – osoby o których często się zapomina przy przebudowie infrastruktury turystycznej rekreacyjnej czy kulturowej, potrzebują wsparcia na rzecz przełamywania barier architektonicznych i działań edukacyjnych na rzecz i pomoc osobom niepełnosprawnych.
2) **kobiety**, które są postrzegane gorzej na rynku pracy ze względu na to, że mogą być mniej dyspozycyjne ze względu na obowiązki domowe czy opiekę nad dziećmi. Można odczuć tu brak poszanowania równości kobiet i mężczyzn. Długi okres trwania pandemii Covid również przyczynił się do słabszej pozycji kobiet na rynku pracy (zamykanie szkół i przedszkoli). Kobiety na obszarach wiejskich oprócz chęci podejmowania pracy zawodowej bardzo chętnie uczestniczą w różnego rodzaju inicjatywach społecznych. Tworzą i angażują się w pracę na rzecz Kół Gospodyń Wielskich. Na naszym obszarze w ostatnim czasie powstało kilka nowych i prężnie działających KGW. Kobiety również zaangażowane są w istniejące na naszym obszarze Wioski Tematycznie większość założycieli wiosek to kobiety. W ramach LSR tak skonstruowaliśmy lokalne kryteria wyboru operacji, aby wspierały miejsca pracy dla kobiet, wspieramy rozwój usług z zakresu opieki nad dziećmi i będziemy podejmować inne działania ułatwiające kobietom powrót na rynek pracy.
3) **seniorzy i ludzie młodzi do 25 lat**. O ile seniorzy starają się być bardzo aktywni o tyle z młodzieżą jest już gorzej. Seniorzy tworzą Uniwersytety III Wieku, biorą udział w różnego rodzaju wydarzeniach kulturalnych i również bardzo aktywnie chcą się rozwijać. Skarżą się oczywiście że brakuje im infrastruktury, którą mogli by wykorzystywać na aktywne zagospodarowanie wolnego czasu, ubolewają nad słabym zapleczem usług zdrowotnych. Brak lekarzy specjalistów na naszym obszarze zmusza ich często do podróży do Wrocławia. Również mają słabo rozwinięte usługi rehabilitacyjne albo też jest ich niewystarczająca ilość. Brakuje również dobrze zorganizowanej opieki czy to całodobowej czy dziennej nad osobami starszymi. Na naszym terenie powstawać Młodzieżowe Rady Powiatowe i Gminny. Jednak trzeba stworzyć dużo szerszą osobę

i również wsparcie psychologiczne dla młodzieży. Młodzież po pandemii bardzo zamknęła się w sobie i przeniosła dużą cześć życia na komunikatory społecznościowe. W ramach lokalnych kryteriów wyboru operacji zaplanowany zostanie system premiowania projektów na rzecz działań aktywizacyjnych dla w/w grup. Będą to dedykowane konkursy i projekty grantowe, animacje.

3. Analiza, w jaki sposób LGD może wspierać lokalne i ponadlokalne inicjatywy.

LGD powinno współpracować ze wszystkimi lokalnymi środowiskami i tworzyć ścisłe partnerstwa na rzecz strategicznych i nowych wyznań w trudnych czasach jakich przyjdzie egzystować lokalnej społeczności. Na terenie naszego obszaru dwie nasze Gminy są członkami Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT WrOF). Możemy wspólnie realizować działania w sferze społecznej, które mają powodować wzrost aktywności mieszkańców, inwestycje w infrastrukturę społeczne. Działania związane z inwestycjami w infrastrukturę ochrony środowiska, gospodarka niskoemisyjna. Również ważne będą inwestycje rewitalizujące przestrzeń społeczną i poprawiająca jakość bezpieczeństwa publicznego. Kolejnym programem są Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021 - 27 i tu można wypracować projekty partnerskie na rzecz kultury i turystyki, aktywizujące osoby na rynku pracy czy projekty związane z integracją osób zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym.

Rozdział V
Spójność, komplementarność i synergia

1. Opis zgodności i komplementarności LSR z innymi dokumentami planistycznymi

1.1. Powiązanie celów LSR Stowarzyszenia z celami Planu Strategicznego WPR

Lokalna Strategia Rozwoju Stowarzyszenia Lokalna Grupa Działania „Kraina Wzgórz Trzebnickich" na lata 2023-2027 jest spójna i komplementarna z następującymi dokumentami krajowymi o regionalnymi: Planem Strategicznym Wspólnej Polityki Rolnej, Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030, Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego do 2030r., Programem Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska 2021-2027, Projektem Strategii ZIT WrOF.

Cele Lokalnej Strategii Rozwoju	…powiązane są z…	… Planem Strategicznym WPR (EFRROW)
Cel 1. Kraina Wzgórz Trzebnickich naszym domem –rozwój, aktywnej i dbającej o swoje miejsce zamieszkania lokalnej społeczności Cel 2. Obszar atrakcyjny dla turystów i mieszkańców Krainy Wzgórz Trzebnickich	⇨	1. rozwój przedsiębiorczości, w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki poprzez: - podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, - rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej, 2. poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej, 3. kształtowanie świadomości obywatelskiej o znaczeniu zrównoważonego rolnictwa, gospodarki rolno-spożywczej, zielonej gospodarki, biogospodarki, wsparcie rozwoju wiedzy i umiejętności w zakresie innowacyjności, cyfryzacji lub przedsiębiorczości, a także wzmacnianie programów edukacji liderów życia publicznego i społecznego, z wyłączeniem

		inwestycji infrastrukturalnych, 4. włączenie społeczne seniorów, ludzi młodych lub osób w niekorzystnej sytuacji poprzez: 5. ochrona dziedzictwa kulturowego lub przyrodniczego polskiej wsi.

1.2. Powiązanie z Strategią Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 r.

Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 r. została uchwalona w 2018 r. i jest zaktualizowaną i gruntownie przebudowaną wersją strategii z 2013 r.

Nowa Strategia Rozwoju Dolnego Śląska odpowiada na podstawowe wyzwania polityki spójności Unii Europejskiej, tj. z jednej strony wskazuje na konieczność wzmacniania już istniejących przewag konkurencyjnych opartych o nowoczesny przemysł i potencjał badawczo-rozwojowy ośrodków naukowych w obszarze Aglomeracji Wrocławskiej, z drugiej zaś koncentruje się na wyrównywaniu szans rozwojowych pozostałych terytoriów w oparciu o obszary funkcjonalne największych miast – Jeleniej Góry, Legnicy i Wałbrzycha. Poważnym wyzwaniem jest zatrzymanie postępującej depopulacji południowych obszarów naszego regionu. W związku z tym należy zrobić wszystko, aby powstała infrastruktura, która ułatwi dostępność komunikacyjną zarówno dla inwestorów, który będą chcieli stworzyć tam nowe miejsca pracy, jak i dla turystów, którzy zechcą skorzystać z atrakcji Sudetów.
Przyjęto następującą wizję rozwoju:

DOLNY ŚLĄSK 2030

- regionem równomiernego rozwoju – regionem bez istotnych społecznych i gospodarczych dysproporcji, regionem wewnętrznie spójnym, regionem wyrównanych rozwojowych szans,
- regionem przyjaznym dla mieszkańców, przedsiębiorców, inwestorów, turystów i kuracjuszy, atrakcyjnym miejscem do życia, pracy, nauki i rekreacji,
- regionem nowoczesnym z kreatywną i innowacyjną regionalną społecznością oraz rozwiniętą sferą naukową i badawczo-rozwojową,
- regionem konkurencyjnym w scenerii krajowej i europejskiej z Wrocławiem jako silną metropolią oraz ośrodkami regionalnymi o znaczących przewagach konkurencyjnych.

W świetle prospektywnej diagnozy, strategicznej analizy regionu dolnośląskiego oraz przedstawionej wizji jego stanu w 2030 roku rysuje się wiązka celów strategicznych współrealizujących cel nadrzędny strategii rozwoju Dolnego Śląska, który określono jako:

"Harmonijny rozwój regionu i wysoka jakość życia dolnośląskiej społeczności".

Cele strategiczne są natomiast reakcją na zidentyfikowane problemy i przyszłościowe wewnętrzne i zewnętrzne uwarunkowania rozwojowe. Jako cele strategiczne wyznaczono:

- **Efektywne wykorzystanie gospodarczego potencjału regionu.**
- **Poprawa jakości i dostępności usług publicznych.**
- **Wzmocnienie regionalnego kapitału ludzkiego i społecznego.**
- **Odpowiedzialne wykorzystanie zasobów i ochrona walorów środowiska naturalnego i dziedzictwa kulturowego.**
- **Wzmocnienie przestrzennej spójności regionu.**

Konkretyzacją tychże celów są cele operacyjne (priorytety) oraz przyporządkowane im przedsięwzięcia strategiczne - grupy zadań strategicznych. Badaniu poddano ich zgodność z celami niniejszej strategii. Powiązania będące jego wynikiem zawarto w poniżej tabeli. Jak widać, mamy tu do czynienia z bardzo wysokim stopniem zgodności i komplementarności

Cele Lokalnej Strategii Rozwoju	…powiązane są z…	… celami operacyjnymi Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego do 2030 roku
Cel 1. Kraina Wzgórz Trzebnickich naszym domem –rozwój, aktywnej i dbającej o swoje miejsce zamieszkania lokalnej społeczności Cel 2. Obszar atrakcyjny dla turystów i mieszkańców Krainy Wzgórz Trzebnickich	⇨	Cel operacyjny 1.1 Wspieranie endogenicznych potencjałów gospodarczych subregionów Cel operacyjny 2.2 Rozwój i modernizacja regionalnej infrastruktury publicznej z uwzględnieniem potrzeb osób z niepełnosprawnościami i starszych Cel operacyjny 2.3 Rozwój i doskonalenie usług publicznych Cel operacyjny 3.2 Wzrost społecznej integracji Cel operacyjny 3.5 Doskonalenie regionalnej polityki wspierania seniorów oraz osób z niepełnosprawnościami Cel operacyjny 3.6 Kształtowanie postaw prozdrowotnych, prosportowych i proekologicznych Cel operacyjny 4.2 Racjonalne wykorzystanie walorów i zasobów środowiska Cel operacyjny 4.4 Wspieranie produkcji energii ze źródeł odnawialnych oraz wspieranie bezpieczeństwa energetycznego

1.3. Powiązanie z Krajową Strategią Rozwoju Regionalnego do 2030 r.

W przyjętej przez rząd „Strategii na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)" wskazano nowy model rozwoju regionalnego Polski. Przewidziano w nim rozwój naszego kraju jako społecznie i terytorialnie zrównoważony, dzięki któremu efektywnie będą rozwijane oraz wykorzystywane miejscowe zasoby i potencjały wszystkich regionów. Celem takiego modelu jest wspomaganie w szczególności obszarów, które nie mogą w pełni rozwinąć swojego potencjału rozwojowego, bo utraciły swoje funkcje społeczno-gospodarcze (np. przestały być miastami wojewódzkimi) przez co stały się mniej odporne na różne zjawiska kryzysowe (np. negatywne skutki procesów demograficznych).

Dokument przedstawia cele polityki regionalnej oraz działania i zadania, jakie do ich osiągnięcia powinien podjąć rząd, samorządy: wojewódzkie, powiatowe i gminne oraz pozostałe podmioty uczestniczące w realizacji tej polityki w perspektywie roku 2030.

KSRR 2030 jest podstawowym dokumentem strategicznym polityki regionalnej państwa w perspektywie do 2030 r. Strategia ta jest zbiorem wspólnych wartości, zasad współpracy rządu i samorządów oraz partnerów społeczno-gospodarczych na rzecz rozwoju kraju i województw.

Jednym z celów KSRR jest zapewnienie większej spójności rozwojowej Polski przez wsparcie obszarów słabszych gospodarczo. Dlatego w dokumencie wskazano *obszary strategicznej interwencji* (OSI), które otrzymają szczególne wsparcie (będą to obszary zagrożone trwałą marginalizacją, miasta średnie tracące funkcje społeczno-gospodarcze, Śląsk i tereny Polski wschodniej).

Ponadto KSRR 2030 prezentuje:

- ✓ jak dostosować się do zmian, które dzieją się wokół nas, by Polska była świadomym, odnoszącym korzyści uczestnikiem procesu globalizacji;

- ✓ jak wykorzystać atuty regionu – w tym zasoby ludzkie i naturalne, zalety lokalizacyjne i instytucjonalne - do jego rozwoju;
- ✓ mechanizmy współpracy pomiędzy: rządem, samorządem regionalnym, lokalnym, które umożliwiają ukierunkowanie krajowych i regionalnych strumieni finansowych na realizację powstających oddolnie wizji i planów rozwoju.
- ✓ KSRR 2030 zastąpi obowiązującą „Krajową Strategię Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary wiejskie".

CEL GŁÓWNY I CELE SZCZEGÓŁOWE POLITYKI REGIONALNEJ DO 2030 ROKU:

Cel 1. Zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym, środowiskowym i przestrzennym

1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo
1.1.1. Tworzenie warunków do dalszego rozwoju konkurencyjnej gospodarki we wschodniej Polsce
1.1.2. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów zagrożonych trwałą marginalizacją
1.2. Zwiększenie wykorzystania potencjału rozwojowego miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze
1.3. Przyspieszenie transformacji profilu gospodarczego Śląska
1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych
1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów

Cel 2. Wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych

2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego
2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym
2.3. Innowacyjny rozwój regionu i doskonalenie podejścia opartego na Regionalnych Inteligentnych Specjalizacjach

Cel 3. Podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie

3.1. Wzmacnianie potencjału administracji na rzecz zarządzania rozwojem
3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym
3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych
3.4. Efektywny i spójny system finansowania polityki regionalnej

Badaniu poddano ich zgodność z celami niniejszej Strategii. Powiązania będące jego wynikiem zawarto w poniżej tabeli. Jak widać, mamy tu do czynienia z bardzo wysokim stopniem zgodności i komplementarności.

Cele Lokalnej Strategii Rozwoju	…powiązane są z…	… celami szczegółowymi Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego do 2030 roku
Cel 1. Kraina Wzgórz Trzebnickich naszym domem –rozwój, aktywnej i dbającej o swoje miejsce zamieszkania lokalnej społeczności Cel 2. Obszar atrakcyjny dla turystów i mieszkańców Krainy Wzgórz Trzebnickich	⇨	1.1. Wzmacnianie szans rozwojowych obszarów słabszych gospodarczo 2.1 Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego 2.2. Wspieranie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym 3.2 Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów

1.4. Powiązanie z ZIT Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego (ZIT WrOF)

Zintegrowane Inwestycje Terytorialne (ZIT) to narzędzie pobudzające rozwój lokalny, wynikające ze strategii terytorialnych. ZIT jest przeznaczony dla Miejskich Obszarów Funkcjonalnych (MOF) w szczególności miast średnich tracących funkcje społeczno-gospodarcze (w skład których wchodzą także obszary wiejskie) oraz wszystkich innych MOF wyznaczonych w strategiach rozwoju województw, w tym MOF ośrodków wojewódzkich. Podstawą realizacji ZIT jest Plan działań ZIT lub Strategia rozwoju ponadlokalnego, spełniające wymogi określone w art. 23 Rozporządzenia ogólnego.

Zgodnie z Porozumieniem z dnia 17 grudnia 2021 r. w sprawie zasad współpracy Stron Porozumienia przy programowaniu, wdrażaniu, finansowaniu, ewaluacji i koordynowaniu wspólnych przedsięwzięć, bieżącej obsłudze i rozliczeniach ZIT WrOF obszar Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego tworzy 19 następujących jednostki samorządu terytorialnego: Gmina Wrocław, Gmina Jelcz–Laskowice, Gmina Kąty Wrocławskie, Gmina Oborniki Śląskie, Gmina Siechnice, Gmina Sobótka, Gmina Trzebnica, Miasto Oleśnica, Miasto Oława, Gmina Czernica, Gmina Długołęka, Gmina Dobroszyce, Gmina Kobierzyce, Gmina Miękinia, Gmina Oleśnica, Gmina Oława, Gmina Wisznia Mała, Gmina Zawonia, Gmina Żórawina.

Cele strategii wykazują również wysoką zgodność i komplementarność z celami strategicznymi Strategii ZIT WrOF.

Cele Lokalnej Strategii Rozwoju	…powiązane są z…	… cele strategiczne Strategii ZIT WrOF
Cel 1. Kraina Wzgórz Trzebnickich naszym domem –rozwój, aktywnej i dbającej o swoje miejsce zamieszkania lokalnej społeczności Cel 2. Obszar atrakcyjny dla turystów i mieszkańców Krainy Wzgórz Trzebnickich	⇨	Cel strategiczny 1. Poprawa jakości życia na terenie WrOF Cel strategiczny 2. Wzmacnianie innowacyjności i konkurencyjności gospodarki WrOF Cel strategiczny 3. Ochrona środowiska naturalnego i adaptacja WrOF do zmian klimatu Cel strategiczny 4. Integracja i rozwój terytorialny WrOF

1.5. Powiązanie z Programem Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2021 – 27

Powiązanie z Programem Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska 2021-2027 jest jednym z narzędzi realizacji Strategii Rozwoju Województwa Dolnośląskiego 2030, w której sprecyzowano cele oraz kierunki rozwoju regionu. W odróżnieniu od poprzedniej perspektywy, wsparcie w ramach Funduszy Europejskich dla Dolnego Śląska 2021-2027 będzie udzielane z trzech funduszy: Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego +, Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji. Z punktu widzenia LGD jest to bardzo ważny dokument, ponieważ w ramach programu planuje się wsparcie Lokalnych Grup Działania jako potencjalnych beneficjentów. Interwencja Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska 2030 będzie stanowiła uzupełnienie wsparcia EFRROW na terytorium danej LGD i będzie realizowana w oparciu o Lokalną Strategię Rozwoju.

Cele strategii wykazują również wysoką zgodność i komplementarność z Priorytetami FEDŚ.

Cele Lokalnej Strategii Rozwoju	…powiązane są z…	… priorytetami FEDŚ
Cel 1. Kraina Wzgórz Trzebnickich naszym domem –rozwój, aktywnej i dbającej o swoje miejsce zamieszkania lokalnej społeczności Cel 2. Obszar atrakcyjny dla turystów i mieszkańców Krainy Wzgórz Trzebnickich	⇨	Priorytet FEDS.02 Fundusze Europejskie na rzecz środowiska na Dolnym Śląsku Priorytet FEDS.05 Fundusze Europejskie na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego na Dolnym Śląsku Priorytet FEDS.06 Fundusze Europejskie bliżej mieszkańców Dolnego Śląska Priorytet FEDS.07 Fundusze Europejskie na rzecz rynku pracy i włączenia społecznego na Dolnym Śląsku Priorytet FEDS.08 Fundusze Europejskie dla edukacji na Dolnym Śląsku

2. Synergia i komplementarność

- opis sposobu integrowania różnych sektorów, partnerów, zasobów czy branż działalności gospodarczej w celu kompleksowej realizacji przedsięwzięć.

Jedną z najważniejszych wartości dodanych podejścia LEADER jest współdziałanie i integrowanie różnych sektorów, partnerów, zasobów czy branż działalności gospodarczej na rzecz realizacji celów rozwojowych obszaru. Podobne podejście zastosowano przy planowaniu celów, a szczególnie przedsięwzięć w ramach niniejszej LSR.

W ramach Cel.1. Kraina Wzgórz Trzebnickich naszym domem –rozwój, aktywnej i dbającej o swoje miejsce zamieszkania lokalnej społeczności. zaplanowano realizację 3 przedsięwzięć: 1.1. „Zagospodarowanie przestrzeni publicznej"; 1.2. „**Budujemy mosty międzypokoleniowe** - wspieramy młodzież i seniorów oraz osoby w niekorzystnej sytuacji"; 1.3. „**Zdrowe i zaopiekowane społeczeństwo".** Przedsięwzięcia te w sposób komplementarny, spójny i synergiczny będą miały wpływ na osiągnięcie założonego celu. W ramach przedsięwzięcia 1.1. wsparcie dotyczyć będzie inwestycji w infrastrukturę publiczną, rekreacyjną, turystyczną i kulturową. W infrastrukturę, która ma ułatwiać działalność i stwarzać miejsca spotkań i aktywności dla lokalnych mieszkańców i turystów. Wsparcie w ramach tego przedsięwzięcia realizowane będzie w formie konkursu, co pozwoli wybrać indywidualne, najbardziej zgodne z LSR projekty. Realizowane będzie również wsparcie w postaci operacji grantowej, co pozwoli na zebranie pomysłów z obszaru różnych gmin, które w największym stopniu wpisują się w założenia LSR oraz stanowić będą mogły „dobrą praktykę" na całym obszarze, w jedną spójną operację przyczyniającą się do rozwoju infrastruktury. Jednocześnie w ramach przedsięwzięcia 1.2 przewidziane są środki skierowane do grup w niekorzystnej sytuacji, zakres projektów związany jest z szeroko pojętą edukacją i włączeniem społecznym seniorów, ludzi młodych, grup w niekorzystnej sytuacji. Wsparcie w ramach tego przedsięwzięcia realizowane będzie w postaci operacji grantowej, co pozwoli na zebranie pomysłów z obszaru różnych gmin, które w największym stopniu wpisują się w założenia LSR oraz stanowić będą mogły „dobrą praktykę" na całym obszarze, w jedną spójną operację przyczyniającą się do aktywizacji i włączenia społecznego grup w niekorzystnej sytuacji, seniorów i ludzi młodych. W ramach tego przedsięwzięcia chcielibyśmy zrealizować jeden projekt w partnerstwie na rzecz kobiet. W ramach przedsięwzięcia 1.3 wspierane będą operacje z zakresu opieki dla seniorów, tj. dzienna opieka nad seniorami, domowa krótko i długo terminowa opieka, wsparcie usług z zakresu rehabilitacji, zakładanie gospodarstw opiekuńczych a także pomoc w opiece na dziećmi. Będzie to uzupełnienie działań z zakresu rozwoju infrastruktury oraz aktywizacji i włączenia społecznego. Dzięki temu przedsięwzięciu rozwinięte zostaną usługi dla przedstawicieli grup w niekorzystnej sytuacji. Wsparcie w ramach tego przedsięwzięcia realizowane będzie w formie konkursu, co pozwoli wybrać indywidualne, najbardziej zgodne z LSR projekty.

W ramach celu 2: „Obszar atrakcyjny dla turystów i mieszkańców Krainy Wzgórz Trzebnickich" również zaplanowano realizację 3 przedsięwzięć, które w sposób komplementarny, spójny i synergiczny będą miały wpływ na osiągnięcie założonego celu. Są to: 2.1. „Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna Krainy Wzgórz Trzebnickich"; 2.2. „Rozwój rynku pracy w turystyce i biogospodarce"; 2.3. **„Cudze chwalicie swego nie znacie** – lokalne i ekologiczne produkty i działalność z tym związana". W ramach przedsięwzięcia 2.1 przewidziane są środki na rozwój lokalnej infrastruktury turystycznej i rekreacyjne tak aby turyści, którzy będą korzystać z nowej oferty turystycznej (2.2) mogli również mieć dostęp do dedykowanej dla nich infrastruktury. Wsparcie w ramach tego przedsięwzięcia realizowane będzie w formie konkursu, co pozwoli wybrać indywidualne, najbardziej zgodne z LSR projekty. Jednocześnie w ramach tego przedsięwzięcia realizowany będzie projekt grantowy na przygotowanie koncepcji Smart Villages. W ramach niego wypracowane zostaną 3 koncepcje, które również będą miały na celu wypracowanie innowacyjnej oferty turystycznej. Dodatkowo zrealizujemy operację własną dotyczącą certyfikacji obiektów noclegowych i usługowych w turystyce, tak aby wspomóc powstała w ramach celu 2 infrastrukturę oraz ofertę turystyczną. W ramach przedsięwzięcia 2.2. pomoc skierowana będzie do osób fizycznych oraz działających podmiotów gospodarczych, które planują włączyć się w tworzenie oferty turystyczne i gastronomicznej regionu oraz wzmocnić sektor biogospodarki. Wsparcie w ramach tego przedsięwzięcia realizowane będzie w formie konkursu, co pozwoli wybrać indywidualne, najbardziej zgodne z LSR projekty. W ramach przedsięwzięcia 2.3. wsparte będą projekty dotyczące utworzenia i rozwoju gospodarstw agroturystycznych, zagród edukacyjnych, tworzenie krótkich łańcuchów żywnościowych, promowanie i zachęcanie do przydomowej produkcji żywności pod hasłem **„1 ar zdrowia"**. Dodatkowo realizowany będzie projekt partnerski z podmiotami z poza obszaru LSR-u dot. promocji produktów lokalnych, krótkich łańcuchów dostaw.

Taki sposób wyboru przedsięwzięć oraz sposobu ich realizacji pozwoli w pełni wykorzystać do osiągnięcia celów LSR wartość dodaną podejścia LEADER. Z jednej w sposób indywidualny wsparte zostaną grupy w niekorzystnej sytuacji oraz seniorzy i ludzie młodzi, w sposób odmienny od innych instrumentów. Wsparcie to bazować będzie na lokalnym potencjale, tj. zasobach przyrodniczych i kulturowych, aktywności organizacji pozarządowych, ośrodkach kultury oraz koncentrować się będzie na włączeniu przedstawicieli tych grup w życie społeczne obszaru. Wybór realizacji części przedsięwzięć w postaci operacji własnych czy projektów grantowych pozwoli na realizację działań przekraczających obszar jednostek administracyjnych gmin. Liczymy, że szczególnie to wpłynie na wzajemną wymianę doświadczeń, dobrych praktyk czy nawiązanie współpracy podmiotów na rzecz realizacji wspólnych działań o zasięgu szerszym niż jedna gmina. Zaowocuje to realizacją projektów innowacyjnych na terenie poszczególnych gmin.

Opisana powyżej spójność, synergia i komplementarność przedsięwzięć wpłynie na zaangażowanie w ich realizację nie tylko podmiotów z sektora publicznego, ale głównie osoby fizyczne chcące rozpocząć działalność gospodarczą, istniejące podmioty gospodarcze, organizacje pozarządowe czy inicjatywy lokalne. Będzie to miało wpływ na zaangażowanie w proces rozwoju lokalnego różnorodnych podmiotów i zapewni brak dominacji sektora publicznego. Warto podkreślić, że jest to kolejna wartość dodana podejścia LEADER, która powstanie dzięki wdrażaniu LSR.

Rozdział VI
Cele i wskaźniki

1. Specyfikacja i opis celów

- cele ogólne, przypisane im cele szczegółowe i przedsięwzięcia oraz uzasadnienie ich sformułowania w oparciu o konsultacje społeczne i powiązanie z analizą SWOT i diagnozą obszaru oraz źródła ich finansowania.

Na podstawie wniosków płynących z procesu konsultacji społecznych przygotowana została analiza potrzeb i potencjału obszaru i zestawienie wskazanych przez mieszkańców problemów obszaru. Biorąc pod uwagę cele przekrojowe PROW 2021 – 2027 tj. m.in. ochrona środowiska, przeciwdziałanie zmianom klimatu i innowacyjność oraz zasadę zintegrowania celów, zasobów, podmiotów z różnych sektorów na rzecz rozwoju regionu postanowiliśmy cele ze sfery infrastrukturalnej, środowiskowej i kulturowej zintegrować ze spójnymi celami ze sfery

gospodarczej i społecznej. Pozwoli to na faktyczne uwzględnienie celów przekrojowych i realizację zasady zintegrowania w całej strukturze celów LSR.

Przedsięwzięcie	Preferowany zakres projektów w ramach Przedsięwzięć	Sposób realizacji/grupy docelowe	Uzasadnienie
Cel.1.: Kraina Wzgórz Trzebnickich naszym domem –rozwój, aktywnej i dbającej o swoje miejsce zamieszkania lokalnej społeczności. Realizacja tego celu przyczyni się do dalszego rozwoju infrastruktury publicznej. Wsparcie działań z zakresu infrastruktury rekreacyjnej i sportowej. Drugim aspektem tego celu będzie wsparcie osób w niekorzystnej sytuacji. Zagospodarowanie czasu wolnego seniorów, ludzi młodych, edukacja, szkolenia i rozwijanie i pobudzanie świadomości obywatelskiej. Trzecim aspektem będzie wsparcie usług ułatwiających życie osobom starszym m.in. opieka dla seniorów, rehabilitacja, pomoc w opiece na dziećmi. Kierunki tych działań wypłynęły z analizy potrzeb i potencjału, ze spotkań i są ściśle powiązane z naszym obszarem.			
1.1. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej – przedsięwzięcie to będzie dot. inwestycji w infrastrukturę rekreacyjną i sportową, W infrastrukturę, która ma ułatwiać i stwarzać miejsca spotkań i aktywności dla lokalnych mieszkańców i turystów. W kryteriach wyboru operacji będziemy premiować dodatkowo miejscowości do 5 tyś osób. Głównymi odbiorcami będą jsfp.	1. Tworzenie infrastruktury publicznej ułatwiającej integrację społeczną. 2. Rozwój małej infrastruktury publicznej (w tym tereny rekreacyjne, sportowe, zielone, parki, place zabaw, siłownie zewnętrzne). 3. Podnoszenie atrakcyjności i doposażenie centrów aktywności lokalnej i świetlic wiejskich na obszarach wiejskich 4. Inwestycje przełamujące bariery architektoniczne dla osób niepełnosprawnych	Realizacja: - operacja konkursowa, - Grant - dodatkowo animacja Grupy docelowe: - organizacje pozarządowe, - jst lub ich jednostki, - mieszkańcy w tym: ludzie młodzi do lat 25, seniorzy oraz grupy w niekorzystnej sytuacji, Źródła finansowania - EFRROW (PS WPR) - FEDŚ 2021 - 2027	Promowane będą projekty związane z infrastrukturą sprzyjająca spędzaniu wspólnego czasu dla mieszkańców, w tym osób młodych, seniorów oraz projekty z zastosowaniem nowych technologii energooszczędnych. Ważnym elementem będzie również wspieranie inwestycji przełamujących bariery architektoniczne. Wsparcie poprzez zakres z PS WPR: - poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej,
1.2 Budujemy mosty międzypokoleniowe" wspieramy młodzież i seniorów oraz osoby w niekorzystnej sytuacji – przedsięwzięcie to skierowane jest do grup w	1. Zagospodarowanie czasu wolnego dla młodzieży: zajęcia edukacyjne, kulturalne, rekreacyjno – sportowe, pomoc psychologiczna, terapie, leczenia uzależnień.	Realizacja: - projekt grantowy, - konkurs - operacja w partnerstwie (funkcjonowanie LGD, wymiana wiedzy i doświadczeń w zakresie	Promowane będą różnego rodzaju miękkie projekty skierowane do ludzi młodych do lat 25, osób niepełnosprawnych,

niekorzystnej sytuacji, zakres projektów związany jest z szeroko pojętą edukacją i włączeniem społecznym seniorów, ludzi młodych do lat 25, kobiet. Różnego rodzaju szkolenia, warsztaty, zajęcia pozalekcyjne dla młodzieży, również dbałość o środowisko i zdrowie psychiczne ludzi młodych do lat 25. Kształtowanie świadomości i przynależności do lokalnej społeczności.	2. Oferta edukacyjna dla Rad Młodzieżowych, Centrów Aktywności Lokalnej, klubów seniora. 3. Wsparcie Uniwersytetów III Wieku. 4. Tworzenie projektów międzypokoleniowych. 5. Zajęcia prozdrowotne dla seniorów. 6. Szkolenia dla osób zagrożonych wykluczeniem cyfrowym. 7. Rozwój zainteresowań, zdolności poprzez zajęcia filmowe, muzyczne, sportowe, artystyczne, robotyka, programowanie, pobudzanie lokalnej tożsamości i kultury. 8. Wsparcie edukacji społecznej i obywatelskiej osób młodych poprzez realizację warsztatów, szkoleń, spotkań czy wizyt studyjnych 9. Zajęcia edukacyjne, kulturowe, aktywizacja i poprawa zdrowia psychicznego dla kobiet. Poprawa dobrostanu psychicznego poprzez zajęcia związane ze sztuką i kulturą. 10. Aktywność sprzyjająca samorozwojowi - twórczy odpoczynek – warsztaty, wizyty studyjne, wydarzenia. 11. Edukacja młodzieży – sami dbamy o przyrodę. 12. Wsparcie nowego zielonego ładu, walka	współpracy i projektów międzypokoleniowych, sieciowanie grantobiorców. projekt partnerski dot. włączenia społecznego Grupy docelowe: - ludzie młodzi do lat 25, - seniorzy, - grupy w niekorzystnej sytuacji - organizacje pozarządowe, - mieszkańcy, Źródła finansowania - EFRROW (PS WPR) - FEDŚ 2021 – 2027 - PAFW - nowe FIO - fundusze norweskie	kobiet, seniorów, stowarzyszeń mające charakter edukacyjny, integracyjny, prozdrowotny kreujący zdrowy tryb życia, projekty związane z ratowaniem zdrowia psychicznego szczególnie ludzi młodych do lat 25. Przewidziany jest do realizacji projekt partnerski z włączenia społecznego dla kobiet min 2 organizacje pozarządowe na działania edukacyjne np. warsztaty kosmetyczne, zielarskie, wizyta studyjna. Wsparcie poprzez zakres z PS WPR: - włączenie osób w niekorzystnej sytuacji

	ze skutkami zmian klimatu.		
1.3 Zdrowe i zaopiekowane społeczeństwo – przedsięwzięcie dedykowane seniorom, osobom w niekorzystnej sytuacji, przedsiębiorcom. Na obszarze brakuje opieki dla seniorów, tj. dzienna opieka nad seniorami, domowa krótko i długo terminowa opieka, wsparcie usług z zakresu rehabilitacji, zakładanie gospodarstw opiekuńczych a także pomoc w opiece na dziećmi. Ustanowione zostaną kryteria wyboru operacji preferujące operacje dla osoby z grup w niekorzystnej sytuacji i ich domowników.	1. Usługi domowej opieki krótko i długoterminowej, 2. Wsparcie w zakresie tworzenia wypożyczalni sprzętu rehabilitacyjnego 3. Dzienna opieka i pomoc dla seniorów 4. Usługi rehabilitacyjne. 5. Gabinety odnowy biologicznej. 6. Gospodarstwa opiekuńcze. 7. Punkty przedszkolne i inne formy opieki nad dziećmi. 8. Usługi związane z zagospodarowaniem czasu wolnego lub wypoczynku.	Grupy docelowe: - seniorzy, grupy w niekorzystnej sytuacji, - mieszkańcy, - przedsiębiorcy - rolnicy -gospodarstwa rolne Realizacja: - projekty konkursowe, Źródła finansowania - EFRROW (PS WPR)	Promowane będą projekty związane z pomocą w opiece nad osobami starszymi, usługi rehabilitacyjne, usługi wspierające osoby niepełnosprawne, tworzenie gospodarstw opiekuńczych na bazie gospodarstw rolnych tworzenie firm związanych z usługami rehabilitacyjnymi czy związanych z pomocą i opieką nad osobami starszymi. Wsparcie poprzez zakres z PS WPR: Start DG Start GO
Cel.2: Obszar atrakcyjny dla turystów i mieszkańców Krainy Wzgórz Trzebnickich- w dalszym ciągu chcemy rozwijać obszar inwestując w małą infrastrukturę, która będzie służyć zarówno mieszkańcom i turystom. Na obszar bardzo zyskuje pod tym względem dzięki bliskości trasy S8, S5 i tego, że w pobliżu jest duża aglomeracja wrocławska. Również w tym celu stawiamy na przedsiębiorczość związaną z turystyką i biogospodarką. Z diagnozy obszaru wyszło nam na jakie branże jest największe zapotrzebowanie i tym kierunku chcemy rozwijać obszar. W tym celu również nie zapomnieliśmy o rolnikach i produktach lokalnych. Powoli po spotkaniach zawiązuje nam się grupa rolników zainteresowana krótki łańcuchami dostaw.			
2.1. Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna Krainy Wzgórz Trzebnickich – przedsięwzięcie to skierowane będzie na rzecz poprawy infrastruktury publicznej,	1. Rozwój infrastruktury turystycznej, kulturalnej i rekreacyjnej Krainy Wzgórz Trzebnickich. 2. Oznakowanie atrakcji turystycznych.	Grupy docelowe: -mieszkańcy, - jst - organizacje pozarządowe, - turyści Realizacja: - projekt konkursowy,	Promowane będą wszelkiego rodzaju projekty związane z poprawą atrakcyjności turystycznej Krainy Wzgórz

oznakowanie atrakcji turystycznych, ścieżki rowerowe, biegowe, leśne itd. Chcemy zrealizować operację własną dot. certyfikacji turystycznej obiektów noclegowych i gastronomicznych. Również tutaj wypracujemy i wdrożymy koncepcje Smart Villages.	3. Rozbudowa, remont infrastruktury turystycznej i rekreacyjnej, w tym rozbudowa i stworzenie ścieżek pieszych, biegowych, rowerowych, sportowych, edukacyjnych, ścieżek przyrodniczych. 4. Oznakowanie szlaków rowerowych czy szlaków ciągów pieszych. 5. Rozwój ścieżek edukacyjnych i krajoznawczych. 6. Rozwój ścieżek i szlaków rowerowych. 7. Miejsca postojowe dla rowerów czy wiaty rekreacyjne na szlakach Wzgórz Trzebnickich. 8. Oznakowanie zabytków czy innych atrakcji turystycznych. 9. Rozwój koncepcji inteligentnych wsi z wykorzystaniem narzędzi cyfrowych	- operacja własna – polegająca na certyfikacji bazy noclegowej turystycznej i gastronomicznej Krainy Wzgórz Trzebnickich i stworzenie do tego aplikacji internetowej. -koncepcje SV: Przygotowanie oddolnych koncepcji rozwoju w skali mikro (Smart Village – inteligentna wioska), zwanych dalej „koncepcjami SV”, na obszarach zamieszkanych przez nie więcej niż 20 tys. mieszkańców (lub kilku miejscowości, których łączna liczba mieszkańców nie przekracza 20 tys. mieszkańców), mających na celu wypracowanie efektywnych i niestandardowych rozwiązań miejscowych problemów dzięki innowacyjnemu podejściu; Rozwiązania te będą: a) uwzględniać użycie technologii cyfrowych i telekomunikacyjnych lub lepsze wykorzystanie wiedzy, b) wykazywać korzyść dla lokalnej społeczności, m.in. w zakresie poprawy jakości życia, podniesienia jakości usług lokalnych lub bezpieczeństwa, poszanowania środowiska i klimatu, problemów dotyczących niedoinwestowania, starzejącego się społeczeństwa, wyludnienia, niewystarczającej ilości miejsc pracy, przepaści cyfrowej. Źródła finansowania - EFRROW (PS WPR) - FEDŚ 2021-2027	Trzebnickich. Oznakowanie i promocja lokalnych ścieżek, szlaków, zabytków. Rozwój i promocja ścieżek rowerowych. Miejsc wypoczynku i integracji lokalnej. Operacja własna dotycząca certyfikacji obiektów noclegowych i usługowych w turystyce. Wsparcie poprzez zakres z PS WPR: - poprawa dostępu do małej infrastruktury publicznej - koncepcje inteligentnych wsi
2.2. Rozwój rynku pracy w turystyce i biogospodarce –	Rozwój i budowa przedsiębiorczości w następujących usługach:	Grupy docelowe: -osoby fizyczne chcące podjąć działalność gospodarczą	Projekty – premie na podjęcie działalności

przedsięwzięcie dedykowane w całości dla przedsiębiorców i rolników dot. podejmowania i rozwijania gospodarki w zakresie turystyki i biogospodarki. Na pewno w kryteriach wyboru pojawi się kryterium związane z innowacyjnością, kryterium związane z ochroną środowiska. Również tu stawiamy na rozwój nowych miejsc pracy i firm na naszym obszarze.	- noclegowe/hotelarskie, - gastronomiczne, - wypożyczalnie sprzętu turystycznego, - usługi transportowe/transport lokalny (ułatwiające codzienne życie mieszkańców i turystów) - usługi na bazie produktów lokalnych, - firmy eventowe, - usługi recyklingowe, - odzyskiwanie energii, - energia odnawialna - budownictwo energooszczędne - przeglądy i konserwacja instalacji OZE - firmy termomodernizacyjne	- przedsiębiorcy, Realizacja: - projekty konkursowe dedykowane dla przedsiębiorców. Źródła finansowania - EFRROW (PS WPR) W ramach tego przedsięwzięcia wdrażane będą innowacje, zgodne z definicją innowacji wskazaną w rozdziale VII. Podjęte działania animacyjne mają doprowadzić do zdefiniowania innowacji w zakresie oferty turystycznej. Efektem wdrażania innowacji w ramach tego przedsięwzięcia będzie powstanie innowacyjnych produktów i usług, powstanie „dobrej praktyki" oraz wzrost liczby turystów.	gospodarczej lub rozwój działalności wspierające rozwój turystyki i biogospodarki na terenie Krainy Wzgórz Trzebnickich Wsparcie poprzez zakres z PS WPR: Rozwój przedsiębiorczości w tym rozwój biogospodarki lub zielonej gospodarki w szczególności: - podejmowanie pozarolniczej działalności gospodarczej przez osoby fizyczne, - rozwijanie pozarolniczej działalności gospodarczej, Start DG, Rozwój DG
2.3. Cudze chwalicie swego nie znacie – lokalne i ekologiczne produkty i działalność z tym związana – przedsięwzięcie związane i z rolnikami. Podczas konsultacji uaktywniła nam się grupa producentów rolnych, która chciała by stworzyć krótki łańcuch dostaw i myśli też o lokalnym lub internetowym sklepiku produktów regionalnych. W związku z tym biorąc pod uwagę partycypacyjny	Wsparcie i promocja produktów lokalnych, w tym zdrowej żywności i rękodzieła, m.in. poprzez stworzenie sklepu z produktami lokalnymi. Uzyskiwanie certyfikatów, tworzenie kanałów dystrybucji. Tworzenie marki regionu. Gospodarstwa agroturystyczne Zagrody edukacyjne Krótkie łańcuchy dostaw	Grupy docelowe: -przedsiębiorcy -rolnicy Realizacja: - projekty konkursowe Rozwój KŁŻ, Start GA - projekt partnerski (na obszarze LSR) dot. promocji produktów lokalnych - dodatkowo animacja Źródła finansowania - EFRROW (PS WPR)	W ramach tego przedsięwzięcia wspierane będą projekty dotyczące utworzenia i rozwoju gospodarstw agroturystycznych, tworzenie krótkich łańcuchów żywnościowych, promowanie i zachęcanie do przydomowej produkcji żywności pod hasłem „1 ar

charakter LSR postanowiliśmy to przedsięwzięcie temu dedykować. Tu w kryteriach wyboru będziemy stawiać na projekty w partnerstwie i takie partnerstwa premiować.			zdrowia” Wsparcie poprzez zakres z PS WPR: Rozwój krótkich łańcuchów żywnościowych, rozwój pozarolniczych funkcji gospodarstw rolnych w szczególności w zakresie: tworzenia gospodarstw agroturystycznych (Start GA)

Głównym źródłem finansowania działań będzie EFRROW (PS WPR) ale również będziemy sięgać po środki na realizację Przedsięwzięć z Programu Fundusze Europejskie dla Dolnego Śląska (FEDS) 2021 – 2027. Z tego Programu starać się będziemy o środki na realizację następujących przedsięwzięć:

1.1. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej, Przedsięwzięcie 2.1. Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna Krainy Wzgórz Trzebnickich - Priorytet FEDS.05 Fundusze Europejskie na rzecz zrównoważonego rozwoju społecznego na Dolnym Śląsku, Działanie FEDS.05.02 Kultura i turystyka, Typ 5.2.B Infrastruktura rowerowa sprzyjająca rozwojowi ruchu turystycznego.

1.2. „Budujemy mosty międzypokoleniowe” wspieramy młodzież i seniorów oraz osoby w niekorzystnej sytuacji – Priorytet FEDS.07 Fundusze Europejskie na rzecz rynku pracy i włączenia społecznego na Dolnym Śląsku, Działanie FEDS.07.05 Aktywna integracja, Typ 7.5.A Aktywna integracja osób zagrożonych ubóstwem i wykluczonych społecznie, Typ 7.5.E Inicjatywy lokalne w zakresie przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu.

Kolejnym dodatkowym źródłem finansowania planowanych przedsięwzięć będą środki z Polska Amerykańskiej Fundacji Wolności (PAFW) w ramach Programu „Działaj Lokalnie”. Głównym celem Programu jest wspieranie i aktywizowanie lokalnych społeczności poprzez realizację projektów obywatelskich, które służą pobudzaniu aspiracji rozwojowych i poprawie jakości życia oraz przyczyniają się do budowy kapitału społecznego i dóbr wspólnych. LGD KWT przeprowadziło już dwie edycje programu i w tym roku rusza z trzecią edycją.

Następnym źródłem finansowania będą środki z programu Fundusz Inicjatyw Obywatelskich. LGD wspólnie z Fundacją Jagniątków pozyskało w tym roku środki na realizację projektu pn.: „Lupa – latający uniwersytet pozarządowej aktywności”. Obecnie kończymy realizację projektu z funduszy norweskich – Pozarządowy Ostry Dyżur i w niedługim czasie zaczniemy pisać nowy projekt razem z naszymi dotychczasowymi partnerami.

2. Przedstawienie przedsięwzięć realizowanych w ramach RLKS

- w tym także wskazanie sposobu ich realizacji wraz z uzasadnieniem oraz przypisanie wskaźników do celów i przedsięwzięć w kontekście ich adekwatności do celów i przedsięwzięć oraz zgodności ze wskaźnikami dla programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR.

CEL 1	**Kraina Wzgórz Trzebnickich naszym domem –rozwój, aktywnej i dbającej o swoje miejsce zamieszkania lokalnej społeczności.**

CEL 2	Obszar atrakcyjny dla turystów i mieszkańców Krainy Wzgórz Trzebnickich				
Wskaźniki rezultatu dla celów		Jednostka miary	stan początkowy	plan 2029 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
W1.1	R 41 - Łączenie obszarów wiejskich w Europie: Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR	liczba mieszkańców obszaru wiejskich na których operacja / inwestycja będzie oddziaływała	0	2000	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (informacja po realizacji operacji)
W1.2	R 42 - Promowanie włączenia społecznego: liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego	liczba osób	0	1800	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (informacja po realizacji operacji)
W 1.3	R 39 - Rozwój gospodarki wiejskiej liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR	liczba przedsiębiorstw	0	6	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (informacja po realizacji operacji)
W 2.1	R 41 - Łączenie obszarów wiejskich w Europie odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu PS WPR	liczba mieszkańców obszaru wiejskich na których operacja / inwestycja będzie oddziaływała	0	1000	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (informacja po realizacji operacji)
W 2.1	R 40 - Inteligentna przemiana gospodarki wiejskiej: liczba wspieranych strategii inteligentnych wsi	liczba strategii	0	5	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (informacja po realizacji operacji)
W 2.2	R 37 - Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR	liczba utworzonych miejsc pracy	0	2	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (informacja po realizacji operacji)
W 2.2	R 39 - Rozwój gospodarki wiejskiej liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR	liczba przedsiębiorstw	0	6	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (informacja po realizacji operacji)

W 2.3	R 10 - Odsetek gospodarstw uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich cyklach łańcucha dostaw i systemach jakości objętych wsparciem WPR	liczba przedsiębiorstw	0	1	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (informacja po realizacji operacji)
W 2.3	R 39 - Rozwój gospodarki wiejskiej liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR	liczba przedsiębiorstw	0	2	Dane własne LGD, dane przekazane przez beneficjentów (informacja po realizacji operacji)

Przedsięwzięcia		Grupy docelowe	Sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, operacja w partnerstwie, projekt partnerski, animacja itp.)	Wskaźniki produktu				
				Nazwa	Jednostka miary	Wartość początkowa	Wartość końcowa 2029 rok	Źródło danych/sposób pomiaru
P. 1.1.	„Zagospodarowanie przestrzeni publicznej”	organizacje pozarządowe (ngo), jsfp lub ich jednostki, grupy w niekorzystnej sytuacji, mieszkańcy w tym: ludzie młodzi (do 25 roku), seniorzy	Konkurs	Liczba wspartych działań dot. małej infrastruktury publicznej (ogólnodostępna niekomercyjna infrastruktura turystyczna, rekreacyjna i sportowa), k	szt.	0	10	Dane o zakończonych projektach (zrealizowane płatności końcowe), dane z wniosków, dane otrzymane od beneficjentów
		jsfp lub ich jednostki, ewentualnie ngo grupy w niekorzystnej sytuacji, mieszkańcy w tym: ludzie młodzi (do 25 roku), seniorzy	grant	Liczba wspartych działań dot. małej infrastruktury publicznej (ogólnodostępna niekomercyjna infrastruktura turystyczna, rekreacyjna i sportowa), g	szt.	0	10	Dane o zakończonych projektach (zrealizowane płatności końcowe), dane z wniosków, dane otrzymane od beneficjentów
P. 1.2.	„Budujemy mosty międzypokoleniowe ” wspieramy ludzi młodych (do 25 roku) i seniorów oraz osoby w niekorzystnej sytuacji”	ludzie młodzi (do 25 roku), seniorzy grupy w niekorzystnej sytuacji, organizacje pozarządowe, - mieszkańcy, jsfp	Konkurs	Liczba wspartych działań aktywizujących/ edukacyjnych, k	szt.	0	7	Dane o zakończonych projektach (zrealizowane płatności końcowe), dane z wniosków, dane otrzymane od beneficjentów
		ludzie młodzi (do 25 roku), seniorzy grupy w niekorzystnej sytuacji, organizacje pozarządowe, - mieszkańcy, jsfp	grant	Liczba działań aktywizujących dla seniorów, dzieci/młodzieży, g	szt.	0	10	Dane o zakończonych projektach (zrealizowane płatności końcowe), dane z wniosków, dane otrzymane od beneficjentów

		ludzie młodzi (do 25 roku), seniorzy grupy w niekorzystnej sytuacji, organizacje pozarządowe, - mieszkańcy, jsfp	Operacja w partnerstwie	Liczba projektów partnerskich z udziałem partnerów krajowych spoza LGD KWT	szt.	0	1	Dane o zakończonych projektach (zrealizowane płatności końcowe), dane z wniosków, dane otrzymane od beneficjentów
P. 1.3.	„Zdrowe i zaopiekowane społeczeństwo”	mieszkańcy, rolnicy	konkurs	Liczba nowych usług ułatwiających życie grupom w niekorzystnej sytuacji, k, start DG	szt.	0	6	Dane o zakończonych projektach (zrealizowane płatności końcowe), dane z wniosków, dane otrzymane od beneficjentów
		rolnicy	konkurs	Liczba małych gospodarstw rolnych wspartych w zakresie utworzenia lub rozwoju gospodarstwa opiekuńczego k, start GO	szt.	0	1	Dane o zakończonych projektach (zrealizowane płatności końcowe), dane z wniosków, dane otrzymane od beneficjentów
P. 2.1	„Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna Krainy Wzgórz Trzebnickich”	mieszkańcy, jsfp, organizacje pozarządowe	konkurs	Liczba wspartych działań dot. przestrzeni publicznej, K	szt.	0	5	Dane własne LGD, dane przekazane przez grantobiorców (wnioski o płatność)
		LGD lub inne podmioty prawne	Operacja własna	Liczba certyfikowanych obiektów bazy noclegowej, turystycznej czy gastronomicznej OW	szt.	0	5	Dana własne LGD
		mieszkańcy, jsfp, organizacje pozarządowe,	grant	Liczba koncepcji Smart Villages G	szt.	0	5	Dane własne LGD, dane przekazane przez grantobiorców (wnioski o płatność)
P. 2.2.	„Rozwój rynku pracy w turystyce i biogospodarce”	mikro i małe przedsiębiorstwo,	Konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegających na wsparciu istniejących przedsiębiorstw Rozwój DG, k	szt.	0	6	Dane o zakończonych projektach (zrealizowane płatności końcowe), dane z wniosków, dane otrzymane od beneficjentów
		osoby fizyczne chcące podjąć działalność gospodarczą	konkurs	Liczba zrealizowanych operacji polegających na wsparciu nowych przedsiębiorstw, Strart	szt.	0	2	Dane o zakończonych projektach (zrealizowane płatności końcowe), dane z wniosków, dane otrzymane od beneficjentów

				DG, K				
P.2.3	„Cudze chwalicie swego nie znacie – lokalne i ekologiczne produkty i działalność z tym związana”	przedsiębiorcy, rolnicy	konkurs	Liczba małych gospodarstw rolnych wspartych w zakresie utworzenia gospodarstwa agroturystycznego	szt.	0	2	Dane o zakończonych projektach (zrealizowane płatności końcowe), dane z wniosków, dane otrzymane od beneficjentów
		przedsiębiorcy, rolnicy	konkurs	Liczba wspartych krótkich łańcuchów dostaw żywnościowych, K	szt.	0	1	Dane o zakończonych projektach (zrealizowane płatności końcowe), dane z wniosków, dane otrzymane od beneficjentów
		przedsiębiorcy, rolnicy	Operacja w partnerstwie	Liczba działań na rzecz promocji produktów lokalnych,	szt.	0	1	Dane o zakończonych projektach (zrealizowane płatności końcowe), dane z wniosków, dane otrzymane od beneficjentów

Ważnym elementem procesu wdrażania LSR będzie nie tylko realizacja działań związanych z celami i przedsięwzięciami o charakterze „merytorycznym", ale również efektywne działania LGD w zakresie organizacji procesu wdrażania (animacja i działania w ramach kosztów bieżących).
Zadania te mają charakter przekrojowy, tzn. będą miały wpływ na osiągnięcie zaplanowanych dla wszystkich celów i przedsięwzięć wskaźników produktu i rezultatu.

Wybrane w ramach celów przedsięwzięcia są komplementarne wobec siebie oraz w sposób synergiczny będą miały bezpośredni wpływ na osiąganie zaplanowanych celów.

Przedsięwzięcia w ramach celu 1 realizowane będą poprzez ogłaszane konkursy oraz w ramach operacji grantowej. Dzięki temu zostaną wybrane najlepsze projekty, które przyczynią się do rozwoju oferty turystycznej obszaru. Operacje grantowe zapewnią wsparcie inicjatyw na całym obszarze LGD. Premiować będzie projekty w partnerstwie co na pewno znajdzie odzwierciedlenie w kryteriach wyboru operacji. Będziemy zachęcać do zakładania partnerstw na naszym obszarze i jak i aktywnie wspomagać przy szukaniu partnera spoza obszaru. Wybierane projekty będą zgodne z horyzontalnymi założeniami strategii i odpowiadać na zidentyfikowane potrzeby na obszarze. Również LGD będzie prowadzić animacje mające na celu poinformowanie i przygotowanie do pozyskiwania środków przez potencjalnych beneficjentów.

Przedsięwzięcia w ramach celu 2 mają szeroki zakres realizacji. Od konkursów przez granty, operację własną, projekty w partnerstwie i koncepcje SV. Oprócz grantów z infrastruktury będą też granty skierowane dla młodzieży, seniorów, osób w niekorzystnej sytuacji. Opracujemy strategię Smart Villages oraz zrealizujemy grant służący realizacji zadań z koncepcji. W tym celu mamy też skierowane działania dla przedsiębiorców w dziedzinie turystyki i biogospodarki oraz projekty dedykowane seniorom i dzieciom w zakresie usług opiekuńczych. Tu również będziemy stawiać na zakładanie partnerstw szczególnie w zakresie produktów regionalnych i organizacji krótkich łańcuchów dostaw. Zależy nam na promowaniu dobrej współpracy, łączeniu oraz łączeniu podmiotów zarówno z obszaru LGD jak i poza. Odpowiedni dobór kryteriów wyboru operacji oraz ich spełnienie przez zaplanowane do realizacji projekty, pozwoli wybrać operacje, które w najwyższym stopniu zgodne będą z horyzontalnymi założeniami strategii oraz będą odpowiadać na zidentyfikowane potrzeby na obszarze LGD KWT. Biuro też będzie prowadzić działania animacyjne mające na celu poinformowanie i przygotowanie do pozyskiwania środków potencjalnych beneficjentów.

Szczegółowy budżet przedstawiono w załączniku nr 3 do LSR

Rozdział VII
Sposób wyboru i oceny operacji oraz sposób ustanawiania kryteriów wyboru.

1. Ogólna charakterystyka wewnętrznej organizacji pracy LGD

- w tym przyjętych rozwiązań formalno-instytucjonalnych wraz ze zwięzłą informacją wskazującą sposób powstawania poszczególnych procedur, ich kluczowe cele i założenia.

Stowarzyszenie posiada Regulamin Pracy Rady Programowej LGD, który jasno określa sposób oceny i wyboru operacji do dofinansowania. W Regulaminie jest również sposób postępowania w przypadku zaistnienia potencjalnego konfliktu interesów. Prowadzony jest rejestr interesów i sprawdzane są powiązania członków Rady przy ocenie każdej operacji. LGD posiada też osobne procedury dla projektów konkursowych, operacji grantowych i własnych, które regulują procedurę związaną z prowadzonymi przez LGD naborami o dofinansowanie wniosków. Wszystkie procedury są dostępne na stornie www.krainawzgorztrzebnickich.pl oraz dostępne są w siedzibie biura LGD.

2. Sposób ustanawiania i zmiany kryteriów wyboru

- zgodnie z wymogami określonymi dla programów, w ramach których planowane jest finansowanie LSR z uwzględnieniem powiązania kryteriów wyboru z diagnozą obszaru, calami i wskaźnikami.

Kryteria wyboru operacji są ustalane dla wszystkich operacji wskazanych w LSR w oparciu o przeprowadzone konsultacje społeczne. W związku z tym są powiązane ze wnioskami z analizy potrzeb i potencjału obszaru o raz wskazanymi w LSR celami. Przyczyniają się do wyboru operacji zgodnie z zaplanowanymi w LSR wskaźnikami produktu i rezultatu.

Każde z kryteriów zostanie dokładnie opisane co pozwoli uniknąć wątpliwości podczas przyznawania punktacji przez Radę. Dzięki określeniu wartości minimalnych i maksymalnych oraz opisowi zasad przyznawania punktów w przedziale minimum – maksimum. Zaproponowane kryteria zostały określone w taki sposób, aby były spójne ze strategią i jak najlepiej przyczyniały się do osiągnięcia wskaźników wskazanych w LSR, poprzez selekcję operacji, które pozwolą osiągnąć założone cele. Ponadto kryteria charakteryzują się również obiektywnością, brakiem dyskryminacji oraz są przejrzyste i mierzalne. Są ściśle powiązane z diagnozą obszaru, tak, by bezpośrednio przekładały się na wybór operacji, które przyczyniają się do osiągnięcia określonych w LSR wskaźników produktu i rezultatu.

Nr.	**Nazwa kryterium**	**Przedsięwzięcie w ramach, którego stosuje się kryterium**					
		1.1	1.2	1.3	2.1	2.2	2.3
1.	Operacja jest innowacyjna na terenie LGD	X			X	X	X
2.	Operacja jest innowacyjna społecznie		X	X			
3.	Zastosowanie rozwiązań sprzyjających ochronie środowiska lub klimatu	X		X	X	X	
4.	Doradztwo	X	X	X	X	X	X
5.	Obszar realizacji	X	X	X	X		
6.	Wykorzystanie lokalnych zasobów	X	X	X	X	X	X
7.	Promocja obszaru	X			X		X
8.	Powiązanie z ofertą turystyczną obszaru	X			X	X	X
9.	Aktywizacja mieszkańców		X	X			
10.	Tworzenie nowych miejsc pracy			X	X	X	X
11.	Zaspokajanie potrzeb grup w niekorzystnej sytuacji, które określone są w LSR		X	X	X	X	
12.	Rozwijanie usług w zakresie turystyki			X		X	
13.	partnerstwo		X	X			X
14.	Powiązanie wnioskodawcy z obszarem objętym koncepcją SV				X		
15.	Operacje objęte koncepcją inteligentnej wsi				X		
16.	Czas trwania projektu	X	X	X	X	X	X

Procedura zmian kryteriów:

Zmiana kryteriów może wynikać z następujących przyczyn:

1) zmiany obowiązujących przepisów regulujących sprawy LSR,
2) zmiany dokumentów programowych i wytycznych,
3) wnioski wynikające z praktycznego stosowania kryteriów w procesie wdrażania LSR i przeprowadzonej przy udziale lokalnej społeczności ewaluacji LSR.

Zmiana kryteriów wyboru może mieć miejsce po formalnym wystąpieniu jednej z grup: Rada, Zarząd lub występujący łącznie w formie pisemnej 15 członków Stowarzyszenia. Każda uprawniona grupa składa w Biurze LGD pisemną propozycję zmian lokalnych kryteriów wraz ze szczegółowym uzasadnieniem, wskazującym na powiązanie z diagnozą obszaru, celami i wskaźnikami, zawartymi w LSR. Następnie na wniosek Zarządu pracownik Biura LGD informuje społeczność lokalną o rozpoczęciu procedury zmiany lokalnych kryteriów wyboru operacji wraz z propozycją nowych. Wszyscy z terenu LSR mają prawo do wniesienia uwag z terminie 14 dni od zamieszenia

informacji na stronie (tzw. konsultacje społeczne). Każda zmiana lub uwaga wymaga formy pisemnej wraz z uzasadnieniem każda uwaga, która mieści się w terminie jest omawiana przez Zarząd a następnie przez Walne Zebranie Członków, które jest poświęcone zmianie lokalnych kryteriów wyboru operacji. Na Walnym zapada decyzja o zmianie lub odrzuceniu zmian kryteriów. Następnie Biuro LGD jest zobowiązane do przygotowania nowych kart oceny w przypadku zmiany kryteriów. Nowe kryteria obowiązują do naborów ogłoszonych po zmianie kryteriów i ich zatwierdzeniu.

3. **Wskazanie w jaki sposób w kryteriach wyboru operacji została uwzględniona innowacyjność**
   - przedstawienie jej definicji oraz zasad jej oceny, a także operacji realizowanych w partnerstwie na obszarze LSR.

Definicja innowacyjności i innowacji społecznych

Zgodnie z podręcznikiem Oslo Manual (międzynarodowego podręcznika metodologicznego badań statystycznych innowacji zalecanego w krajach OECD i UE) **innowacja** jest to wdrożenie nowego lub istotnie ulepszonego produktu (wyrobu lub usługi), nowego lub istotnie ulepszonego procesu, nowej metody marketingu lub nowej metody organizacji w zakresie praktyk biznesowych, organizacji miejsca pracy bądź relacji ze środowiskiem zewnętrznym (Oslo Manual 2005, OECD/Eurostat).

W LSR przyjęliśmy definicję opartą o to podejście, która dla realizacji celów określonych w naszym LSR brzmi: Innowacja to wdrożenie nowego lub istotnie ulepszonego produktu (wyrobu lub usługi), nowego lub istotnie ulepszonego procesu, zastosowanie nowej technologii lub nowego sposobu wykorzystania lub zmobilizowania istniejących lokalnych zasobów przyrodniczych, historycznych, kulturowych czy społecznych na obszarze LGD Kraina Wzgórz Trzebnickich Innowacyjność ma być rozumiana w kontekście lokalnym, a wdrażane nowości lub zmiany powinny być innowacyjne na skalę gminy w której dana operacja będzie realizowana. LGD będzie również animować do stosowania rozwiązań innowacyjnych za pośrednictwem indywidualnego doradztwa z przyszłymi beneficjentami. Będziemy różnymi kanałami komunikacji zachęcać do wdrażania innowacji we wszystkich planowanych operacjach. W ramach lokalnych kryteriów wyboru operacji planuje się wszędzie stosować to kryterium. Będziemy wdrażać innowacyjność poprzez wspieranie przedsiębiorczości i ich ciekawych i kreatywnych pomysłów Chcemy, aby obszar LGD wzbogacił się o ulepszone lub niewystępujące do tej pory produkty i usługi w oparciu o jakieś nowe metody, procesy, linie produkcyjne.

W stosunku do organizacji pozarządowych i przy realizacji projektów nastawionych włączenie społeczne będziemy punktować tzw. „Innowacje społeczne" – nowe działania społeczne, mające na celu polepszenie jakości życia osób, narodów, społeczności. Owa nowość może wynikać z wprowadzania unikalnych rozwiązań, ale także z faktu wdrożenia już znanego rozwiązania, występującego w nowym kontekście społecznym. Za innowację społeczną uznaje się także popularyzowanie i upowszechnianie zmian innowacyjnych. Innowacje społeczne obejmują te innowacje, które posiadają zarówno społeczne cele, jak i środki oraz obejmują nowe idee (produkty, usługi i modele), które zaspokajają potrzeby społeczne (skuteczniej niż ich alternatywy) oraz tworzą nowe relacje społeczne i związki oparte na współpracy w oparciu o nasze lokalne zasoby obszaru.

Ocena innowacyjności

Innowacyjność czy innowacje społeczne będą oceniane na podstawie lokalnych kryteriów wyboru operacji. LGD ma opracowaną kartę innowacyjności projektu dla wszystkich operacji (dokument własny LGD). Brak załącznika do projektu będzie skutkować przyznaniem „0" punktów za innowacyjność. Wyżej punktowane będą projekty kreatywne, na bazie autorskich pomysłów dot. usług, produktów, procesów, nowych linii technologicznych (to samo przy innowacjach społecznych). Niżej będą punktowane projekty z innowacyjnością naśladującą, czyli taką która wzoruje się na wcześniejszych już powstałych produktach, procesach, usługach dotyczącą nowego sposobu ich wykorzystywania lub udoskonalenia istniejących lokalnych zasobów występujących na terenie LGD. Projekty pozorujące innowacyjność nie otrzymają punktów. (to samo przy innowacjach społecznych).

Operacje realizowane w partnerstwie na obszarze LSR:

LGD przewidziało kryterium wyboru „Partnerstwo" punktujące operacje realizowane w partnerstwie z partnerami z obszaru LSR jak i projekty partnerskie z partnerami spoza LSR a nawet z zagranicy. Jedne i drugie projekty będą miały na celu współpracę, wymianę doświadczeń, planowanie i realizację wspólnych zdań i problemów. Realizacja tych projektów zgodnie z analizą obszarową zaspokoi lokalne potrzeby i przyniesie wymierne korzyści z tej współpracy. Pracownicy Biura i inne podmioty będą animować na rzecz projektów partnerskich. Informować, promować i zachęcać do ich realizacji.

4. Informacja o realizacji projektów grantowych

- w tym projektów obejmujących przygotowanie koncepcji inteligentnej wsi (smart village) i operacji własnych, a także operacji realizowanych w partnerstwie z partnerami spoza obszaru danej LSR.

W ramach wdrażania LSR mamy zaplanowane cztery projekty grantowe, jedna operacja własna i 1 operacja w partnerstwie obejmująca co najmniej dwóch partnerów z obszaru LGD oraz projekt partnerski na pewno z udziałem partnera krajowego (możliwy partner z zagranicy) spoza obszaru LSR. Biuro LGD będzie prowadziło w tym zakresie animacje. Będzie stale informować i zachęcać do realizacji tego typu operacji. Pomoże również w procesie zawiązania partnerstwa a przede wszystkim zaangażuje się w pomoc przy szukaniu partnerów. Wybór operacji będzie z godny z Regulaminem Rady i ogłoszeniem o konkursie. W tabeli poniżej zostały zawarte informacje o w/w projektach:

Przedsięwzięcie	Opis operacji w partnerstwie z partnerami spoza obszaru LGD	Opis operacji własnych	Opis projektów grantowych
Cel 1: Kraina Wzgórz Trzebnickich naszym domem –rozwój, aktywnej i dbającej o swoje miejsce zamieszkania lokalnej społeczności.			
1.1. Zagospodarowanie przestrzeni publicznej			Projekt grantowy dedykowany JSFP, mieszkańcom, organizacjom pozarządowym– polegać będzie na zadaniach związanych z poprawą lokalnej infrastruktury turystycznej rekreacyjne i sportowej, tworzeniem miejsc wypoczynku i spędzania wolnego czasu dla ludzi młodych (do 25 roku) i seniorów, proponowanie rozwiązań przełamujących bariery architektoniczne osób niepełnosprawnych, inwestycje w tereny zielone, ścieżki rowerowe.
1.2„Budujemy mosty międzypokoleniowe" wspieramy ludzi młodych (do 25 roku) i seniorów oraz osoby w niekorzystnej	Przewidziany jest do realizacji np. projekt partnerski z włączenia społecznego dla kobiet min 2 organizacje pozarządowe na		Projekt grantowy ukierunkowany na grupy w niekorzystnej sytuacji i ich włączenie społeczne, wsparcie działań społecznych, pobudzanie tożsamości lokalnej, zapewnienie czasu wolnego seniorom i ludziom młodym (do 25 roku), dbanie o zdrowie

sytuacji	działania edukacyjne np. warsztaty kosmetyczne, zielarskie, wizyta studyjna		psychiczne młodzieży
Cel 2. Obszar atrakcyjny dla turystów i mieszkańców Krainy Wzgórz Trzebnickich			
2.1 Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna Krainy Wzgórz Trzebnickich		W ramach tego przedsięwzięcia realizowana będzie operacja dotycząca wspierania infrastruktury turystycznej. Polegać ma ona na certyfikacji min. 5 obiektów czy to hotelarskich, noclegowych czy gastronomicznych. Generalnie chodzi o wskazanie miejsc sprzyjających turystom na obszarze naszego LSR-u.	W ramach tego przedsięwzięcia realizowany będzie jeden projekt grantowy na koncepcje SV oraz jeden konkurs z zakresu infrastruktury publicznej oraz operacja własna.
2.3 Cudze chwalicie swego nie znacie – lokalne i ekologiczne produkty i działalność z tym związana	Operacja w partnerstwie – z podmiotami z obszaru LSR-u dot. promocji produktów lokalnych, krótkich łańcuchów dostaw.		

Rozdział VIII
Plan Działania

1. **Charakterystyka przyjętego harmonogramu i poszczególnych celów i wskaźników**
   - wskazująca na czas realizacji kluczowych efektów wdrażania LSR.

Cele i przedsięwzięcia których realizacja rozpocznie się w 2025 roku jest tak rozłożona na następne lata, żeby większość konkursów zakończyła się z końcem 2027 roku ewentualnie na początku 2028 roku. Ma to na celu szybsze wykorzystanie pozyskanych środków i realizację zaplanowanych wskaźników. Zaplanowany został również margines na różnego rodzaju ewentualne zwroty środków lub inne nieprzewidziane sytuacje jak choćby w minionym okresie pandemia Sars Cov 19. Konkursy na przedsięwzięcia w ramach celów będą realizowane komplementarnie.

Szczegółowy plan działania przedstawiamy w załączniku nr 2 do LSR.

2. **Kamienie milowe LSR**

W procesie wdrażania LSR można zauważyć 3 okresy: początkowy 2024/2025 – pierwsze konkursy, okres intensywny 2026/2027 – większość naborów, okres zakończeniowy 2028/2029 – ostanie wydatkowanie środków, ewentualne powtarzanie naborów lub konkursy z oszczędności. Podział taki jest zgodny z zaproponowanymi

kamieniami milowymi w umowie ramowej.

Rozdział IX
Plan finansowy LSR

Strategia Rozwoju Kierowanego prze Społeczność jest jednofunduszowa, czyli będzie finansowana tylko z Europejskiego Funduszu Rolnego na Rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich w ramach PS WPR. Wysokość naszego wsparcia została obliczona zgodnie z zał. nr 4 do regulaminu konkursu na wybór LSR w kwocie 1 500 000,00 euro zgodnie z liczbą mieszkańców obszaru objętego LSR. Wsparcie na zarządzanie strategią, koszty biura, administracji, animacji, monitoring i ewaluację wynoszą 362 500,00 euro. W załączniku nr 3 prezentujemy planowaną wysokość środków na wdrażanie LSR i zarządzanie LSR.

W związku z realizacją strategii w tym dedykowanych konkursów bardzo ważne było powiązanie celów i przedsięwzięć z budżetem. Zgodnie z konsultacjami społecznymi środki zostały tak rozdysponowane, aby wesprzeć najbardziej newralgiczne i potrzebne do wsparcia obszary naszej Lokalnej Strategii Rozwoju. Rozwijanie turystyki, wsparcie osób w niekorzystnej sytuacji oraz rozwój przedsiębiorczości. Mamy zamiar sięgać po inne środki finansowe na realizację zaplanowanych przedsięwzięć. Głównie środki z programu Działaj Lokalnie, FIO, Fundusze Norweskie i oraz FEDŚ. Działamy już trzy lata w programie działaj lokalnie i dajemy środki na małe inicjatywy lokalne, które bardzo mocną łączą lokalną społeczność i zachęcają do ścisłej współpracy. Po zakończonej realizacji działań w programie sieciujemy grantobiorców, umacniamy ich znajomości, działania w partnerstwie, Jesteśmy również w programie partnerstw PAFW, gdzie realizujemy ciekawy projekt społeczny rewitalizujący przestrzeń w Gminie Oborniki Śląskie. Sięgamy stale w partnerstwie po środki FIO. Realizujemy się w projekcie jako inkubator dla NGO, obecnie podpisujemy umowę na nowy projekt wspólnie z Fundacją Jagniątków z Jeleniej Góry. Posiadamy i rozwijamy stale swoje umiejętności w pozyskiwaniu innych źródeł finansowania Lokalnej Strategii.

W załączniku nr 4 do LSR prezentujemy plan wykorzystania budżetu LSR.

Rozdział X
Monitoring i ewaluacja

Ogólna charakterystyka zasad i procedur dokonywania ewaluacji oraz monitorowania

Monitoring to proces systematycznego zbierania i analizowania informacji ilościowych i jakościowych na temat funkcjonowania LGD oraz stanu realizacji strategii w aspekcie finansowym i rzeczowym, którego celem jest uzyskanie informacji zwrotnych na temat skuteczności i wydajności wdrażanej strategii, a także ocena zgodności realizacji operacji z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami.

Proces monitoringu będzie obejmować:

a) monitorowanie rzeczowej realizacji LSR polegającej m.in. na:
- analizie stopnia osiągania założonego budżetu oraz mierzalnych i weryfikowalnych wskaźników wykonalności celów strategii,
- monitorowaniu operacyjnym na podstawie bezpośrednich rozmów z beneficjentami i wizji lokalnych na miejscu realizacji operacji, szczególnie dotyczyć to będzie grantobiorców w ramach projektu grantowego,

b) monitorowanie wydatkowania środków na poszczególne operacje i działania własne LGD.

Ewaluacja to systematyczne badanie wartości albo cech konkretnego programu, planu, działania z punktu widzenia przyjętych k r y t e r i ó w , w celu jego usprawnienia, rozwoju lub lepszego zrozumienia. Funkcjonowanie LGD powinno być na bieżąco monitorowane i poddawane badaniom ewaluacyjnym w celu stałego podnoszenia jakości i efektywności działań. Ewaluacja będzie niezbędna do sprawnego wydatkowania środków publicznych w ramach LSR, a t a k ż e do szybkiego reagowania na zmieniające się warunki otoczenia społeczno-gospodarczego na terenie LGD. Ważne, aby proces ewaluacji uwzględniał również podejście partycypacyjne, tj. angażował społeczność lokalną w proces ewaluacji.

Podziału na poszczególne rodzaje ewaluacji dokonujemy ze względu na moment, w którym ewaluacja jest

realizowana, poziom, którego dotyczy, oraz sposób jej organizacji. Podstawowym podziałem jest klasyfikacja według momentu realizacji w cyklu interwencji publicznej, w którym ewaluacja jest podejmowana. W przypadku wdrażania LSR planujemy dokonać ewaluacji on – going oraz ex – post.

Sposób wykorzystania wyników:

Zadaniem przeprowadzonego monitoringu i ewaluacji jest ocena stopnia wdrażania założeń LSR. Uzyskane dane mają sygnalizować o ewentualnych przeszkodach, barierach czy problemach, które mogą mieć istotny wpływ na wdrażanie LSR. Wyniki z ewaluacji oraz analizy danych monitoringowych wykorzystywane będą do:

- ✓ Informowania społeczności lokalnej i pozostałych interesariuszy o stopniu osiągnięcia zaplanowanych celów i wskaźników, wykorzystania środków finansowych, sukcesach i porażkach w realizacji LSR;
- ✓ Procedury aktualizacji strategii. W przypadku gdy analiza danych monitoringowych i ewaluacja wykażą zapóźnienia w procesie wdrażania, pojawienie się problemów i barier wymagających interwencji to stanowić to będzie podstawę i uzasadnienie do uruchomienia procedury aktualizacji strategii. Aktualizacja ta dotyczyć może jednego (m.in. kryteriów wyboru operacji) lub kilku elementów (celów, przedsięwzięć, wskaźników, budżetu) strategii.

Ewaluacja funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania oraz wdrażania Lokalnej Strategii Rozwoju obejmować będzie:

- ocenę efektywności realizacji Lokalnej Strategii Rozwoju;
- ocenę działalności i funkcjonowania Lokalnej Grupy Działania.

Ewaluacja będzie służyć jako źródło wiedzy pozwalającej poprawić proces planowania interwencji publicznych na poziomie lokalnym. Wyniki ewaluacji będą też sposobem na rozliczenie efektów strategii przed społecznością lokalną. Istotną rolą ewaluacji jest również to, by w ocenie efektów LSR poza obiektywnymi danymi uwzględnić subiektywne opinie zróżnicowanej grupy przedstawicieli społeczności lokalnej, która była adresatem wsparcia i to z jej perspektywy efekty powinny być odczuwane.

Obszary badawcze:

Obszary badawcze uszczegóławiają cele i komunikują jaką wiedzę powinniśmy posiadać w procesie ewaluacji. Przykładowe obszary:

- Ocena wpływu na główny cel LSR
- Ocena wpływu na kapitał społeczny
- Przedsiębiorczość
- Turystyka i dziedzictwo kulturowe
- Grupy w niekorzystnej sytuacji (w tym seniorzy i ludzie młodzi do 25 lat)
- Innowacyjność
- Projekty partnerskie
- Ocena funkcjonowania LGD
- Ocena procesu wdrażania
- Wartość dodana podejścia LEADER

Kryteria ewaluacji:

Kryteria ewaluacyjne stosowane w badaniu to:

- **skuteczność** – ocena na ile efektywne są działania w zakresie osiągania celów określonych w dokumentach programowych oraz jak skuteczna jest działalność biura LGD w zakresie prowadzonych działań.
- **użyteczność** – ocena stopnia zaspokojenia istotnych potrzeb grup docelowych lub przyczynienia się do rozwiązania problemów, które zdefiniowane zostały w LSR czy na etapie jej wdrażania.
- **trafność –** ocena w jakim stopniu przyjęte cele i założenia strategii są zgodne z potrzebami odbiorców, tj. głównie beneficjentów korzystających ze środków w ramach ogłaszanych naborów.

- **efektywność –** ocena w jakim stopniu poniesione nakłady są ekonomiczne i zapewniają trwałość zrealizowanych działań, a także czy możliwe jest utrzymanie się wpływu działań LGD na proces rozwoju społeczności lokalnej w dłuższym okresie.

Techniki i narzędzia badawcze:

Podczas prowadzenia badań zastosowana zostanie metoda triangulacji, tj. zbierania danych za pomocą dwóch lub większej liczby metod. Może ona obejmować również triangulację danych, badaczy, teorii. W badaniu zastosowana zostanie triangulacja metod, tj. zastosowane zostaną metody ilościowe oraz jakościowe.

Narzędzia ilościowe będą miały na celu głównie ewaluację procesu i procedur związanych z wyborem beneficjentów do realizacji operacji oraz uwarunkowań związanych z realizacją tych operacji. Posłużą również wskazaniu kierunków dalszego rozwoju obszaru. Natomiast narzędzia jakościowe pozwolą przyjrzeć się procedurą od strony podmiotu dokonującego wyboru operacji oraz w sposób kompleksowy dokonać oceny stanu obszaru LGD i wskazać priorytetowe kierunku rozwoju/aktywności na kolejne lata.

Przykładowe narzędzia ilościowe:

1. **Ankieta CAWI** (ang. *Computer-Assisted Web Interview* – wspomagany komputerowo wywiad przy pomocy strony WWW);
2. **Desk reaserch** (analiza danych zastanych) – analiza danych wytworzonych przez LGD podczas wdrażania LSR;

Przykładowe narzędzia jakościowe:

1. **Wywiad FGI** (Zogniskowany wywiad grupowy);
2. **Wywiady IDI i TDI** (Indywidualny wywiad pogłębiony – bezpośredni oraz telefoniczny);
3. **Panel dyskusyjny** z kluczowymi członkami LGD służący weryfikacji wniosków płynących z badań.

Wykaz wykorzystanej literatury

1. „Poradnik dla Lokalnych Grup Działania w zakresie opracowania Lokalnych Strategii Rozwoju na lata 2014 – 2020” (wydanie III uzupełnione i zaktualizowane), Warszawa 2015;
2. Ustawa z dnia 20 lutego 2015r. o rozwoju lokalnym z udziałem lokalnej społeczności;
3. Rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 24 września 2015r. w sprawie szczegółowych warunków i trybu przyznawania pomocy finansowej w ramach poddziałania „Wsparcie na wdrażanie operacji w ramach strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność” objętego Programem Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014 – 2020;
4. Regulamin konkursu na wybór strategii rozwoju lokalnego kierowanego przez społeczność wraz z załącznikami.
5. Strategia Rozwoju Województwa Dolnośląskiego;
6. Szczegółowy Opis Priorytetów FEDŚ;
7. Strategia Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Wrocławskiego Obszaru Funkcjonalnego.

Załączniki

1. Załącznik nr 1 do LSR: Cele i przedsięwzięcia (w treści dokumentu na str. 43 do 54)
2. Załącznik nr 2 do LSR: Plan Działania (w treści dokumentu na str. 60 do 63)
3. Załącznik nr 3 do LSR: Budżet (w treści dokumentu na str. 55 do 56)
4. Załącznik nr 4 do LSR: Plan wykonania budżetu LSR. (w treści dokumentu na str. 65)

Załącznik nr 1 do LSR: Cele i przedsięwzięcia

Budżet (w EUR)	Przedsięwzięcia w ramach C.1 .: Kraina Wzgórz Trzebnickich naszym domem –rozwój, aktywnej i dbającej o swoje miejsce zamieszkania lokalnej społeczności.	grupy docelowe	sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, animacja itp.)
288 890	Przedsięwzięcie 1.1 Zagospodarowanie przestrzeni publicznej	organizacje pozarządowe (ngo), jsfp lub ich jednostki, grupy w niekorzystnej sytuacji, mieszkańcy w tym: ludzie młodzi (do 25 roku), seniorzy	operacje konkursowa, operacja grantowa
287 658 (było 304 444)	Przedsięwzięcie 1.2„Budujemy mosty międzypokoleniowe" wspieramy młodzież i seniorów oraz osoby w niekorzystnej sytuacji	ludzie młodzi (do 25 roku), seniorzy grupy w niekorzystnej sytuacji, organizacje pozarządowe, - mieszkańcy, jsfp	Operacja konkursowa, operacja grantowa, animacja, projekt partnerski
256 341 (było 239 555)	Przedsięwzięcie 1.3 Zdrowe i zaopiekowane społeczeństwo.	mieszkańcy, rolnicy	projekty konkursowe
Budżet (w EUR)	Przedsięwzięcia w ramach C.2.: Obszar atrakcyjny dla turystów i mieszkańców Krainy Wzgórz Trzebnickich	grupy docelowe	sposób realizacji (konkurs, projekt grantowy, operacja własna, animacja itp.)
200 445	Przedsięwzięcie 2.1 Infrastruktura turystyczna i rekreacyjna Krainy Wzgórz Trzebnickich	mieszkańcy, jsfp, organizacje pozarządowe,	projekt konkursowy, ~~projekt grantowy~~, koncepcje smart villages, operacja własna
311 111	Przedsięwzięcie 2.2 Rozwój rynku pracy w turystyce i biogospodarce	osoby fizyczne chcące podjąć działalność gospodarczą - przedsiębiorcy,	projekty konkursowe
155 555	Przedsięwzięcie 2.3 Cudze chwalicie swego nie znacie – lokalne i ekologiczne produkty i działalność z tym związana	przedsiębiorcy, rolnicy	projekty konkursowe, operacja w partnerstwie

Załącznik nr 2 do LSR: Plan Działania

CEL	lata	do 31.12.2024		do 31.12.2025		do 31.12.2026		do 31.12.2027		do 31.12.2028		do 31.12.2029		Program
	Nazwa wskaźnika	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	Wartość z jednostką miary	% realizacji wskaźnika narastająco	
C 1. Kraina Wzgórz Trzebnickich naszym domem –rozwój, aktywnej i dbającej o swoje miejsce zamieszkania lokalnej społeczności.														
Przedsięwzięcie P. 1.1	Liczba wspartych działań dot. małej infrastruktury publicznej (ogólnodostępna niekomercyjna infrastruktura turystyczna, rekreacyjna i sportowa), k	0	0,00%	0	0%	10	100,00%	0	100,00%	0	100%	0	100,00%	PS WPR
	Liczba wspartych działań dot. małej infrastruktury publicznej (ogólnodostępna niekomercyjna infrastruktura turystyczna, rekreacyjna i sportowa), g	0	0,00%	0	0,00%	10	100,00%	0	100,00%	0	100,00%	0	100,00%	
Przedsięwzięcie P.1.2	Liczba wspartych działań aktywizujących/ edukacyjnych, k	0	0,00%	8	100%	0	100,00%	0	100,00%	0	100,00%	0	100,00%	PS WPR
	Liczba działań aktywizujących dla seniorów, dzieci/młodzieży, g	0	0,00%	0	0,00%	10	100,00%	0	100,00%	0	100,00%	0	100,00%	
	Liczba projektów partnerskich z udziałem partnerów krajowych spoza LGD KWT	0	0,00%	0	0,00%	1	100,00%	0	100,00%	0	100%	0	100,00%	
Przedsięwzięcie P.1.3	Liczba zrealizowanych operacji polegających na wsparciu nowych przedsiębiorstw k	0	0,00%	6	100,00%	0	100,00%	0	100,00%	0	100,00%	0	100,00%	FEW
	Liczba małych gospodarstw rolnych wspartych w zakresie utworzenia gospodarstwa opiekuńczego k	0	0,00%	1	100,00%	0	100,00%	0	100,00%	0	100,00%	0	100,00%	
Wskaźnik rezultatu W.1.1 - R 41 - Łączenie obszarów wiejskich w Europie: Odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu z WPR			-		-	2000	-		-		-		-	PS WPR

Wskaźnik rezultatu W.1.2 - R 42 - Promowanie włączenia społecznego: liczba osób objętych wspieranymi projektami włączenia społecznego			-		900	-		900	-		-		-		-	PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.1.3- R 39 - Rozwój gospodarki wiejskiej liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR			-		7	-			-		-		-		-	PS WPR
C.2 Obszar atrakcyjny dla turystów i mieszkańców Krainy Wzgórz Trzebnickich																
Przedsięwzięcie P. 2.1	Liczba wspartych działań dot. przestrzeni publicznej, K	0	0,00%		5	100,00%		0	100,00%		0	100,00%		0	100,00%	PS WPR
	Liczba certyfikowanych obiektów bazy noclegowej, turystycznej czy gastronomicznej OW	0	0,00%		0	0%		0	0,00%		5	100,00%		0	100,00%	0	100,00%	PS WPR
	Liczba koncepcji Smart Villages G	0	0,00%		0	0,00		5	100,00%		0	100,00%		0	100,00%	0	100,00%	PS WPR
Przedsięwzięcie P.2.2	Liczba zrealizowanych operacji polegających na wsparciu istniejących przedsiębiorstw Rozwój DG, K	0	0,00%		0	0,00%		6	100,00%		0	100,00%		0	100,00%	0	100,00%	PS WPR
	Liczba zrealizowanych operacji polegających na wsparciu nowych przedsiębiorstw, Start DG, K	0	0,00%		0	0,00%		2	100,00		0	100,00%		0	100,00%	0	100,00%	PS WPR
Przedsięwzięcie P.2.3	Liczba małych gospodarstw rolnych wspartych w zakresie utworzenia gospodarstwa agroturystycznego , Start GA	0	0,00%		2	100,00%		0	100,00%		0	100,00%		0	100,00%	0	100,00%	PS WPR
	Liczba wspartych krótkich łańcuchów dostaw żywnościowych, K	0	0,00%		0	0,00%		0	0,00%		1	100,00%		0	100,00%	0	100,00%	PS WPR
	Liczba działań na rzecz promocji produktów lokalnych, PP	0	0,00%		0	0,00%		0	0,00%		1	100%		0	100,00%	0	100,00%	PS WPR
Wskaźnik rezultatu W. 2.1 - R 41 Łączenie obszarów wiejskich w Europie odsetek ludności wiejskiej korzystającej z lepszego dostępu do usług i infrastruktury dzięki wsparciu PS WPR			-			-			-			-			-	1000	-	PS WPR
Wskaźnik rezultatu W.2.1 - R 40 - Inteligentna przemiana gospodarki wiejskiej liczba wspieranych strategii inteligentnych wsi			-		5	-			-			-			-		-	PS WPR

Wskaźnik rezultatu W.2.2 - R 37 - Wzrost gospodarczy i zatrudnienie na obszarach wiejskich: nowe miejsca pracy objęte wsparciem w ramach projektów WPR		-			-			-			-			-			3	-			PS WPR		
Wskaźnik rezultatu W.2.2, 2.3- R 39 - Rozwój gospodarki wiejskiej liczba przedsiębiorstw rolnych, w tym przedsiębiorstw zajmujących się biogospodarką rozwiniętych dzięki wsparciu w ramach WPR		-			-			-			-			-			3	-			PS WPR		
Wskaźnik rezultatu W.2.3- R 10 - Odsetek gospodarstw uczestniczących w grupach producentów, organizacjach producentów, lokalnych rynkach, krótkich cyklach łańcucha dostaw i systemach jakości objętych wsparciem WPR		-			-			-			-			-			1	-			PS WPR		

Załącznik nr 3 do LSR: Budżet

PLANOWANA WYSOKOŚĆ ŚRODKÓW NA WDRAŻANIE LSR I ZARZĄDZANIE LSR				
Zakres wsparcia	**Program/Fundusz**			**Środki ogółem (EUR)**
	PS WPR	**EFRR***	**EFS+***	
Wdrażanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. b rozporządzenia nr 2021/1060)	1 500 000,00	0,00	0,00	1 500 000,00
Zarządzanie LSR (art. 34 ust. 1 lit. c rozporządzenia nr 2021/1060)	362 500	0,00	0,00	362 500
Razem	1 862 500,00	0,00	0,00	1 862 500,00
** Wysokość środków danego funduszu na RLKS dostępnych dla LGD w danym województwie będzie wyższa o wartość wkładu krajowego, którego procentowy udział w tej kwocie jest określony dla danego FEW.* *** W wierszu odpowiadającemu danemu EFSI, z którego LSR nie będzie finansowana, należy wstawić wartość „0".*				

Załącznik nr 4 do LSR: Plan wykorzystania budżetu LSR.

fundusz	środki zakontraktowane (w Euro) do:													
	2024-12-31		2025-12-31		2026-06-30		2026-12-31		2027-12-31		2028-12-31		2029-12-31	
	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR	kwota ogółem (UE+krajowe)	% wykorzystania budżetu LSR
EFRROW	0	0%	333 979	22,26%	455 197	52,61%	223 871	67,53%	429 606	96,17	57 347,00	100,00	0,00	100%
EFS+	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
EFRR	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%	0	0%
RAZEM	0	0%	333 979	22,26%	0	0%	223 871	67,53%	429 606	96,17	57 347,00	100,00	0,00	100%